ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR’AN-I KERİM

DERS KİTABI

5

YAZARLAR

Yrd. Doç. Dr. Ali ÖGE
Murat GÖÇER
Faruk SALMAN
Nazif YILMAZ

DEVLET KİTAPLARI

BEŞİNCİ BASKI

……………………., 2019

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI ....: 6032
DERS KİTAPLARI DİZİSİ ....: 1654

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

EDİTÖR
Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT

DİL UZMANI
Özlem ESEN

GÖRSEL TASARIM
Barış CAN

ÖLÇME-DEĞERLENDİRME UZMANI
Mehtap ERMAN

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI
Toper AKBABA

REHBERLİK UZMANI
Naile SEVER

ISBN: 978-975-11-3914-6

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 30.05.2014 gün ve 40 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 28.05.2019 gün ve 10444088 sayılı yazısı ile beşinci defa 111.527 adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

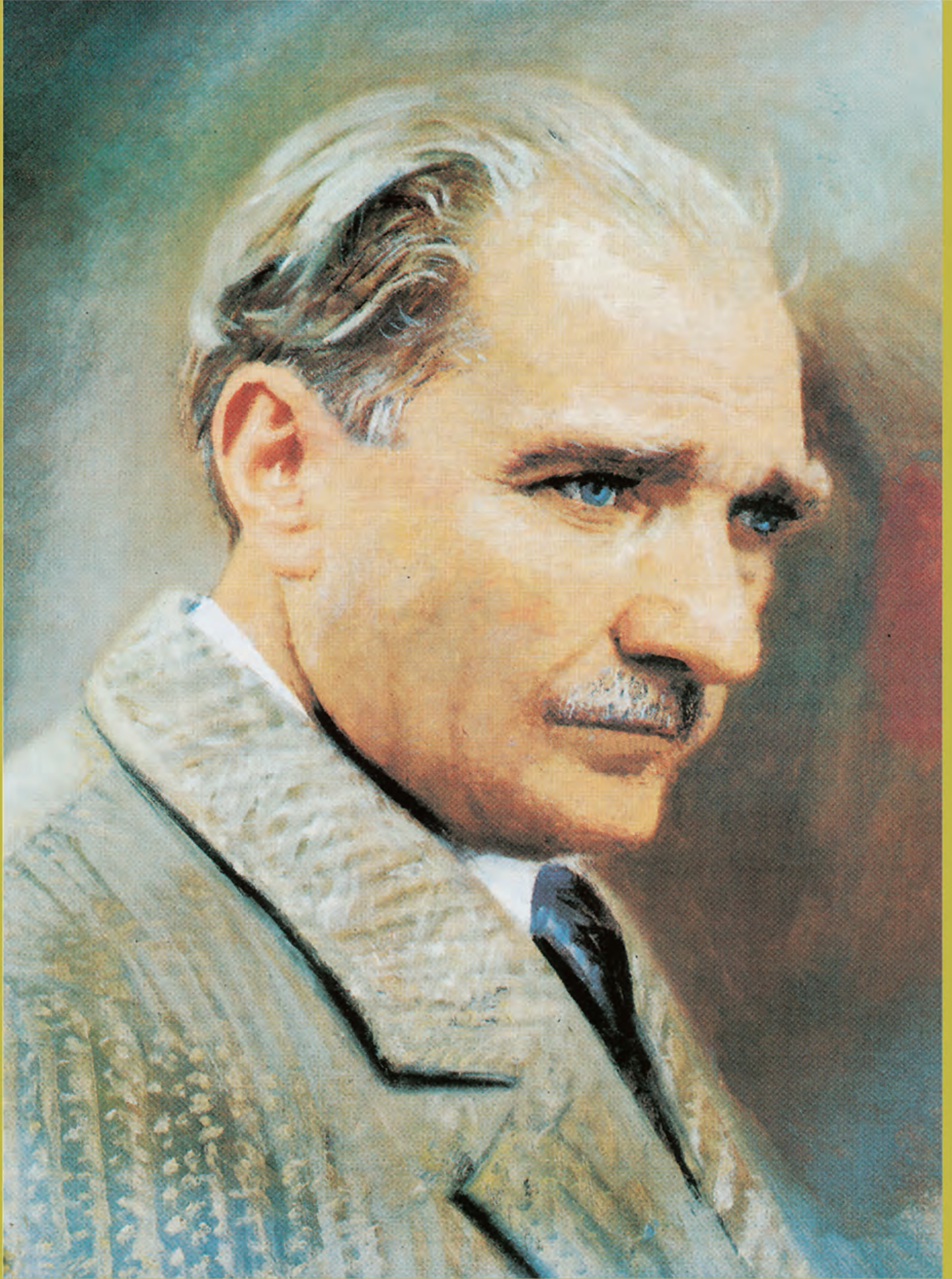
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

EDİTÖRÜN NOTU

Kur’an-ı Kerim, indirilişinden itibaren tüm Müslümanların başucu kitabı olmuştur. İslam’ın yaşanması, Kur’an-ı Kerim’in hem lafız hem de anlam yönüyle öğrenilmesine bağlıdır.

Son ilahi kitap Kur’an-ı Kerim’in dili Arapçadır. Birçok ibadetin ayrılmaz unsuru Kur’an-ı Kerim’dir. Başta namaz olmak üzere ibadetlerin istenilen şekilde yerine getirilmesi ve dinî merasimlerin yapılabilmesi için Kur’an-ı Kerim’in tecvid kurallarına uygun olarak doğru bir şekilde okunması, bazı sure ve ayetlerin ezberlenmesi gerekmektedir.

Kur’an-ı Kerim okunup anlaşılması için gönderilen bir kitaptır. Onu yüzünden ya da ezbere okumakla içerdiği konuları anlamaya çalışmak birbirinden ayrı düşünülemez. Bunları gerçekleştirmek büyük ölçüde Kur’an’ı sevmeye, onu anlamak için çaba göstermeye bağlıdır. Bu sebeple Kur’an-ı Kerim dersi öğretim programıyla öğrencilerin; Kur’an’ın hayatımızdaki yerini fark etmeleri, onu severek doğru ve güzel okumaları, bazı sure ve ayetleri kurallarına uygun olarak ezberlemeye istekli olmaları, onun içeriği hakkında bilgi sahibi olup Kur’an’a sevgiyle bağlanmaları amaçlanmaktadır.

Bu dersle ilgili ünite ve kazanımlar, Kur’an-ı Kerim dersinin genel amaçlarına ulaşmayı sağlayacak şekilde farklı öğrenme alanlarına ayrılarak belirlenmiştir. Her bir ünite için öngörülen süre ve ünitelerin işleniş sırası programda belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenlerince öğrenci seviyesi ve çevre şartlarına uygun planlama yapılabilir. Örneğin, *“Kur’an-ı Kerim’i Tanıyalım”* ünitesinin giriş konuları işlendikten sonra, devamındaki *“Kur’an’ın Mesajını Anlıyorum”* bölümü, diğer ünite olan *“Kur’an’ı Okumaya Giriş”* ünitesiyle dönüşümlü olarak işlenebilecektir. Programın en önemli hedefi, konuların öğrencilere sevdirilerek öğretilmesidir.

Öğrencilerin telaffuz ve güzel okuma becerileri birbirinden farklı olacaktır. Kişisel farklılıklar her zaman göz önünde tutulmalı, zorlaştırıcı değil, Kur’an okumayı sevdirmeye dönük bir yöntem izlenmelidir.

Öğrenciler ezber yapmaya zorlanmamalı, kendi istekleriyle bunu bir ihtiyaç olarak görmeleri için çaba sarf edilmelidir. Sevgi merkezli hareket edilmeli, sınıf içerisinde ezber zorluğu çeken öğrenciler özel olarak motive edilmelidir.

Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM 9

2. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYA GİRİŞ 45

1. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Kur'an-ı Kerim hakkında araştırma yapınız.
2. Hz. Âdem'i konu alan iki ayet meali bularak sınıfınızda okuyunuz.
3. Rahmet kavramı hakkında araştırma yapınız.

I. KUR'AN-I KERİM'İ ÖĞRENİYORUZ

1.Kur'an-ı Kerim'i Niçin Okumalıyız?

Düşünelim Tartışalım

Kur'an-ı Kerim'i niçin okumalıyız? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kur'an-ı Kerim biz insanları yaratan Allah'ın (c.c.) sözüdür. Dinimiz İslam'ın temel kaynağıdır. Bize Allah'ı (c.c.) anlatır, Peygamberimizi tanıtır ve nasıl yaşayacağımızı öğretir. Kur'an, yaşadığımız hayatı bütün yönleriyle kuşatır. İnanç, ibadet ve ahlak ilkelerinden bahseder. Kur'an-ı Kerim, birey ve toplum olarak nelere dikkat edeceğimizi, nelerden kaçınmamız gerektiğini açıklayan bir rehberdir. Allah'ın (c.c.), kullarının iyiliği için indirdiği kılavuzdur.

Kur'an-ı Kerim'in gönderiliş amacı insanların doğruya, güzele ulaşmaları ve her iki dünyada da mutlu olmalarını sağlamaktır. Bu da Kur'an'ın mesajını öğrenmekle mümkündür.

Kur'an'ın gönderiliş amacını Rabbimiz şöyle açıklar:

"(Resulüm!) Sana bu mübarek Kitab'ı, ayetlerini düşünsünler ve aklı olanlar öğüt alsınlar diye indirdik."[1]

"İşte bu (Kur'an); kendisiyle uyarılsınlar, Allah'ın (c.c.) ancak bir tek ilah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri iyice düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara (gönderilmiş) bir bildiridir."[2]

Kur'an'ın üzerinde düşünülüp doğru bir şekilde anlaşılması konusunda da şunu söyler:

"Hâlâ Kur'an üzerinde gereği gibi düşünmeyecekler mi? Eğer o, Allah'tan (c.c.) başkası tarafından gelmiş olsaydı onda birçok tutarsızlık bulurlardı."[3]

1 Sa'd suresi, 29. ayet.

2 İbrahim sûresi, 52. ayet.

3 Nisâ suresi, 82. ayet.

Kur'an okumak insanın kendini yaratan Allah (c.c.) ile konuşmasıdır. Bu sebeple, Kur'an okuduğumuz zaman, Rabbimizin bize verdiği değerin doyumsuz tadını, mutluluğunu hissederiz. Allah'ın (c.c.), huzur ve mutluluğa ulaşmamız için gönderdiği bu Yüce Kitabı anlamanın sevincini duyarız.

Öğrenelim Tartışalım

Kur'an, insanların düşünüp anlaması için indirilmiştir. Kur'an bunu şöyle bir örnekle anlatır:

"Eğer biz bu Kur'an'ı bir dağa indirseydik, muhakkak ki onu, Allah korkusundan baş eğerek, parça parça olmuş görürdün. Bu misalleri insanlara düşünsünler diye veriyoruz."

(Haşr suresi 21. ayet.)

Yukarıdaki ayetin anlamı üzerinde arkadaşlarınızla konuşunuz.

Kur'an'ı öğrenip, anlamaya çalışmamız konusunda bize örneklik eden kişi, Peygamberimizdir. O, hayatını insanlara Kur'an'ı öğretmeye ve anlatmaya adamıştır. Onun ahlakını öğrenmek ve Peygamberimiz gibi yaşamaya çalışmak için de Kur'an ayetlerinin anlamını öğrenmeliyiz.

Mutlu ve huzurlu bir hayat sürdürebilmek için Kur'an'ı okuyup anlamaya önem vermeliyiz. Kur'an'a önem verip onun bizden istediği gibi yaşarsak, her alanda ileri bir düzeye ulaşabiliriz. Kur'an bizden başarı için çalışmamızı, yardımlaşmayı ve işimizi en güzel şekilde yapmamızı ister.

Öğrenelim Tartışalım

"Sizin en hayırlı/üstün olanınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğretendir."

(Buhârî, Fezâilü'l–Kur'ân, 21)

Peygamberimizin bu sözünden ne anlıyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kendimiz, ailemiz ve milletimiz adına her alanda faydalı işler yapmak için çalışmalıyız.

Allah'ı (c.c.) anmanın en güzel yollarından biri namaz kılmaktır. Namaz kılarken okumak için de Kur'an'dan bazı ayet ya da sureleri öğrenmeliyiz. Yüce Allah, Müzzemmil suresinde Kur'an'ı, ayetleri üzerinde düşünerek ağır ağır okumamızı emretmiştir. Kur'an okurken öncelikle bize kolay gelen ayetlerden başlamamızın uygun olacağı da yine aynı surede tavsiye edilmektedir. Peygamberimiz, Kur'an okurken zorluk çeken ve buna rağmen onu okumaya çalışan kimselerin daha çok sevap kazanacağını müjdelemiştir.[4]

4 Buhârî, Tevhîd, 52; Müslim, Müsâfirîn, 243.

Kur'an okumak, insanı psikolojik açıdan da rahatlatır. Kendisini görüp gözeten yüce bir varlığı tanıyan, boş yere yaratılmadığını, dünyada bulunma gerekçesini ve bu hayatın bitiminde sürekli kalacağı bir ahiret hayatının varlığını öğrenen insan, bu hayatı en güzel şekilde değerlendirmeye çalışacaktır.[5]

Düşünelim Tartışalım

Kur'an'ı niçin sevmeliyiz? Ona duyduğumuz sevgiyi nasıl ifade ederiz.

2. Kur'an Sevgisi

Duyguların en güzeli sevgidir.

Sevgiyle yeşerir toprak, meyve verir.

Sevgidir anne ve babamızı bize bağlayan.

Sevgi kardeşliktir, başkalarını düşünmektir, paylaşmaktır. Sevdiğimiz bir arkadaşımızdan aldığımız bir mektup veya hediye bizi ne kadar çok mutlu eder, öyle değil mi?

Allah (c.c.) bizi yaratmış, bizi çok sevdiği için de yalnız bırakmamıştır. Mutlu ve huzurlu olmamızı istemiş, bizi düşündüğü için peygamberler ve kitaplar göndermiştir. Kur'an'ın gönderilişi, bütünüyle Allah'ın (c.c.) kullarına duyduğu sevginin eseridir. Bizim gibi bir insan olan son Peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.) ise Kur'an esaslarını hayatımıza nasıl aktaracağımızı, Allah'a (c.c.) olan sevgimizi nasıl ifade edeceğimizi öğretmiştir.

5 Dereli, Muhammet Vehbi, Kur'an Muhtevası ve Yorumu, s. 11–14.

Sevdiğimiz insanın sözleri de davranışları da bizim için değer taşır. Onu kırmamaya, üzmemeye özen gösteririz. Âdeta onun üzerine titreriz. Biz de ona sevgi ve saygımızı göstermek isteriz. Bizi çok seven Rabbimizin sözlerine önem verirsek ona duyduğumuz sevgiyi göstermiş oluruz. Hangimiz Allah'ı (c.c.) ne kadar çok sevdiğini göstermek istemez?

Yüce kitabımız Kur'an, hayatımızı kolaylaştırmak, içinden çıkamadığımız sorunları çözmek ve bize doğru olan davranışları göstermek için gelmiştir. Kur'an-ı Kerim Rabbimizden gelen ilâhî bir mektuptur. Bu mektuba saygı, yalnızca onu öpüp başımıza koymak değildir. Okumak, anlamak ve gereğini yerine getirmektir. Bize bir dostumuzdan elektronik posta, mesaj ya da mektup geldiğinde heyecanla açar ve okuruz. Söylenilenleri anlamaya çalışır ve gereğini yapmaya gayret ederiz. Aynı davranışı Kur'an-ı Kerim için de göstermek ona olan sevgimizin göstergesi olacaktır. Kur'an'ı sevmek onun getirdiği hayat ölçülerinin davranışlarımıza yansıması ile mümkündür. Anne-babaya "öf" demeyi uygun görmeyen, başkalarına zarar vermeyi ve yalan söylemeyi yasaklayan ayetleri okuduğumuz halde anne-babamızı üzer ve yalan söylersek Kur'an'ı sevdiğimizi söylememiz eksik kalır. Çünkü seven sevdiğine itaat eder ve onun sözlerini dinler.

Yüce Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de kendi sözlerinin okunmasını istemiş ve Kur'an okuyanları şöyle övmüştür. "Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan (Allah için) gizli ve açık sarfedenler, asla zarara uğramayacak bir kazanç umabilirler. Çünkü Allah, onların mükâfatlarını tam öder ve lütfundan onlara fazlasını da verir. Şüphesiz O, çok bağışlayan, şükrün karşılığını bol bol verendir." [6]

Bir defasında Peygamber Efendimiz, Sahabe-i Kiram'dan Ebû Zer (r.a)'e şöyle buyurdular :

"Ey Ebû Zer! Allah'ın (c.c.) kitabından bir ayet öğrenmek için sabahleyin evinden erken çıkman, yüz rekat (nafile) namaz kılmandan daha hayırlıdır." [7]

Tartışalım

Bir adam Peygamberimize :"Yâ Râsûlallah! Allah'ın en çok sevdiği amel hangisidir? diye sordu. Peygamberimiz :

"Konup göçendir." buyurdular. Adam :

"Konup göçen nedir? diye sordu. Peygamberimiz :

"Kur'an-ı Kerim'i başından sonuna kadar okuyup hatmedince hemen yeni bir hatime başlayandır." buyurdular.

(Şerhu Sahîhi't-Tirmizî, XI, 66)

Peygamberimizin bu sözünden ne anlıyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

II. KUR'AN'IN MESAJINI ANLIYORUM

1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum

1.1. Hz. Âdem

Kur'an-ı Kerim kıssaları, Allah'ın (c.c.) bize anlattığı örnek olaylardır. Yüce Allah Kur'an'da Hz. Muhammed'den (s.a.v.) önceki peygamberlerin ve bazı insanların yaşamlarından örnekler verir. Bun-

6 Fatır Sûresi, 29-30. ayetler

7 İbn Mâce, Sunen, I, 79.

lardan ders çıkarmamızı ister. Bu sebeple Allah'ın (c.c.) Kur'an'da anlattığı kıssaları anlamaya önem vermeliyiz. İlk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem kıssasını öğrenelim:

Yeri ve göğü var eden Allah (c.c.), yeryüzünde dağları, denizleri, akarsuları, bitkileri ve hayvanları yaratmıştı.

Allah (c.c.), ilk insan Âdem'i topraktan yaratmış, onu diğer varlıklardan üstün kılmıştı.

Allah (c.c.) meleklerine "Yeryüzünde bir halife yaratacağım..." demişti. Melekler Allah'tan öğrendikleri bilgiyle, bu yaratılışın hikmetini tam anlayamadıkları için:

— Orada bozgunculuk yapacak, kanlar akıtacak birini mi yaratacaksın? Oysa biz seni överek yüceltiyor, seni anıyoruz, dediler.

Allah (c.c.) katında üstün bir yeri olan ve irade sahibi insanın yaratılış sebebini anlamakta güçlük çeken meleklere şöyle cevap verildi:

— Sizin bilmediğinizi ben bilirim...[8]

Artık vakit meleklerin âcizliklerini itiraf etme vakti idi.

Allah (c.c.) Âdem'e her şeyin ismini öğretti. Sonra onları, yani bu isimlerin karşılığı olan varlıkları meleklere tanıttı.

— Eğer sözünüzde samimi iseniz, haydi bu varlıkların isimlerini bana söyleyin, dedi[9].

Melekler ;

— Hâşâ! Seni bütün eksikliklerden uzak tutarız. Biz, senin bize öğrettiğinden başka hiçbir şey bilmeyiz. Her şeyi bilen, sonsuz ilim ve hikmet sahibi ancak sensin sen..." dediler.[10]

Bunun üzerine Allah (c.c.):

— Ey Âdem! Şu varlıkların isimlerini, meleklere söyle!.. dedi.

Melekler daha önce yaratılmış ve yıllarca evrende yaşamışlardı. Yeni yaratılmış bir varlık olan insan bilgide onları geçmişti. Âdem varlıkların isimlerini meleklere söyleyince Allah (c.c.):

— Ben gökler ve yerde gaybı, sizin göremediklerinizi bilirim, hem açığa vurduğunuz hem de gizlediğiniz her şeyi bilirim, diye söylememiş miydim, buyurdu.[11]

Böylece bütün melekler insanın üstün bir varlık olarak yaratıldığını öğrendi. Ardından bir emir daha duyuldu. Allah (c.c.) şöyle buyurdu:

---

8 Bakara Suresi, 30.ayet.

9 Bakara suresi, 31. ayet.

10 Bakara Suresi, 32.ayet.

11 Bakara Suresi, 33.ayet.

"Hani meleklere, "Adem için saygı ile eğilin" demiştik de İblis hariç bütün melekler hemen saygı ile eğilmişler, İblis (bundan) kaçınmış, büyüklük taslamış ve kâfirlerden (inkar edenlerden) olmuştu."[12]

İnsanın varlığına ikinci itiraz gelmişti. Bu, Allah'ın (c.c.) emrine karşı gelmekti. İtiraz eden; İblis'ti.

İblis, melek değildi.[13] Ama meleklerin içinde bulunmasına izin verilmişti. İblis, secde emrine uymadı. Bunun üzerine Allah (c.c.),

— Sana emrettiğim hâlde seni secdeden alıkoyan şey nedir, dedi.

Şeytan:

— "...Çünkü beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın, dedi."[14]

Âdem'in çamurdan yaratıldığı doğru idi. Ama şeytana ateşin çamurdan üstün olduğunu kim söylemişti? Gururu onu kör etmişti. Doğruları göremiyordu. Ateşten yaratılan şeytan kendi sonunu hazırlıyordu. İsyanı Allah'a (c.c.) idi. Hemen vazgeçmeliydi, boyun bükmeliydi, Allah'tan (c.c.) af dilemeliydi. Ama olmadı. Allah (c.c.) şöyle buyurdu:

— İn oradan! Orada büyüklenmeye hakkın yok. Verdiğim yüce makamı bırakarak hemen çık dışarı, artık sen kovulmuş birisin.

İsyan ve kibir cezasını bulmuştu. Şeytan, nimet ve rahmetten sonsuza kadar mahrum edilmişti. Şeytan şaşırmıştı, Âdem'den üstün olduğunu iddia ederken her şeyini kaybetmişti. Meleklerin arasındaki konumunu, içerisinde yaşadığı nimetleri, Allah'ın (c.c.) sevgisini, her şeyini kaybetmişti. Hayatını kaybetme endişesi sardı kendisini ve yalvardı,

— İnsanları tekrar dirilteceğin güne kadar bana süre ver, dedi.

"Allah: Sen bilinen bir vakte kadar kendilerine mühlet verilenlerdensin, buyurdu."[15]

12 Bakara Suresi, 34.ayet.

13 Kehf suresi, 50. ayet.

14 A'râf suresi, 12. ayet.

15 Hicr suresi, 38. ayet.

Şeytan belli bir ölçüde arzusuna kavuşmuştu. Ne yapacak, nasıl yaşayacaktı? Kendini Allah'a (c.c.) affettirmek için elinden geleni mi yapacaktı? Yoksa Allah'ın (c.c.) rahmetinden uzaklaştırılmasının sebebi olarak gördüğü Âdem'den intikam mı alacaktı? Şeytan, insanları kötülüklere yönlendirmeyi istedi. Onlara iyilikleri kötü, kötülükleri güzel göstereceğini, insanları günahlara düşüreceğini söyledi.[16] Şeytan kendisine yoldaş arayacaktı. Kendi düştüğü uçuruma başkalarını da düşürecekti. Ama Allah (c.c.) ona şöyle seslendi:

— "Şurası muhakkak ki, benim (ihlâslı) kullarım üzerinde senin hiçbir ağırlığın olmayacaktır. (Onları) koruyucu olarak Rabbin yeter."[17]

İblis'in içine düştüğü bu durum onun için kötü olmuştu. Ancak daha da kötü olan, hatasından vazgeçmemesi, isyanına devam etmesi ve insanları da Allah'a (c.c.) kul olmaktan uzaklaştırma düşüncesi idi. Ama insan gözünü açmalı, onu iyi tanımalıydı.

Hz. Âdem yalnızdı. Allah (c.c.) onun bu yalnızlığını giderecekti. Kendisi ile huzur bulacağı eşini, yani Hz. Havva'yı yarattı. Artık evrende iki insan vardı. Allah (c.c.) onlara emrini bildirdi:

— Ey Âdem! Sen ve eşin beraberce cennette yaşayın. Orada olanlardan istediğiniz kadar bol bol yiyin. Yalnız şu ağaca yaklaşmayın, yoksa günah işleyerek kendinize zulmetmiş olursunuz.

"Bunun üzerine: Ey Âdem! dedik, bu, hem senin için hem de eşin için büyük bir düşmandır. Sakın sizi cennetten çıkarmasın; sonra yorulur, sıkıntı çekersin! Şimdi burada senin için ne acıkmak vardır, ne de çıplak kalmak. Yine burada sen, susuzluk çekmeyecek, sıcaktan da bunalmayacaksın."[18]

Ancak şeytan, Âdem'i aldatmak için uğraşmaya devam etti. Şeytan ona sinsice fısıldayarak şöyle dedi;

— Ey Âdem! Sana ebedilik ağacını ve yok olmayacak bir hükümranlığın yolunu göstereyim mi?

Rabbinizin sizi bu ağaçtan men etmesi; melek olmanız ya da burada temelli kalmanızı önlemek içindir. Doğrusu ben size öğüt veren birisiyim, diyerek yemin etti.

Şeytan böylece onları yanıltmıştı. Âdem ile Havva şeytanın kendilerine düşman olduğunu unutmuşlardı. "Şu ağaca yaklaşmayın", emrini dikkate almamışlardı. Yasak meyveden yemişlerdi. Şeytan onların kendi yolunu izlemelerini isterdi. Ama onlar meleklerin yolunu tercih ettiler ve hemen hatalarını anlayıp Allah'a (c.c.) yalvardılar:

— Rabbimiz! Kendimize yazık ettik. Bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen biz her şeyini kaybedenlerden olacağız.[19]

Allah (c.c.) tövbeleri kabul eden ve esirgeyendi. Onları bağışladı. Ancak dünyada halife olması için yaratılan insanın hayatının bu aşaması sona erdi. Hz. Âdem ile Havva cennetten çıkarılıp dünyaya gönderildi:

---

16 bk. A'râf suresi, 17-19. ayetler.

17 İsrâ suresi, 65. ayet.

18 Tâhâ suresi, 117-119. ayetler.

19 A'râf suresi, 23. ayet.

— Kiminiz kiminize düşman olarak yeryüzüne inin. Artık yeryüzüne yerleşecek ve belli bir süreye kadar oradaki nimetlerden yararlanacaksınız. Orada yaşayacak, orada ölecek ve orada yeniden dirileceksiniz.[20]

— "... Benden size bir hidayet gelir de her kim hidayetime tâbi olursa onlar için herhangi bir korku yoktur ve onlar üzüntü çekmezler."[21]

Âdem ile eşi bu emirden sonra yeryüzünde yaşamaya başladılar. Mutlu bir aile hayatları devam ederken Allah'a (c.c.) kendilerine iyi bir evlat vermesi için yalvardılar:

— ...Eğer bize iyi bir çocuk verirsen yemin ederiz ki şükreden kimselerden olacağız...[22]

Allah (c.c.), ikisine kız ve erkek çocuklar lütfetti. Yeryüzünde insanlar çoğaldı. İlk insan Hz. Âdem, ilk peygamber de oldu. Âdem (a.s.) gittikçe çoğalan neslini Allah'tan (c.c.) aldığı emirlerle eğitmeye, yönetmeye çalışıyordu. Hayat devam ediyordu ama bir yerlerde şeytan, iki kardeş arasına kin ve düşmanlık tohumlarını ekiyor, yeryüzünde ilk kanın dökülmesine zemin hazırlıyordu. Kuran-ı Kerim Âdem'in oğulları Habil ve Kabil olayını şöyle anlatır:

— Ey Muhammed! Onlara Âdem'in iki oğlunu anlat. İkisi birer kurban sunmuşlar, birisinin kurbanı kabul edilmiş, diğerininki kabul edilmemişti. Kurbanı kabul edilmeyen:

— Yemin olsun ki seni öldüreceğim, deyince; kardeşi:

— Allah (c.c.) ancak sakınanların sunduğu kurbanı kabul eder. Sen beni öldürmek için elini kaldırsan bile ben seni öldürmek amacıyla elimi kaldırmayacağım. Çünkü ben âlemlerin Rabbi Allah'tan (c.c.) korkarım.[23]

Habil, Kâbil'e sürekli Allah'ı (c.c.) hatırlatıyordu. Kâbil kendisine verilen öğütleri dinlemedi ve Habil'i öldürdü.

"Allah (c.c.) kardeşinin ölüsünü nasıl gömeceğini göstermek üzere yeri eşeleyen bir karga gönderdi. Kâbil, hayvanın ölü bir kargayı toprağa gömdüğünü görünce:

—Bana yazıklar olsun! Ben şu karga kadar olup kardeşimin cesedini gömemeyecek kadar âciz miyim, dedi.

---

20 A'râf suresi, 25. ayet.

21 Bakara suresi, 38. ayet.

22 A'raf suresi 189. ayet.

23 Maide suresi 27–28. ayetler.

Kâbil yeryüzünde cinayet işleyen ilk kişi oldu. Şeytan, Âdem'in evlatlarıyla mücadelesine başlamış, gönüllere ektiği çekememezlik tohumlarının ilk meyvesini almıştı. Âdem ve Havva oğullarından birinin ölümüne, diğerinin kardeş katili olmasına üzülüyorlardı elbette.

İlk insan, ilk peygamber, ilk baba, ilk eş olan Hz. Âdem uzun yıllar yaşadı. Yeyüzünde doğruların hakim olması için çalıştı. Bu konuda en büyük destekçisi eşi Hz. Havva oldu. Ancak her insan gibi o da ömrü bittiğinde öldü. Allah'ın (c.c.) selamı ona ve onun yolunda olan tüm insanlara olsun!

Kıssadan Hisse

Hz. Adem yeryüzüne inince hatasına ağlamış ve tevbe etmişti. Allah Teâlâ onun tevbesini kabul etmişti. Bu olay gösteriyor ki bir hata veya günah işlediğimizde Rabbimize yalvarır ve af dilersek O bizi bağışlar. Çünkü O'nun rahmeti çok geniştir.

Şeytan da hata etmişti fakat o kibirlendi ve Allah'tan af dilemedi. Hz. Adem ise kibirlenmedi, Allah'a karşı saygısızlık yapmadı. Hatasından dolayı özür dileyip tevbe etti. Allah Teâlâ da onu yüceltti. Bu güzel davranışını da Kur'an ile tüm insanlığa örnek gösterdi.

1.2. Hz. Nuh

"Temsili Resim"

Hz. Âdem'e gönderilen din, Allah'a (c.c.) teslimiyet temelleri üzerinde yükselmiş İslam'dı. Bu dinde sadece Allah'a (c.c.) kulluk edilirdi. Ancak yeryüzünde insanlar çoğalmaya başlayıp kendilerine gönderilen dinden uzaklaşınca Allah'a (c.c.) isyan edenler, haksızlık yapanlar, putlara tapanlar da görülür oldu. Doğru yoldan çıkanlara peygamber göndermek Allah'ın (c.c.) yasası idi. Böyle bir dönemde Yüce Allah, peygamber olarak Hz. Nuh'u gönderdi.

Nuh'un (a.s.) kavminden putlara tapanlar vardı. Putlarının isimleri Vedd, Suva, Yeğus, Yeuk, ve Nesr idi.[24]

24 Nuh suresi, 23. ayet.

Nuh kavmi puta tapıyor, bundan vazgeçmiyor ve direniyordu. Şöyle diyorlardı:

"Ve dediler ki: Sakın ilahlarınızı bırakmayın; hele Vedd'den, Suva'dan, Yeğus'tan, Yeûk'tan ve Nesr'den asla vazgeçmeyin!"[25]

Allah'a (c.c.) karşı yapılabilecek en büyük haksızlığı yapıyorlar, tunçtan, taştan, bronzdan, gümüşten heykellere tapıp şeytanın oyuncağı oluyorlardı. Allah'a (c.c.)saygı duymayan bir toplumda her şey olabilirdi. Sonucunda oldu da. Nuh'un kavmi yoldan çıktı, zalimleşti, kötülüklere daldı, günahlara battı.

Allah (c.c.), insanı kendisine kul olması için yaratmıştı. Nasıl olur da o, başkalarına kulluk ederdi? Allah (c.c.) insanları aydınlığa, nura çıkarmak istiyordu. Onlar nasıl inançsızlık karanlığına düşerlerdi? Bu zulüm, haksızlık, isyan devam edebilir miydi?

Allah (c.c.), yoldan çıkmış millete kendi içlerinde yaşayan, çok iyi tanıdıkları, sevdikleri Nuh'u onları karanlıklardan kurtarması için gönderdi.

"Kendilerine yakıcı bir azap gelmeden önce kavmini uyar, diye Nuh'u kendi kavmine gönderdik."[26]

Nuh (a.s.) peygamberlik görevine, insanları sadece Allah'a (c.c.) kul olmaya davet ederek başlamıştı.

—Kavmim! Allah'a (c.c.) ibadet edin. O'ndan başka ilah yoktur.

"Kardeşleri Nuh onlara şöyle demişti: (Allah'a (c.c.) karşı gelmekten) sakınmaz mısınız? Bilin ki ben, size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Artık Allah'a (c.c.) karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin. Buna karşı sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim sevabımı verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir."[27]

Peygamberler, hiçbir karşılık beklemeden her şeyini davaları uğrunda feda eden insanlardı. Bu dünyada, onların yaptıkları işlerin karşılığı olabilecek bir ödül yoktu. Dünya onlara ödül olarak verilse yine de onların hakkı ödenemezdi. Onlara hak ettikleri hediyeyi verebilecek sadece Allah (c.c.) idi. Ama inkârcılar, puta tapanlar bunu anlayamıyorlardı. Özellikle toplumun ileri gelenleri Nuh'a karşı çıkıyorlar, dine girecek olsalar bile daha önceki hayatlarında olduğu gibi toplum içinde farklı tutulmalarını istiyor ve kendilerini üstün görüyorlardı. Köleler ve fakirlerle aynı tutulmaktan hoşlanmıyorlardı. Hatta fakir insanların Nuh'a inanmış olmasının, Nuh'un getirdiği dinin batıl, sahte olduğunun delili olduğunu iddia ediyorlardı:

—Onlar şöyle cevap verdiler: "Sana düşük seviyeli kimseler itaat edip dururken, biz sana iman eder miyiz hiç!"[28] Biz seni apaçık bir yanılgı, sapıklık içinde görüyoruz.

Kendileri yanılanlar, kendileri sapıtıp yoldan çıkanlar, ne garip, doğru yolda olanları suçluyorlardı. Nuh onlara şöyle cevap verdi:

25 Nuh suresi, 23. ayet.

26 Nuh suresi, 1. ayet.

27 Şuarâ suresi, 106–109. ayetler.

28 Şuarâ suresi, 111. ayet.

— "Ey kavmim! Bende herhangi bir sapıklık yoktur; fakat ben, âlemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir elçiyim.Size Rabbimin vahyettiklerini duyuruyorum, size öğüt veriyorum ve ben sizin bilmediklerinizi Allah'tan (c.c.) (gelen vahiy ile) biliyorum.(Allah'ın (c.c.) azabından) sakınıp da rahmete ulaşmanız ümidiyle, içinizden sizi uyaracak bir adam vasıtasıyla size bir zikir (vahiy) gelmesine şaştınız mı?"[29]

Nuh'un (a.s.) peygamber olmasını kabul edemiyorlardı. Onun bir insan olduğunu, insanın ise peygamber olamayacağını iddia ediyorlardı.

Bundan sonra her yerde Nuh'u takip etmeye başladılar. Onun hak davasını anlatmasına engel olmak istediler. Peşine adamlarını taktılar, onu rahatsız ettiler. Ama hiçbir şey Nuh'u (a.s.) İslam'ı tebliğ etmekten alıkoyamadı. Nuh (a.s.), onların yaptığı eziyet ve işkencelere karşı Allah'tan (c.c.) yardım istedi.

— Rabbim! Beni yalanlamalarına karşılık, bana yardım et![30]

Nuh (a.s.), kavmini Allah'tan (c.c.) gelebilecek bir ceza ile uyarmasına rağmen onlar daha da saygısızlaştılar. Kendi felaketlerini kendileri hazırladılar:

— Nuh! Bizimle fazla mücadele ediyorsun. Bizi azapla tehdit ediyorsun. Haydi gelsin şu azap da doğru sözlü olup olmadığını görelim.[31]

— Ancak, Allah (c.c.) dilerse azap gelebilir. Aklınızı başınıza alın! O, sizin Rabbinizdir. O, azap göndermeyi isterse onu hiç kimse engelleyemez.[32]

İnkârcılar Nuh'u susturamadılar, ne yaparlarsa yapsınlar davasından vazgeçiremediler. Bir insanın belki de bu dünyada korkabileceği en büyük şey ölümdü, onu ölümle tehdit ettiler:

— Nuh! Dediklerinden vazgeçmezsen, seni taşlayacağız.

29 A'râf suresi, 60–63. ayetler.

30 Müminun suresi, 26. ayet.

31 Hud sureasi, 32. ayet.

32 Hud suresi, 33.ayet.

Zalimler ölümün yok oluş olduğunu zannettiler. Hz. Nuh'u ölümle korkutmak istediler. Düşmanlıklarını artırdılar. Nuh (a.s.) İslam'ı anlatmak için her fırsatı değerlendiriyordu. Gecesini gündüzüne katmış, bir kişi daha inkâr karanlıklarından kurtulsun diye çabalayıp duruyordu. Uzun yıllar mücadele ile geçti. Hz. Nuh'a kendi kavmi içerisinden çok az kişi iman etti. Allah'tan (c.c.) gelen bir emir, sanki onlar için bir sonun yaklaştığını haber veriyor gibiydi.

— "Nuh'a vahyolundu ki: Kavminden iman etmiş olanlardan başkası artık (sana) asla inanmayacak. Öyle ise onların işlemekte olduklarından (günahlardan) dolayı üzülme."[33]

Nuh (a.s.), içinde yaşadığı toplumun kendisine inanmayacağını iyice anlamıştı. Onlar için çok üzülüyordu. Allah'ın (c.c.) emrinin ne anlama geldiğini iyi biliyordu. Halkı ise azgınlıklar içinde yaşıyor, gülüp oynuyordu. Hz. Nuh'un hayatı bir film şeridi gibi gözünün önünden geçti. Yüreği sızladı ve Rabbine dua etmeye başladı.

— "Bunun üzerine, Rabbine: Ben yenik düştüm, bana yardım et! diyerek yalvardı."[34]

Nuh (a.s.) kendi hâlini Allah'a (c.c.) arz etmeye başladı. Peygamber olarak yaptıklarını anlatırken âdeta daha sonraki nesillere Allah (c.c.) için gayretin, sabrın ne anlama geldiğini anlatıyordu.

— Rabbim! Doğrusu ben, milletimi gece gündüz İslam'a çağırdım. Fakat benim davetim sadece onların benden uzaklaşmalarını artırdı.

Ben onları bağışlaman için kendilerini her çağırışımda parmaklarını kulaklarına tıkadılar. Beni görmemek için elbiselerini kafalarına çekip büründüler, kibirlendiler.

Onları herkesin ortasında, açıktan açığa, bazen de yalnızlarken, gizli gizli İslam'a davet ettim. Dedim ki Rabbinizden bağışlanma dileyin! O, çok merhametlidir.

Hz Nuh, her fırsatı değerlendirmişti. İnsanların ne zaman ve hangi şartta iman edeceği belli olmazdı. Gece gündüz, bazen herkesin içerisinde bazen de yalnız, onları sürekli İslam'a çağırmıştı ama onlar Nuh'u duymamak için âdeta kulaklarını tıkamışlardı. Onu gördüklerinde yollarını değiştiriyor ya da görmezden geliyorlardı. İnkârları yüzünden sona yaklaşıyorlardı. Ama hâlâ anlamıyorlardı. Peki, onların helaki nasıl olacaktı?

33 Hud suresi, 36. ayet.

34 Kamer suresi, 10. ayet.

Allah'tan (c.c.) şöyle bir emir geldi.

— "...Gözlerimizin önünde (korumamız altında) ve bildirdiğimiz şekilde gemiyi yap...[35]

Gemi nasıl bir şeydi? Ne olacaktı? Deniz yoktu, göl de yoktu. Nerede yüzecekti? Nasıl yapılacaktı?

Bilinen bir gerçek vardı, o da geminin Allah'ın (c.c.) vahyi ile onun denetiminde yapılacağı gerçeği idi.

"Gözlerimizin önünde ve vahyimiz (emrimiz) uyarınca gemiyi yap ve zulmedenler hakkında bana (bir şey) söyleme! Onlar mutlaka boğulacaklardır!"[36]

Hz. Nuh (a.s.) Allah'ın (c.c.) emri gereği gemi yapmaya başladı. Gemi, inananların kurtuluşu için gerekliydi. Kavminden inkâr edenler deniz olmayan, göl olmayan, daha doğrusu neye yarayacağını tam anlayamadıkları bu gemiyi yaparken Nuh'u her gördüklerinde onunla alay ediyorlardı. Nuh (a.s.) ise Allah'ın (c.c.) emrini yerine getirme gayreti içindeydi. Günler, aylar geçti ve nihayet geminin yapımı tamamlandı.

35 Mü'minûn suresi, 27. ayet.

36 Hud suresi, 37. ayet.

“Nuh’u da tahtalardan yapılmış, çivilerle çakılmış gemiye bindirdik.”[37]

Zalimlerin geleceğine inanmadıkları gün gelip çatmıştı. Tufan başlamıştı.

“Biz de derhal nehir gibi devamlı akan bir su ile göğün kapılarını açtık. Yeryüzünde kaynaklar fışkırttık. (Her iki) su, takdir edilmiş bir işin olması için birleşmişti.”[38]

Yüce Allah, Hz. Nuh’a (a.s.) her cinsten birer çifti, ailesini ve inananları gemiye bindirmesini emretti.

Sular o kadar yükseldi ki gemi yerinden hareket etti. Nuh (a.s.) ve beraberindekiler Allah’a (c.c.), kendilerini kurtardığı için teşekkür ettiler. Gemi dağlar gibi dalgalar içerisinde akıp gidiyordu. Gemiye binmeyenler bir oraya bir buraya koşuşturuyor, belki bizi kurtarır, diye yüksek tepelere sığınmaya çalışıyorlardı. Ama bir dalga gelip onları yutuveriyordu.

Tufan Allah’ın (c.c.) dilediği şekilde devam etti. İnananları Allah’ın (c.c.) rahmeti kurtarırken inançsızları sahip oldukları hiçbir şey kurtaramadı ve Allah’ın (c.c.) emri ile tufan sona erdi.

“...Ey yer suyunu yut! Ve ey gök (suyunu) tut...”[39]

Böylece sular çekildi. Nuh’un (a.s.) gemisi Cudi Dağı üzerinde karaya oturdu.

Allah (c.c.) Hz. Nuh’a (a.s.) seslendi:

— Nuh! Sana ve seninle beraber olan topluluklara bizden bir selamet ve bereketle gemiden inin.”[40]

Nuh (a.s.) uzun yıllar yaşadı. O ve müminler yeryüzünde Allah’a (c.c.) kul olmaya devam ettiler. Allah ’a (c.c.) olan güvenleriyle, sabırlarıyla, sayıları çok az olmasına rağmen başlarından geçen bu olayla kendilerinden sonrakilere ders oldular.

Kıssadan Hisse

Peygamberler, insanlığın önderleridir, rehberleridir. Onlar insanlara doğru yolu göstermek için çok gayret etmişler fakat bir kısım insanlar inanmamışlardır. Kendilerinden karşılık beklemeksizin iyi, güzel ve doğru olanı gösteren peygamberleri üzmüşlerdir. Eğer, topluma zarar veren ve zayıf insanları hor görüp ezen kimseler cezalandırılmazsa dünyada huzur olmaz. Güçsüz ve kimsesiz kimselere hayat cehennem olur. Allah Teâlâ, Nuh (a.s.)ın halkına tevbe etme imkanı vermiş fakat onlar isyan etmeyi, zayıf ve güçsüzlere zulmetmeyi sürdürmüşlerdir. Hz. Nuh, buna çok üzülmüş, Allah’tan yardım istemiştir. Yaptıkları kötü davranışların sonunda zulmedenler ve peygamberlerini alaya alanlar cezayı hak etmişlerdir.

37 Kamer suresi, 13. ayet.

38 Kamer suresi, 11–12. ayetler.

39 Hud suresi, 44. ayet.

39 Hûd Sûresi 48. âyet.

1.3. Hz. Hud

Ahkâf, Yemen ile Umman arasında, bağlar ve bahçelerle çevrili harika bir yerdi. Orada yaşayanlar sağlıklı, güçlü kuvvetli insanlardı. Hz. Nuh'un (a.s.) torunu Âd'ın soyundan geldikleri için "Âd Kavmi" diye anılıyorlardı. Yüksek yüksek binalar, gösterişli saraylar yapıyorlardı. İrem şehri dillere destan güzellikte idi. Mal ve mülkün, türlü türlü nimetlerin içerisinde sefa sürüyorlar ama Allah'a (c.c.) şükretmeyi unutarak büyükleniyorlardı. Zorba ve kaba insanlardı. Ülkelerine uğrayan kişilere zulmediyor, onların haklarını gasp ediyorlardı.

"Âd milleti yeryüzünde haksız yere büyüklük taslamış, "Bizden daha kuvvetli kim vardır?" demişti. Allah'ın (c.c.) kendilerinden daha kuvvetli olduğunu görmüyorlardı değil mi? Ayetlerimizi bile bile inkâr ediyorlardı.' [41]

Hakkı inkâr ediyor, Allah'ı (c.c.) inkâr ediyor ve putları ilah biliyorlardı. Allah'a (c.c.) karşı kibirleniyorlardı.Haksızlıklar, günahlar içerisinde yaşıyorlardı. Allah (c.c.), onlar bu hâlde iken merhametinin bir gereği olarak onlara bir peygamber gönderdi. Adı Hud idi. Kendi içlerinde yaşayan ve çok iyi tanıdıkları Hud, güzel ahlakı ile ün salmıştı.

41 Ahkâf suresi, 21. ayet.

Hz. Hud (a.s.), kavmine ilk olarak şöyle seslendi:

—Allah'a (c.c.) karşı gelmekten sakınmaz mısınız? Doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir peygamberim. Allah'tan (c.c.) sakının ve bana itaat edin.

— "Âd kavmine de kardeşleri Hûd'u (gönderdik). Dedi ki: Ey kavmim! Allah'a (c.c.) kulluk edin. Sizin ondan başka tanrınız yoktur. Siz (Allah'a ortak koşarak) O'na iftira eden kimselersiniz."[42]

Hz. Hud, milletini Allah'a (c.c.) gönülden bağlanmaya, ona kulluk etmeye çağırıyordu. Kavmi şaşkındı. Hud neden bu işe girişmişti? Mal ve makam mı isteyecekti acaba? Niçin bütün bir toplumu karşısına alıp öfkeleri üzerine çekiyordu? Bunca sıkıntıya neden katlanıyordu? Yok yok, kesin Hud'un bu işte bir çıkarı olmalıydı.

— Kavmim! Ben bu mesajı size ulaştırmama karşılık sizden herhangi bir ödül beklemiyorum. Benim ödülümü verecek olan, yalnızca beni yaratan Allah'tır (c.c.). Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?

Hz. Hud gönlünün ta derinlerinden yükselen bir şefkatle şöyle diyordu:

—"Ey kavmim! Rabbinizden bağış dileyin; sonra da ona tevbe edin ki üzerinize göğü (yağmuru) bol bol göndersin ve kuvvetinize kuvvet katsın. Günah işleyerek (Allah'tan (c.c.)) yüz çevirmeyin."[43]

Bu, faydalı ve güzel bir davetti. Keşke kabul etselerdi. Allah'ın (c.c.) rahmetine sığınıp kurtulsalardı. Akıllarını kullanıp doğruyu görselerdi. Ama olmadı. İnkâr gönüllerini, gözlerini kör; kulaklarını sağır etmişti. Akıllarını kullanmayı bırakın, Hud'u (a.s.) akılsızlıkla itham ettiler. Hayatları yalanlar üzerine kurulu olanlar, hiç yalan söylediğini duymadıkları Hud'u (a.s.) yalancılıkla suçladılar.

"Kavminden ileri gelen kâfirler dediler ki: Biz seni kesinlikle bir beyinsizlik içinde görüyoruz ve gerçekten seni yalancılardan sanıyoruz."[44]

Bu olacak şey miydi? Allah'ın (c.c.) elçisi yalancılıkla suçlanabilir miydi? İnkâr insanları bu kadar düşüncesiz yapabilir miydi?

Hz. Hud (a.s.) onlar gibi olmazdı. Çünkü onu Rabbi terbiye etmişti. İnanan birinin farkı olmalıydı. Müslüman kişi, kötü sözlü ve kaba olamazdı. Hud (a.s.) merhamet dolu ve yumuşak ses tonu ile onlara asıl görevini anlatmaya çalıştı:

— "Ey kavmim! dedi, ben beyinsiz değilim; fakat ben âlemlerin Rabbinin gönderdiği bir elçiyim. Size Rabbimin vahyettiklerini duyuruyorum ve ben sizin için güvenilir bir öğütçüyüm. "[45]

Sizi uyarması için kendi içinizden biri aracılığıyla Rabbinizden size öğüt verici bir mesajın gelmesine mi şaşıyorsunuz?

42 Hud suresi 50. ayet.

43 Hud suresi 52. ayet.

44 A'raf suresi 66. ayet.

45 A'râf suresi, 67–68. ayetler.

Unutmayın ki Allah (c.c.), Nuh kavminin ardından, size büyük bir güç armağan ederek egemen olmanızı sağlamıştı. Artık Allah'ın (c.c.) nimetlerini hatırlayın ki kurtuluşa erebilesiniz.

Sevgi dolu bu konuşmanın ardından aklı başında olan birinin düşünmesi gerekmez mi? Ancak kavminin şımarık ve kibirli ileri gelenleri ona karşı çıktılar:

—"(Onlar) şöyle dediler: Sen öğüt versen de, vermesen de bizce birdir. Bu, öncekilerin geleneğinden başka bir şey değildir. "[46]

Direniyorlardı, dinlemiyorlardı. Kendilerine uzanan yardım elini, onları bataklıklardan kurtaracak eli geri çeviriyorlardı. Hud (a.s.) için davası çok önemliydi. Hakaretlere, yalanlamalara aldırış etmeden konuşmasına, uyarısına devam etti. Onlara sorular sordu:

— Siz, her tepeye birer anıt dikerek hep böyle boş ve anlamsız işlerle mi uğraşacaksınız?

Sanki hiç ölmeyecekmiş gibi gösterişli köşkler ve saraylar mı edineceksiniz?

Mazlum ve çaresiz kimseleri elinize geçirdiğiniz zaman hep onlara zorbaca ve zalimce mi davranacaksınız? Tekrar tekrar söylüyorum; Allah'tan (c.c.) sakının, bana itaat edin. Doğrusu hakkınızda o büyük günün azabından korkuyorum.[47]

Zalimler birbirlerine baktılar, şaşkındılar, ne diyeceklerini âdeta unutmuşlardı. Hud, bu konuşma gücünü ve cesareti nereden alıyordu? Ne kadar da korkusuzca ve kendinden emin konuşuyordu. Ona şöyle dediler:

—"Biz, Tanrılarımızdan biri seni fena çarpmış! demekten başka bir söz söylemeyiz!..."[48]

Tanrıları ağaçtan, taştan yapılmış putlardı. Ne zarar verebilirler ne de yarar sağlayabilirlerdi. Konuşamazlardı, hareket edemezlerdi. Üzerlerine bir sinek konsa onu bile kovamazlardı. Biri onları kırmak istese kendilerini koruyamazlardı. Bu putlar bir insanı nasıl çarpardı? Hz. Hud onlara şöyle seslendi:

— "...(Hûd) dedi ki: Ben Allah'ı (c.c.) şahit tutuyorum, siz de şahit olun ki ben sizin ortak koştuklarınızdan uzağım."

Artık hepiniz toplanın, bana istediğiniz tuzağı kurun, hiç göz açtırmayın bakalım.

Ben, benim de sizin de Rabbiniz olan Allah'a (c.c.) dayanıp güvendim. Hiç bir canlı yoktur ki idaresi onun elinde olmasın. Elbette Rabbim dosdoğru bir yoldadır.

Eğer haktan yüz çevirirseniz, benim içim rahat, çünkü size ulaştırmakla görevli olduğum buyrukları size tebliğ ettim. Rabbim dilerse sizin yerinize başka bir toplum getirir. Siz ona hiçbir şekilde zarar veremezsiniz. Muhakkak ki Rabbim her şeyi görüp gözetmektedir.[49]

46 Şuarâ suresi, 136–137. ayetler.

47 Şuarâ suresi, 127–135. ayetler.

48 Hud suresi, 54. ayet.

49 Hud suresi, 54–57. ayetler.

Hud'un bütün gayreti Allah (c.c.) adına idi. Halkını hiç bıkmadan doğruya çağırdı. Ama onların istek ve itirazları bitmek bilmiyordu:

— Hud! Sen bize bizi inanmaya mecbur bırakacak türden bir mucize getirmedin. Sırf senin sözünle tanrılarımızı bırakacak değiliz. Sana asla inanmayacağız.

Oysa baktıkları her şey mucize idi. Kendi bedenleri, hayvanlar, ağaçlar, bitkiler, Güneş, Ay ve yıldızlar. Hud'un söylediği her bir söz mucize idi. Âd onun davetini kabul etmiyordu, tanrılarından vazgeçip tek bir ilah olarak Allah'a (c.c.) inanmıyorlardı. Hud'un uyarısını dikkate almıyorlardı. Onun karşısında hırçınlaşıyorlar, sınırı aşıyorlardı:

— Bizi ilahlarımızdan alıkoymak için mi geldin? Doğru sözlülerden isen, bizi tehdit ettiğin şeyi başımıza getir.

Sen bize, bir tek Allah'a (c.c.) kulluk edelim de atalarımızın tapmakta olduğu tanrıları bırakalım diye geldin, öyle mi? Eğer sözünün arkasındaysan bize savurduğun tehditleri gerçekleştir de görelim.

Âd kavmi ellerindeki güce, zenginliklerine bakıp gururlandılar. Kendilerine hiç kimsenin güç yetiremeyeceğini zannettiler.

— Biz azaba uğratılacak değiliz, dediler.[50]

Kendilerine çok güveniyorlardı. İnkâr, onların sadece kalplerini karartmamış, düşünebilme özelliklerini de yok etmişti. Âlemlerin Rabbine meydan okuyorlardı. Hud (a.s.) onlara şöyle cevap verdi:

— Doğrusu azabın ne zaman geleceğini sadece Allah (c.c.) bilir. Ben size benimle gönderileni tebliğ ediyorum. Fakat sizin cahil bir millet olduğunuzu görüyorum.

"(Hûd) dedi ki: Üzerinize Rabbinizden bir azap ve bir hışım inmiştir. Haklarında Allah'ın (c.c.) hiçbir delil indirmediği, sadece sizin ve atalarınızın taktığı kuru isimler hususunda benimle tartışıyor musunuz? Bekleyin öyleyse, şüphesiz ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim!"[51]

Neyi bekleyeceklerdi? Allah'ın (c.c.) azabını. Çok sürmedi. Yağmurlar yağmamaya, ünlü İrem bağları kurumaya, ağaçlar sararmaya, çiçekler solmaya başladı. Her yeri kuraklık kasıp kavuruyordu. Dev cüsseli insanlar kuruyup güçsüzleşmişlerdi. Hepsi bir yudum suya muhtaç olmuştu.

Bir damla yağmur yağmasını bekliyorlardı. Gözler gökyüzüne dikilmiş, bulutları arıyordu.

"Derken, onu (azabı) vadilerine doğru yönelerek gelen bir bulut şeklinde gördükleri zaman, Bu bize yağmur yağdıracak olan bir buluttur." dediler.

Hz. Hud:

—Hayır, o, kendisi için acele ettiğiniz şeydir. Can yakıcı azap veren bir rüzgardır. Rabbinin emriyle her şeyi yerle bir eder.[52] dedi.

---

50 Şuarâ suresi, 138. ayet.

51 A'râf suresi, 71. ayet.

52 Ahkâf suresi, 27. ayet.

Âd kavmi nasıl cezalandırılmış, Hz. Hud ve inananlar kurtulabilmiş miydi?

"Biz onların üstüne, uğursuzluğu devamlı bir günde dondurucu bir rüzgâr gönderdik. O rüzgâr, insanları, sökülmüş hurma kütükleri gibi yere seriyordu. Nasılmış benim azabım ve uyarılarım!"[53]

"Âd kavminde de (ibretler vardır). Onlara kasıp kavuran rüzgârı göndermiştik. Üzerinden geçtiği şeyi canlı bırakmıyor, onu kül edip savuruyordu."[54]

Âd kavmi her şeyi kasıp kavuran bir rüzgârla yok edildi. Rüzgâr yedi gece, sekiz gündüz boyunca üzerlerine esti. Geriye onlardan hiçbir şey kalmadı.

"Onlardan geriye kalan hiçbir iz görebiliyor musun?

Peki, Hz. Hud ve inananlara ne oldu? Allahu Teâla buyurdu:

"Onu ve onunla beraber olanları rahmetimizle kurtardık..."[55]

Âd kavminden geriye kalan sadece ibret alınacak hâlleri olmuştu. Allah'ı (c.c.) inkârın ve zayıfları, güçsüzleri ezmelerinin neticesi hem bu dünya hayatında hem de ahiret hayatında perişanlıktı.

Kıssadan Hisse

Mal varlığına, bulunduğu makama ve gücüne güvenen insanlar bunların geçici olduğunu unutmamalıdır. Mülk Allah'ındır. Bu dünyada nice krallar ve sultanlar, nice pehlivanlar ve zenginler yaşamıştır. Bugün hiç biri yok. İnsana verilen tüm nimetler onu sınamak için verilmiştir. Emanettir. Âd kavmi, kendilerine verilen bu emanet nimetler hiç alınmayacak gibi davranmış, üstelik bir de yeryüzünde büyüklük taslamıştır.

Peygamberler inandıkları dava uğruna insanların hakaretine uğramışlardır. Ancak görevlerindeki samimiyetlerinden dolayı sabretmişler, insanlara doğru ve güzel olanı göstermek için çok çalışmışlardır. İnançlarındaki samimiyet ve görevlerindeki sadâkat ile peygamberler bizim için en güzel örnektir.

53 Kamer suresi, 19–21. ayetler.

54 Zâriyât suresi, 41–42. ayetler.

55 A'raf suresi, 72. ayet.

1.4. Hz. Salih

Hicr, bağlar ve bahçelerle çevrili yemyeşil bir yerdi. Hz. Hud (a.s.) ve müminler Âd kavmini helak eden o müthiş fırtınadan kurtulduktan sonra Hadramut civarına yerleşmişlerdi. Onların nesillerinden gelenler zamanla çoğalmış, yeni bir yurt arayışına girerek Hicaz ve Şam arasında bulunan ve "Vadi'l-Kura" diye de bilinen Hicr'e yerleşmişlerdi. Burada yaşayan kavme "Semûd" kavmi denmekteydi.

Semûd kavminin yaşadığı yerler onların gücünü ve zenginliğini gösteren şeylerle doluydu. Mükemmel taş işçiliği ürünü saraylar yontmuşlardı dağlarda. Semûd halkı, ovalarında yüksek katlı binalar yapmakla ün salmışlardı. Görenleri hayran bırakacak şehirler kurmuşlardı. Hayatlarının maddi yönü harika idi. Acaba onların, inanç ve ahlakları nasıldı?

Hz. Hud'dan sonra onun getirdiği tevhit dininden uzaklaşılmış; insanlar, putperestlik karanlığına tekrar düşmüşlerdi. Ahlak, adalet, insani değerler ayaklar altındaydı. İktidarı, gücü elinde bulunduranlar, insanları tekrar ezmeye başlamıştı. Haksızlığa uğrayanlar kendilerine uzanacak bir eli beklerken, Allah (c.c.) Semûd kavmine kendi içlerinden Hz. Salih'i peygamber olarak gönderdi. Hz. Salih, peygamber olmadan önce kavmi içerisinde çok sevilen, kendisine güvenilen bir kişi idi.

"Semûd kavmine de kardeşleri Sâlih'i (gönderdik)..."[56]

Hz. Salih onlara şöyle seslendi:

— "Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.Buna karşı sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim sevabımı verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir."[57]

Bu ilk davetin hemen ardından Hz. Salih (a.s.) onları Allah'a (c.c.) kulluğa davet etti.

— "...Dedi ki: Ey kavmim! Allah'a (c.c.) kulluk edin. Sizin ondan başka tanrınız yoktur. O sizi yerden (topraktan) yarattı. Ve sizi orada yaşattı. O halde ondan mağfiret isteyin; sonra da ona tevbe edin. Çünkü Rabbim (kullarına) çok yakındır, (dualarını) kabul edendir."[58]

Hz. Salih, insanları Allah'a (c.c.) kulluğa davet ediyordu. Semûd kavminin Salih'ten beklediği ve umduğu bu değildi. Söyledikleri hiç de hoşlarına gitmemişti.

---

56 Hud suresi, 61. ayet.

57 Şuarâ suresi, 143–145. ayetler.

58 Hud suresi, 61. ayet.

— "Dediler ki: Ey Sâlih! Sen bundan önce içimizde ümit beslenen birisiydin. (Şimdi) babalarımızın taptıklarına tapmaktan bizi engelliyor musun? Doğrusu biz, bizi kendisine (kulluğa) çağırdığın şeyden ciddi bir şüphe içindeyiz."[59]

Hz. Salih, adı gibi salih (iyi) bir insandı. Kavmi onu çok severdi. Sözlerinin onlar için değeri vardı, dinlenirdi. Ah, keşke şimdiki gibi konuşmasaydı. Onların işlerine karışmasa, ilahlarına laf etmese, zulüm üzere işleyen düzenlerini eleştirmeseydi.

Hz. Salih, peygamberlik görevini kimden aldığını, görevini yerine getirmezse ne olabileceğini onlara anlattı. Rabbinden bir yetki ile İslam'ı insanlara anlatan Hz. Salih, hiçbir şekilde davasından vazgeçmeyeceğini de söyledi.

—"(Sâlih) dedi ki: Ey kavmim! Eğer ben Rabbimden (verilen) apaçık bir delil üzerinde isem ve o bana kendinden bir rahmet (peygamberlik) vermişse, buna ne dersiniz? Bu durum karşısında ona âsi olursam beni Allah'tan (c.c.) (onun azabından) kim korur? O zaman siz de bana ziyan vermekten fazla bir şey yapamazsınız."[60]

Semûd Kavminin ileri gelenleri birbirlerine baktılar. Salih ile mücadele etmek, onu davasından vazgeçirmek zor görünüyordu. Anlamışlardı, Hz. Salih susmayacaktı. Susmadı da... Uyarılarına, hatırlatmalarına devam etti:

— "Düşünün ki, (Allah (c.c.)) Âd kavminden sonra yerlerine sizi getirdi. Ve yeryüzünde sizi yerleştirdi: Onun düzlüklerinde saraylar yapıyorsunuz, dağlarında evler yontuyorsunuz. Artık Allah'ın (c.c.) nimetlerini hatırlayın da yeryüzünde fesatçılar olarak karışıklık çıkarmayın."[61]

İnanmayanlar şaşkınlık içerisindeydi. Salih, giderek sözlerinin dozunu artırıyordu. İlahlarını terk etmelerini, tek Allah'a (c.c.) inanmalarını, kendisine itaat edip sözünü dinlemelerini istiyordu. Öfkeyle ona bağırdılar:

— "Dediler ki: Sen, olsa olsa iyice büyülenmiş birisin! Sen de ancak bizim gibi bir insansın..."[62]

Peygamberlerin inanmayanlardan duyduğu şeyler genelde aynı idi. Aynı şeyleri söylüyorlardı. Hz. Nuh'a ve Hz. Hud'a yapılan itirazların aynısı Hz. Salih'e de yapıldı. Onun insanlar arasından seçilmesini bile eleştiriyorlardı. İnsanlara, kendi içlerinden birinin peygamber olarak gönderilmesi son derece doğaldı. Her şeyi ile örnek olacaktı elbette peygamberler. Konuşmalarıyla, yemeleriyle, içmeleriyle, gülmeleriyle, ağlamalarıyla. Sanki peygamberler melekler arasından seçilmiş olsa, inanacaklar mıydı?

---

59 Hud suresi, 62. ayet.

60 Hud suresi, 63. ayet.

61 A'raf suresi, 74. ayet.

62 Şuarâ suresi, 153–154. ayetler.

Hz. Salih'i büyülenmekle suçlayanlar, kendi aralarında sözlerine, hakaretlerine devam ettiler:

—"Aramızdan bir insana mı uyacağız? O takdirde biz apaçık bir sapıklık ve çılgınlık etmiş oluruz dediler. Vahiy, aramızda ona mı verildi? Hayır o, yalancı ve şımarığın biridir (dediler.)"[63]

İnkârcılara ilahî cevap gecikmedi: "Yarın onlar, yalancı ve şımarığın kim olduğunu bileceklerdir."[64]

Hz. Salih, bunca hakarete rağmen öfkelenmiyor, içlerinden biri düşünür de yanlışından vazgeçer mi diye çabalıyordu. Başlarına bir azap gelmesin diye onları doğruya çağırıyordu:

— "Sâlih dedi ki: Ey kavmim! İyilik dururken niçin kötülüğe koşuyorsunuz? Allah'tan (c.c.) af dileseniz olmaz mı? Belki size merhamet edilir.

Onlar ise: Senin ve beraberindekilerin yüzünden uğursuzluğa uğradık..." dediler.[65]

Ne garip, kendi yaptıkları çirkinlikleri güzel görmeye başlayanlar tertemiz insanların hayatlarını kötü görüyor, onları kınıyorlardı. Hz. Salih'e etki edemeyen inkârcılar, hileli bir yola başvurdular; inananların gönüllerine şüphe tohumları ektiler. Ama onların unuttukları bir gerçek vardı. Allah'a (c.c.) gönülden inananlar, onların sözlerine kulak asmadılar.

Büyüklenenler, Hz. Salih'in söylediklerinden hoşlanmadı ve onu halk önünde küçük düşürmek için yapamayacağı bir işe davet etmek istediler. Ondan bir mucize göstermesini istediler:

— "...Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi bize bir mucize getir."[66]

---

63 Kamer suresi, 24–25. ayetler.

64 Kamer suresi, 26. ayet.

65 Neml suresi, 46–47. ayet.

66 Şuarâ suresi, 154. ayet.

Mucize, olağanüstü bir şeydi. Sıradan insanların benzerini yapamayacakları kadar büyük bir işti. Ancak Allah (c.c.) dilerse gerçekleşirdi. Mucize gerçekleştikten sonra şayet mucizeyi isteyenler inanmazlarsa ardından azap gelirdi. İsteklerine cevap çok hızlı gelmişti. Mucize canlıydı. İnanmayanlarla Hz. Salih arasında belirlenen bir günde, kayaların arasından, hepsinin gözü önünde çıkagelmişti.

"Ey kavmim! İşte size mucize olarak Allah'ın (c.c.) devesi. Onu bırakın, Allah'ın (c.c.) arzında yesin (içsin)...[67] Salih: İşte (mucize) bu dişi devedir; onun bir su içme hakkı vardır, belli bir günün içme hakkı da sizindir, dedi. Ona bir kötülükle ilişmeyin, yoksa sizi muazzam bir günün azabı yakalayıverir."[68]

İnanmayanlar Hz. Salih'in bir mucize getiremeyeceğini düşünüyorlardı. Onu herkesin önünde rezil etmek istemişlerdi ama kendileri rezil olmuştu. Deve rahatça otlaklarda geziyor, su içme sırası devede iken kimse su içmeye yanaşamıyordu. Deve, içtiği su kadar süt veriyordu. Süt kovalarının biri doluyor, ardından başka kovalar geliyordu. Şaşılacak işti. Çekinmişlerdi Salih'in tehdidinden, deveye dokunamıyorlardı. Ama bu iş böyle devam edemezdi. Toplumun ileri gelen kişileri bir araya geldiler. Bunlar dokuz kişi idiler ve şöyle karar aldılar: Önce deveyi ardından da Salih'i ve diğer inananları öldüreceklerdi.

"O şehirde dokuz kişi (elebaşı) vardı ki, bunlar yeryüzünde bozgunculuk yapıyorlar, iyilik tarafına hiç yanaşmıyorlardı. Allah'a (c.c.) and içerek birbirlerine şöyle dediler: Gece ona ve ailesine baskın yapalım (hepsini öldürelim) sonra da velisine: "Biz (Sâlih) ailesinin yok edilişi sırasında orada değildik, inanın ki doğru söylüyoruz" diyelim. Onlar böyle bir tuzak kurdular. Biz de kendileri farkında olmadan, onların planlarını altüst ettik." [69]

---

67 Hud suresi, 64. ayet.

68 Şuarâ suresi, 155–156. ayetler.

69 Neml suresi, 48–50. ayetler.

Hz. Salih 'e dokunamadılar ama deveyi öldürdüler. Sonra da:

—"...Ey Salih! Eğer sen gerçekten peygamberlerdensen bizi tehdit ettiğin azabı bize getir, dediler."[70]

Azap istemek akıl işi değildi. Üstelik Salih'i perişan etmek istedikleri her durumda kendileri perişan oldu. Aynı hatayı yapmamalı idiler. Hz. Salih (a.s.) onların isteklerine cevap verdi:

—"...Yurdunuzda üç gün daha yaşayın (sonra helâk olacaksınız)! Bu söz, yalanlanamayan bir tehdit idi."[71]

Yaşayacakları son üç gün kalmıştı.

"Onları sabaha çıkarlarken o korkunç ses yakaladı. Kazanmakta oldukları şeyler onlardan hiçbir zararı savmadı."[72]

"Sanki orada hiç oturmamışlardı. Biliniz ki, Semûd kavmi gerçekten Rablerini inkâr ettiler. Yine bilesiniz ki, Semûd kavmi (Allah'ın (c.c.) rahmetinden) uzak kılındı."[73]

"Emrimiz gelince, Sâlih'i ve onunla beraber iman edenleri, bizden bir rahmet olarak (azaptan) ve o günün zilletinden kurtardık. Şüphesiz Rabbin kuvvetlidir, (her şeye) galip gelendir."[74]

Salih (a.s.) azaba uğrayan milletine bakıp üzüntüyle şöyle diyordu:

—"...Ey kavmim! Andolsun ki ben size Rabbimin vahyettiklerini tebliğ ettim ve size öğüt verdim; fakat siz öğüt verenleri sevmiyorsunuz."[75]

Semûd kavminden geriye ne kaldı?

"İşte haksızlıkları yüzünden çökmüş evleri!..."[76]

Kıssadan Hisse

Allah'ın insanlar içinden seçtiği peygamberleri alaya almak, onu hor ve hakir görmek çok yanlıştır. Peygamberlere imanı olmayan insan mü'min olamaz. Peygamberlerin getirdiği ilâhî emirleri, gösterdiği mucizeleri alaya almak ise Yüce Yaratıcıya karşı çok büyük saygısızlıktır. Semûd kavmi bu davranışlarının cezasını çekmiştir.

Allah, insanların kötülük işleyerek toplumda bozgunculuk çıkarmasını, masum insanlara zarar vermesini istemez. O, yeryüzünü yaşanabilir şekilde düzenlemiş, insanlara yol göstermek için peygamberler ve kitaplar göndermiştir. Bu, onun insanlığa merhametinden kaynaklanmaktadır. Fakat bazı insanlar nankörlük edip onun bu iyiliğine isyan ile karşılık vermiş, kibirlenmiş ve alay etmiştir. Suçlarında, ısrar edince azaba uğramışlardır. Kötülük yapan kendisine kötülük eder. Allah hiç kimseye zulmetmez. Herkes ektiğini biçer.

70 A'raf suresi, 77. ayet.

71 Hud suresi, 65. ayet.

72 Hıcr suresi, 83–84. ayetler.

73 Hud suresi, 68. ayet.

74 Hud suresi, 66. ayet.

75 A'râf suresi, 79. ayet.

76 Neml suresi, 52. ayet.

2. Sureleri Tanıyorum: Lokman Suresi

Surenin Kimliği

Adı: Lokman suresi

Ayet Sayısı: 34

Kur'an'daki Yeri: 31. suredir.

İndiriliş Zamanı: Mekke Dönemi

Lokman suresi, Kur'an'ın ahlak ilkelerini ön plana çıkaran surelerinden biridir. Peygamberimizin Medine'ye hicretinden önce Mekke döneminde inmiştir. 12 ile 19. ayetleri arasında yer alan ayetlerde bilge bir kişi olan Hz. Lokman'ın oğluna verdiği tavsiyelerden söz ettiği için bu adı almıştır. Surenin öne çıkan konusu, doğru bilgi, bunun söz ve davranışlara yansıtılmasıdır.

Düşünelim Tartışalım

Hz. Lokman'a Allah tarafından derin bilgi, güçlü bir anlayış, doğru ve yerinde konuşma, isabetli davranış sergileme gibi yetenekler (hikmet) verildiği için Lokman el-Hakîm denilmiştir.

Hz. Lokman'ın oğluna öğütlerini konu edinen Lokman suresinin Türkçe anlamını daha önce hiç okudunuz mu?

Okuduysanız bu öğütler sizin hayatınızda ne gibi değişiklikler meydana getirdi? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Lokman suresinde Rabbimiz, İslam'ın inanç ve ahlakla ilgili bazı temel ilkelerini, çocuğuna düşkün ve şefkatli bir baba olan Hz. Lokman'ın oğluna verdiği öğütler şeklinde özetlemektedir. Hz. Lokman, evladına üç defa "Yavrucuğum!" diye seslenerek, onun şahsında her insan için büyük önem taşıyan tavsiyelerde bulunmaktadır. Bu bölümde Allah'a (c.c.) inanılması emredilmiş, başka tanrılara tapmak yasaklanmış, anne ve babaya saygı gösterip onların Allah'ın (c.c.) emirlerine aykırı olmayan isteklerinin yerine getirilmesi istenmiştir. Ayrıca sorumluluk duygusu, iyilik için çalışma, sabır ve alçak gönüllülük gibi dinî ve ahlâki ödevlere dikkat çekilmiştir. Daha sonra ise putlara ya da başka şeylere tapanları, içinde bulundukları yanılgıdan vazgeçirmeyi ve onlara kurtuluş yolunu göstermeyi amaçlayan bilgiler, kanıtlar ve uyarılara yer verilmiştir.

Lokman el-Hakîm, eski çağlarda yaşamış olan, Allah'ın (c.c.) kendisine derin bilgi, güçlü bir anlayış, doğru konuşma ve isabetli davranış sergileme yeteneği verdiği bir bilgindir.[77] Halkımız arasında Lokman Hekim olarak bilinen Hz. Lokman'ın, hastalıkları tedavi eden ünlü bir halk doktoru olduğuna inanılır. Ancak Kur'an'a göre o, hayatın pek çok alanında doğru görüşlere sahip olan ve insanlara yararlı öğütlerde bulunan ileri görüşlü bir bilgedir.

"hüvallah"

Lokman suresi, bu sözlerin Allah'ın (c.c.) dosdoğru kitabının ayetleri olduğunu belirterek başlar. Kur'an'ın, namazlarını kılan, zekâtlarını veren ve ahirete kesin olarak inanan iyilik sahipleri için bir yol gösterici olduğunu ifade eder.

Altıncı ayetinde bilgiye dayanmayan, gücünü bilgiden almayan sözlerin değersiz olup gerçeği yansıtmadığına dikkat çeker. Herhangi bir bilgisi olmadığı hâlde başkalarını Allah (c.c.) yolundan uzaklaştırmak için gerçeği boş sözlerle değiştirip Allah'ın (c.c.) belirlediği ilkeleri alaya alanların alçaltıcı bir azaba uğratılacağını belirtir. Ardından, Allah'ın (c.c.) ayetlerine değer vermemizi ve onlara kulaklarımızı tıkamamamızı hatırlatır.

10 ve 11. ayetlerde Allah'ın (c.c.) gökleri direksiz olarak yarattığı, yeryüzüne sabit dağlar koyduğu, orada her türlü canlıyı yaydığı, gökten su indirip orada her faydalı bitkiden çifter çifter yetiştirdiği bildirilmiş; Allah'ın (c.c.) dinini kabul etmeyenlere "Allah'tan (c.c.) başkasının ne yarattığını gösterin haydi!" diye seslenilmiştir.

Hz. Lokman'dan bahsedilen bölüm ise öncelikle Allah'a (c.c.) teşekkür etmeyi hatırlatmakta ve Allah'ın (c.c.) yanı sıra başka tanrılar kabul etmeyi yasaklamaktadır. Allah (c.c.), Lokman suresinde bizden, anne ve babamıza saygı göstermemizi, onların İslam'a uygun isteklerine uyarak onları memnun etmemizi, namaz kılmayı, iyiliğin yaygınlaşması için çaba gösterip, asla kötülükten yana olmamamızı istemektedir.

Yine bu sureden anladığımıza göre, yaptığımız bir iyilik ya da kötülüğün ne kadar önemsiz ya da gizli olduğunu düşünsek de Allah'ın (c.c.) her türlü ayrıntıyı bildiğini ve her şeyden haberdar olduğunu unutmamalıyız. Sabır, kendini büyük görmeme, insanlara değer verme, yürüyüşümüzde ve konuşmalarımızda ölçülü ve dengeli davranma gibi ahlaki ödevleri de surenin bize diğer tavsiyeleri arasında sayabiliriz.

---

77 Komisyon, Kur'an Yolu, DİB Yayınları, Ankara, 2006, IV, 336.

Ayrıca Lokman suresinde Allah'ın (c.c.), gökyüzündeki ve yeryüzündeki birçok varlığı biz insanların yararlanması için yarattığı, bize sayısız nimet verdiği belirtilmektedir. Araştırma ve sorgulama yapılmaksızın bir davranışın amaçsızca taklit edilmesi eleştirilmektedir.

Lokman suresinde Allah'ın (c.c.) gücünün de bilgisinin de sınırsız olduğu vurgulanır. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ın'dır (c.c.). Asıl övülmeye layık olan da odur.

Düşünelim Tartışalım

"Şayet yeryüzündeki ağaçlar kalem, deniz de arkasından yedi deniz katılarak (mürekkep olsa) yine Allah'ın sözleri (yazmakla) tükenmez. Şüphe yok ki Allah mutlak galip ve hikmet sahibidir." (Lokman suresi, 27. ayet.)

Yukarıdaki ayetten ne gibi ilkeler çıkarılabilir? Maddeler hâlinde yazınız.

Allah (c.c.), bu dünyada yararlandığımız her şeyi bizi sevdiği ve düşündüğü için yaratmıştır. Onun emirlerini yerine getirmemiz, en başta bizim mutluluğumuz için gereklidir. Bu sebeple bizi yaratan Allah'ın (c.c.) isteklerine uymalıyız. Bu dünyada onun bizden istediği gibi iyi bir insan olarak yaşamaya özen göstermeli, ahiret hayatımız için bu dünyada hazırlık yapmalıyız. Çünkü kıyamet gününde hiç kimsenin birbirine faydası dokunmayacak ve herkes yaptıklarının karşılığını görecektir.

Surenin son ayeti bize yine Rabbimizi tanıtıyor: "Kıyametin vaktini sadece Allah (c.c.) bilir. Yağmuru o yağdırır, anne rahmindeki çocuğun durumunu (ve nasıl bir canlı olarak hayat süreceğini) o bilir. Hiç kimse yarın ne yaşayacağını bilemez. Yine hiç kimse nerede öleceğini de bilemez. Şüphesiz Allah (c.c.) her şeyi bilir, her şeyden haberdardır."

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum

Düşünelim Tartışalım

Büyükleriniz size ne gibi öğütler veriyor? Bunları arkadaşlarınızla paylaşınız.

Düşünelim Tartışalım

İnsan niçin dua eder? Duanın yararları nelerdir?

Dua, insan ile Allah (c.c.) arasındaki en güçlü bağdır. Müslümanın en büyük destekçisi, ibadetin özüdür. Bizi Rabbimize yöneltir. Allah (c.c.) ile dua yoluyla iletişim kurarız. Hiçbir aracı olmadan her an Allah'a (c.c.) dua edebiliriz.

Kur'an'a göre insana Allah (c.c.) katında saygınlık kazandıran özelliklerden biri de duadır. Duamız, ibadet ve niyazımız yani kulluğumuz yoksa Allah (c.c.) katında değerimizde olmaz.

Dua, Kur'an'ın önemle üzerinde durduğu temel konulardan biridir. Dua bir çağrıdır, sesleniştir, kişinin Allah'a (c.c.) yönelişidir. Bağlılıktır, teslimiyettir. Allah'ı (c.c.) anmak ve yüceltmektir.

Kur'an-ı Kerim bize pek çok şeyi öğrettiği gibi duayı da öğretir. Allah'ın (c.c.), dualarımıza karşılık vereceğini söyler. Gizli veya açık şekilde dua edilebileceğini belirtir. Peygamberler veya salih kimselerin dualarından örnekler vererek, nasıl dua edeceğimizi, dualarımızda Rabbimizden neler istememizin uygun olacağını belirtir.

Namazın sonundaki oturuşta selam vermeden önce okuduğumuz dualardan biri olan "Rabbena Duaları"nın birincisi şöyledir:

رَبَّنَا اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"... Ey Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver. Bizi cehennem azabından koru! ..."

Bakara suresi, 201. ayet.

Rabbena Dualarının ikincisi ise Hz. İbrahim'in Kur'an'daki şu duasıdır:

رَبَّنَا اغْفِرْلِى وَلِوَالِدَىَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

"...Ey Rabbimiz! (Amellerin) hesap olunacağı gün beni, ana-babamı ve müminleri bağışla!"
İbrahim suresi, 41. ayet.

4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: Hamd, Şükür, Rahmet, İhlas

Hamd

Düşünelim

Biliyor musunuz? "el-hamdü lillâh" dediğimizde, Allah'a hamd olsun, onu övüyor, verdiği nimetler sebebiyle ona teşekkür ediyorum." demiş oluyoruz.

Kur'an-ı Kerim, besmelenin ardından "el-hamdü" sözcüğüyle başlar. Kur'an'ın ilk suresi olan Fatiha suresinin başında "hamd"in, bütün âlemlerin yaratıcısı ve düzenleyicisi olan Allah'a (c.c.) özgü olduğu belirtilir. O hâlde yalnızca Allah (c.c.) için yapılabilecek olan ve Kur'an'a göre sadece Allah (c.c.)'ın hakkı olan "hamd" ne demektir? Kur'an'da çokça sözü edilen bu kavramı öğrenmeye ne dersiniz?

"Hamd," bir kimseyi güzel bir şekilde anmak, övmek, bir kimseden razı olmak, birinin hakkını ödemek ve ona teşekkür etmek demektir. Allah'a (c.c.) hamd etmek ise onu çokça anmak, daima övmek, onun üstünlüğünü kabul etmek ve ona şükretmektir. Kur'an'da, yerde ve gökte, dünya ve âhirette her türlü övgünün Allah'a (c.c.) ait olduğu bildirilmiştir.[78]

"Elhamdülillâh", her türlü övgü Allah'a (c.c.) özgüdür, anlamına gelir. En güzel övgü, zikir, şükür, nimetin kıymetini bilme ve dua cümlesidir. "elhamdülillâh" diyen insan; yaratan, yaşatan, bütün nimetleri var eden ve en üstün özelliklere sahip olan Allah'ı (c.c.) anmış, övmüş, verdiği nimetlerinden ötürü ona teşekkürde bulunmuş ve dua etmiş olur. "elhamdülillâh" cümlesi ile Allah (c.c.) övüldüğü ve anıldığı gibi onun varlığı, birliği, ilmi, iradesi, gücü ve nimetleri de dile getirilmiş olmaktadır. Peygamberimiz, "Duanın en üstünü elhamdülillâh sözüdür." demiştir.[79]

Hamd ve şükür kelimeleri eş anlamlı kelimeler olmakla birlikte, aralarında fark da vardır. Hamd, şükürden daha geneldir. Hamd, bir nimet verilsin verilmesin, övüleni sahip olduğu nitelikleriyle

78 Komisyon, Dini Kavramlar Sözlüğü, DİB Yayınları, Ankara, 2006, s. 627–628.

79 Tirmizî, Dua 9.

övmek; şükür ise verdiği bir nimet sebebiyle bir kimseyi övmektir. [80] Hamd, yaşıyor olmanın bir gereğidir; şükür ise iyilikler karşısında yapılan teşekkürdür.

Allah'a (c.c.) bizi yarattığı, yeri, göğü, geceyi, gündüzü, Ay'ı, Güneş'i kısaca her şeyi bizim hizmetimize sunduğu ve sayısız nimetler verdiği için hamd edeceğimiz gibi; afet, felaket, hastalık, üzüntü, zülüm gibi herhangi bir sıkıntıdan kurtulduğumuzda ve bir nimet ya da başarı elde ettiğimizde de hamd etmeliyiz.

Peygamberimiz, bir şey yiyip içtiği zaman; "Bizi yediren, içiren ve bizi Müslümanlardan yapan Allah'a (c.c.) hamd olsun!" diye dua etmiş[81] ve "Bir şey yiyip içip de o nimet sebebiyle Allah'a (c.c.) hamd eden kuldan Allah (c.c.) hoşnut olur." [82] buyurmuştur.

Allah'a (c.c.) hamd edebilmek için onun varlığına, birliğine, peygamberlerine ve kitaplarına, Kur'an'da bildirdiklerine iman etmek, güzel davranışlarda bulunmak, emir ve yasaklarına uymak, Allah'ın (c.c.), insanların ve diğer varlıkların haklarına saygılı davranmak gerekir.

---

80 Yazır, M. Hamdi, Hak Dini Kur'an Dili, I, 71 vd.

81 Tirmizî, Deavât 56.

82 Müslim, Zikir 89.

Şükür

Biliyor musunuz?

Şükür, bizi yaratan Allah'a teşekkürdür ve inancımıza göre sahip olduğumuz nimetlerin artmasına sebep olur.

Şükür kavramı sözlükte "karşılığını vermek, yapılan iyiliği dile getirmek ve sahibini övmek" anlamına gelir. Yapılan iyiliğin kıymetini bilip değerini dile getirmek, iyilik edeni övmek, ona teşekkür etmek demektir. Kul, Allah'ın (c.c.) ikramını, nimetlerini dile getirir ve onu överse Allah'a (c.c.) şükretmiş olur.[83]

Allah (c.c.), Kur'an'da bizi kendisine şükretmeye çağırmaktadır.84 Ona şükredersek bize verdiği nimetleri artıracağının da müjdesini vermektedir.[85] O hâlde onun sevgisini kazanmanın ve daha çok nimete sahip olmanın yolu ona gereği gibi şükretmekten geçmektedir.

Şükür aynı zamanda, verilen nimetleri yerli yerince kullanmaktır. Bu da nimeti bilme, elde edilen nimetten dolayı sevinç duyma, nimete karşılık olarak yapılması gereken teşekkürü, dil, beden ve kalp ile yerine getirmekle olur.

Şükür, yalnızca dil ile yapılan bir teşekkür demek değildir. Rabbimize her organımızla şükredebiliriz. Bir organın şükrü, onu iyi ve güzel şeylerde kullanmak, onu günaha götüren şeylerden uzak tutmakla olur.

Kur'an'a göre şükür, nimetin artmasına vesile olduğu gibi Allah'ın (c.c.) bizden memnun kalmasını da sağlar. Bir kimsenin yaptığı iyiliğe karşı teşekkür etmek bir görgü kuralı olduğuna göre bizi yaratan ve sahip olduğumuz her şeyi bize armağan eden Allah'a (c.c.) ne kadar çok şükür görevimiz olduğunu düşünmeliyiz.

İyilikte bulunanı övmek ve ona dua etmek de bir teşekkürdür. Allah'a (c.c.) şükreden kişi, insanlara da teşekkür etmelidir. Peygamberimiz (s.a.v.), "İnsanlara teşekkür etmeyen kimse, Allah'a (c.c.) da şükretmemiş olur." buyurmuştur.[86]

Rahmet

Düşünelim

Allah'ın kullarına ne kadar çok merhametli olduğunu hiç düşündünüz mü?

Merhamet ve rahmet kelimeleri; acımak, esirgemek, korumak, affetmek, bağışlamak, nimet vermek gibi anlamlara gelir. Rahmet; hayır, iyilik, ihsan, nimet ve kalp yumuşaklığı demektir. Kur'an'da daha çok "rahmet" kelimesi kullanılmıştır.

83 Komisyon, Dini Kavramlar Sözlüğü, s. 622–623.

84 Bakara suresi, 152. ayet.

85 İbrahim suresi, 7. ayet.

86 Ebû Dâvûd, Edeb 12.

İslam rahmettir, merhamettir. Bir başka deyişle İslam rahmet ve merhamet dinidir.

Allah (c.c.), Kur'andaki sözlerine besmele ile başlayarak rahmetine vurgu yapar. Fatiha suresinde rahmet kelimesinden türeyen Allah'ın (c.c.) er-Rahman ve er-Rahîm isimlerine yer verilir. Bu sebeple Kur'an, Allah'ın (c.c.) rahmeti ile başlar; ona sığınmaya çağıran Felâk ve Nâs sureleri ile son bulur.

Kur'an'a göre Allah'ın (c.c.) rahmeti her şeyi kuşatmıştır. Dünyadaki merhamet, eşler arasındaki sevgi ve muhabbet onun eseridir. Kur'an, günah işleyen kullara, Allah'ın (c.c.) rahmetinden asla ümit kesilmeyeceğini müjdeler.

Not Edelim

Kur'an bir rahmettir. Kendisine Kur'an'ın indirildiği Peygamberimiz de Rahmet Peygamberidir.

Allah'ın (c.c.) merhameti öyle geniştir ki o, pek çok şeyi rahmeti için sebep yapar. Mesela Allah'a (c.c.) saygılı olmak ve onun verdiği görevleri yerine getirmek, beraberinde onun rahmetini getirir. Allah'a (c.c.) ve Resûlü'ne uymak da merhamet görme sebebidir.

Kur'an'ın bir ismi de rahmettir. O, Allah'ın (c.c.) insanlara olan merhametinin bir sonucudur. Kur'an'ı dinlemek de aynı şekilde Allah'ın (c.c.) rahmetine sebeptir. Kur'an'da ayrıca cennet de Allah'ın (c.c.) rahmeti olarak nitelenmiştir.[87]

Kur'an, Tevbe suresinin sonunda Peygamberimize, onun şefkat ve merhametini ifade eden Raûf ve Rahîm sıfatlarını vermiştir. Böylece Allah (c.c.), kendi merhametinden ona da armağan etmiştir. Bu sebeple Allah'ın (c.c.) Rasûlü de bir Rahmet Peygamberidir. Onun insanlara yumuşak davranmasının arkasında yine Allah'ın (c.c.) merhameti vardır.

Rahmet Peygamberi'nin bizlere bildirdiğine göre Allah (c.c.), rahmetini yüz kısma ayırmış, bunlardan birini yeryüzüne indirmiştir. Annenin evladına, hayvanların yavrularına olan merhameti hep bu rahmet sayesindedir. Kıyamette ise o, kullarına çok daha merhametli davranacaktır.[88]

"Muhammed Aleyhisselam"

87 Âl-i İmrân suresi, 107. ayet.

88 Buhârî, Edeb 19; Müslim, Tevbe 21.

Merhametliler merhametlisi Allah (c.c.), bizim de her zaman merhametli olmamızı ister. Buna göre öncelikle anne ve babamıza karşı merhametli olmalıyız.[89]

"Küçüklere sevgi, büyüklere saygı göstermeyen bizden değildir."[90] ve "Merhamet etmeyene merhamet olunmaz."[91] buyuran Peygamberimiz, İslam dininde rahmet kavramına verilen önemi vurgulamıştır. Bir hadis-i şerifte: "Allah'tan (c.c.) korkun da dilsiz hayvanlara eziyet etmeyin! Merhametlilere Rahman olan Allah (c.c.) merhamet eder. Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin."[92] buyurarak hayvanlara bile merhametle davranmak gerektiğini belirtmiştir.

İhlas

Düşünelim

İhlas kelimesinin, sadece Allah'ın emri olduğu için ibadet etmek, davranışlarında samimi olmak anlamlarına geldiğini biliyor musunuz?

İhlas; arıtma, saflaştırma, duru hâle getirme, ayırma gibi anlamlara gelir. İhlaslı olmak, saf ve arınmış olmak ve kurtulmak demektir. İhlas, Allah (c.c.) ile iletişiminde bireyin, görev ve sorumluluklarını başka bir amaçla değil, sadece Allah (c.c.) emrettiği için yerine getirmesi, onun memnuniyetini hedeflemesidir. İhlas, kalbin bir eylemidir ve Allah (c.c.) da kişiye niyetine, kalbinin eğilimine göre değer verir.

---

89 İsra suresi, 23-24. ayetler.

90 Tirmizî, Birr 15; Ebû Dâvûd, Edeb, 66.

91 Buhârî, Tevhid 2; Müslim, Fezâil, 65.

92 Tirmizî, Birr, 16.

İhlas, iyiliği Allah'a (c.c.) adamak, Allah'a (c.c.) özgü kılmaktır. Kulun bütün hareket ve davranışlarının Allah (c.c.) Teâlânın rızası için olmasıdır. İman, ibadet, ahlak, iyi davranış ve dua gibi her türlü dinî görevi, halkın övgü ve beğenisini, yerme ve kınamasını düşünmeksizin, sırf Allah (c.c.) için samimi bir niyetle yapmaktır. Bunun için de ikiyüzlülükten, gösterişten ve yapılan iyiliği insanlara duyuracak hâl ve hareketlerden uzak durmak gerekir. Söz, fiil ve davranışlarımızda samimi ve dosdoğru olmamız, bize ihlaslı olmayı kazandıracaktır.

İhlas, Allah (c.c.) ile kul arasında bir sırdır. Öyle bir sırdır ki onu melek bilip yazamaz, şeytan bilip yok edemez. Çünkü "ihlas" kalbe ait bir eylem olduğundan, onu ancak kişinin kendisi ile Allah (c.c.) bilebilir. İhlasın irade, kasıt ve niyetle doğrudan ilgisi vardır. Bir davranış, ihlassız ve niyetsiz olduğunda ibadete dönüşmediği gibi; ihlassız ve niyetsiz ibadet de geçerli değildir. Ameller niyetlere göre değer kazanır veya değerini yitirir. İbadetleri ihlasla yapmak Allah'ın (c.c.) kesin emridir. [93]

Bir eylem sırf Allah (c.c.) için yapılırsa "ihlas" olur. Başka niyetlerle yapılırsa gösteriş olur, ikiyüzlülük olur. Allah'ın (c.c.) rızasını, memnuniyetini elde etme amacının dışında yapılan ibadetlerin Allah (c.c.) katında bir değeri yoktur. Davranışı ile dünya nimeti, makamı isteyene Allah (c.c.) istediğini verir, ancak onun ahirette alacağı bir pay kalmaz. Ahiret için çalışan ve istekte bulunan kişiye ise ödülünü mutlaka verir.[94]

Öğrenelim Tartışalım

"De ki: Bana, dini Allah'a hâlis kılarak ona kulluk etmem emrolundu." (Zümer suresi, 11. ayet.)

Bu ayette verilmek istenen mesaj nedir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kur'an'ın ilk suresinde "Yâ Rab! Ancak sana ibadet ederiz." ayetiyle ihlasa ve görevlerin Allah (c.c.) rızasını kazanmak amacıyla yapılmasına dikkat çekilmiştir. Kur'an-ı Kerim'in bütününde inanç ve iyi davranışların yalnızca Allah (c.c.) için olmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Allah'ın (c.c.) tek oluşunu anlatan Kur'an'ın 112. suresinin adı da "İhlas" suresidir.

Biz de yaptığımız her ibadeti, her güzel davranışı sadece Allah'ı (c.c.) memnun etmek, ona teşekkür etmek amacıyla yapalım. Unutmayalım ki yaptığımız işler, Allah (c.c.) katında niyetimize ve amacımıza göre değerlendirilecektir. İçtenlikle ve düzgün bir niyetle yaptığımız davranışlar Allah'ın (c.c.) hoşuna gideceği gibi aynı zamanda ailemizi, arkadaşlarımızı ve çevremizdeki bütün insanları da memnun edecektir.

93 Komisyon, Dini Kavramlar Sözlüğü, s. 299.

94 bk. İsrâ suresi, 18–20. ayetler; Hud suresi, 15–16. ayetler.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

1. Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'i niçin okumalıyız? Söyleyiniz.

2. Kur'an'ı niçin sevmeliyiz? Anlatınız.

3. Nuh kıssasından neler öğrendiniz? Kısaca özetleyiniz.

4. Kur'an'da ne gibi dualar yer alır? Bir örnek veriniz.

5. "Şükür" kavramı ne anlama gelir? Anlatınız.

6. "İhlas" kavramı hakkında kısaca bilgi veriniz.

7. Allah'a neden şükretmeliyiz? Açıklayınız.

"Bismillahirrahmanirrahim"

2. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYA GİRİŞ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Kur'an okumayı konu alan bir ayet meali bularak defterinize yazınız.
2. Mahreç, hareke, tenvin ve şedde kavramlarının anlamlarını araştırıp öğreniniz.
3. Kur'an'ı anlayarak okumanın önemini hakkında büyüklerinizden bilgi edininiz. Öğrendiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

I. KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYI ÖĞRENİYORUZ

Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'e (s.a.v.)[1] Allah (c.c.)[2] tarafından gönderilen son ilahî kitaptır. Bütün çağlara ve insanlara hitap eden bu ilahî kitabın öğüt ve mesajları kıyamete kadar geçerlidir. Yüce Allah bunu bize şöyle bildirmektedir: **"Ey insanlar! Size Rabbinizden bir öğüt, gönüllerdekine bir şifa, müminler için bir hidayet ve rahmet gelmiştir."**[3]

Paylaşalım

Kur'an okumayı niçin öğrenmeliyiz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim, 610 yılında, ramazan ayının Kadir Gecesi'nde indirilmeye başlanmış ve yaklaşık yirmi üç yılda tamamlanmıştır. O, kendisine özgü okunuş tarzıyla indirilmeye başlandığı günden itibaren insanları derinden etkilemiştir.

Kur'an-ı Kerim Allah (c.c.) sözüdür. Dolayısıyla o, Allah'ın (c.c.) yüceliğine yaraşır bir şekilde okunmalıdır. Peygamber Efendimiz, Kur'an'ı ağır ağır, tane tane okur ve Müslümanları da Kur'an'ı güzel okumaya teşvik ederdi.

Kur'an-ı Kerim, sözlerin en üstünü ve en güzelidir. Onu öğrenen ve öğretenler de insanların en hayırlılarıdır. Hz. Peygamber (s.a.v.) bunu **"Sizin en hayırlınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğreteninizdir."**[4] hadisiyle en güzel şekilde ifade etmiştir.

Yorumlayalım

"Kur'an'ı tertil ile (ağır ağır, tane tane, anlayarak ve hissederek) oku."

Müzzemmil suresi, 4. ayet.

Yukarıdaki ayeti yorumlayınız.

Peygamber Efendimiz, Kur'an'ı Cebrail'in kendisine öğrettiği şekilde ashabına okumuş, onları sürekli Kur'an okumaya teşvik etmiştir. O, Kur'an okuyan ve onunla amel edenlerin imrenilecek kimseler olduklarını,[5] okudukları ayetlerin kıyamette onları cennete ulaştıran birer nur olacağını[6] ve her harfine karşılık on sevap verileceğini[7] bildirmiştir.

1 Sallallâhu aleyhi ve sellem: Allah'ın rahmet ve selamı onun üzerine olsun.
2 Celle celaluhu: Şanı yüce.
3 Yûnus suresi, 57. ayet.
4 Buharî, Fedâilü'l-Kur'an, 21.
5 Buharî, Fedâilü'l-Kur'an, 17; Müslim, Salatü'l-Müsafirin, 243.
6 Ahmed bin Hanbel, Müsned, C 2, s. 341.
7 Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'an, 16.

Peygamberimiz, güzel sesli ve ezberleme yeteneği güçlü olan sahabilerini Kur'an ezberlemeye teşvik etmiş, bu konuda onları özel olarak yetiştirmiştir. Zeyd bin Sabit ve Abdullah bin Mes'ûd gibi bazı sahabiler, Kur'an'ı güzel okuma özellikleriyle ön plana çıkmıştır. Bunlar Hz. Peygamberin vefatından sonra, öğrendikleri okuyuş şekillerini öğretmek için uzak yerlere gitmişlerdir. Bu alanda insanlık tarihine örnek olacak çalışmalar yapmışlardır.[8]

Kur'an öğrenmeye ve öğretmeye büyük önem veren milletimiz tarafından "Dâru'l-Kurrâ" (Kur'an okuma yöntemlerini öğreten yer) adı verilen özel kurumlar kurulmuştur. Bu merkezlerde, Kur'an'ın doğru ve güzel okunmasını sağlamak üzere uzman hafızlar yetiştirilmiştir.

Kur'an-ı Kerim okumak bir ibadettir. Bundan dolayı İslam âlimleri Kur'an'ın tarifini yaparlarken onun, "okunmasıyla ibadet edilen bir kitap" olduğuna dikkat çekmişlerdir. Bu ibadetin karşılığında alacağımız büyük ödülü Rabbimiz şöyle müjdelemektedir: "Allah'ın (c.c.) kitabını okuyup ona uyanlar ... asla tükenmeyecek bir kazanç umarlar. Çünkü Allah (c.c.), onların mükâfatlarını tam olarak verecek ve üstelik onlara fazlasını da ihsan edecektir..."[9]

Kur'an okumak ibadetlerimizin bir parçasıdır. Namazda Kur'an okumak (kıraat) farz olduğu için Kur'an'ın bazı bölümlerini doğru bir şekilde öğrenmek ve ezberlemek gerekir. Cemaatle kılınan namazlarda ise imam tarafından güzel bir ses ve doğru bir kıraat ile okunacak Kur'an, namazın daha huzurlu kılınmasını sağlar.

Günlük hayatımızda Kur'an okumanın önemli bir yeri vardır. Ramazan ayı, mübarek gün ve geceler, nikâh törenleri, cenaze merasimleri, kabir ziyaretleri

8 Demirci Muhsin, Tefsir Usulü ve Tarihi, s. 112-113.
9 Fâtır suresi, 29-30. ayetler.

Not Edelim

Peygamber Efendimiz Kur'an'ı güzel okuyanlara değer verir, onlardan Kur'an dinlemeyi çok severdi. Kur'an'ı güzel okumasıyla meşhur olan sahabi Abdullah bin Mes'ûd (r.a.)*, bu konuda bir hatırasını şöyle anlatır:

Bir defasında Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem,

"Bana Kur'an oku!" buyurdu.

"Ey Allah'ın Resulü!" dedim. "Kur'an sana indirilmişken ben mi sana Kur'an okuyayım?"

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem,

"Ben, Kur'an'ı başkasından dinlemeyi çok severim." buyurdu.

Bunun üzerine Nisâ suresini okumaya başladım. "Her ümmetten bir şahit getirip seni de bütün bunlara şahit tuttuğumuz zaman onların durumu nice olur?" (Nisâ suresi, 41. ayet.) anlamındaki ayete geldiğimde,

"Şimdilik yeter!" buyurdu.

Bir de baktım Resulullah ağlıyordu.

Buharî, Fedâilü'l Kur'an, 33-34.

* Radıyallahu anh: "Allah ondan razı olsun." anlamına gelen dua sözü.

Not Edelim

Kur'an; Hz. Muhammed (s.a.v.)'e vahiy yoluyla indirilmiş, mushaflara yazılmış, tevatür yoluyla nakledilmiş, okunmasıyla ibadet edilen, insanların bir benzerini getirmekten aciz kaldığı Allah kelamıdır.

gibi çeşitli zaman ve mekânlarda Kur'an okur ve dinleriz. Bireysel veya toplu olarak yaptığımız bu ibadetlerden manevi bir huzur alırız.

Kur'an'ı doğru ve güzel okumanın ilk adımı harflerin mahreçlerine (çıkış yerlerine) uygun olarak telaffuz edilmesidir. Harflerin düzgün telaffuzu kelimelerin ve ayetlerin, dolayısıyla Kur'an'ın doğru okunmasını ve anlaşılmasını sağlar.

Yorumlayalım

"Kur'an'ı gereği gibi güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkâr meleklerle beraberdir. Kur'an'ı zorlukla okuyan kimseye de iki kat sevap vardır." **Buhari, Tevhid, 52; Müslim, Müsafirin, 243.**

Yukarıdaki hadisi yorumlayınız ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kur'an'ın sesli ve tecvitli okunması "tilavet" kavramıyla ifade edilir. Güzel ses ile okunan Kur'an'ın kendine özgü bir musikisi ve okunuş tarzı vardır. Kur'an kelimelerinin dizilişi, anlamlarındaki derinlik, güzel ses ve okuyuş tarzı ile oluşan ahenk, insan ruhunu derinden etkiler. Onu okuyan ve dinleyenler ilahî sözün yüceliğini hissederler. Kur'an'ın doğru ve kendine özgü bir musiki ile tilaveti, ancak onu kurallara uygun bir şekilde okumakla mümkündür.

1. HARFLER VE ÖZELLİKLERİ

Konuşalım

"Kim Kur'an okur ve içindeki hükümlerle amel ederse kıyamet gününde onun anne ve babasına taç giydirilir. O tacın ışığı dünya evlerindeki güneşin ışığından daha güzeldir. Buna göre Kur'an'la amel edenin durumunun nasıl olacağını siz düşünün!"

Ebû Dâvûd, Salat, 349

Kur'an okumanın faziletini bildiren hadis-i şeriften faydalanarak Kur'an okumanın önemi üzerinde konuşunuz.

1.1. Harfler ve İsimleri

Kur’an-ı Kerim, Arapça olarak indirilmiş ilahî bir kitaptır. Dolayısıyla Kur’an, Arap alfabesindeki harflerle yazılmıştır. Bu alfabe 28 harften oluşur. Türkçeden farklı olarak metinler sağdan sola doğru yazılır ve okunur.

Kur’an harfleri şöyledir:

Karşılaştıralım

Şekil olarak birbirine benzeyen harfleri gruplara ayırarak defterinize yazınız. Aralarındaki benzerlik ve farklılıkları karşılaştırınız.

ث	ت	ب	ا
د	خ	ح	ج
س	ز	ر	ذ
ط	ض	ص	ش
ف	غ	ع	ظ
م	ل	ك	ق
ى	هـ	و	ن

Bilgi Kutusu

Lamelif (لا), aslında ayrı bir harf değildir. Lam (ل) ve elif (ا) harflerinin bir araya gelmesiyle oluşmuştur.

Söyleyelim

Aşağıda karışık olarak verilen harflerin isimlerini söyleyiniz.

1.2. Harflerin Yazılışları

Kur'an harfleri, Türkçemizdeki el yazısında olduğu gibi, önceki ve sonraki harfe bitiştirilerek yazılır. Kelime içindeki konumuna göre harflerin yazılış biçimleri değişir. Harflerin bu yazılış biçimlerine bir örnek verelim:

Harfin Konumu	Harfin Yazılış Şekli	Örnek
Tek Başına	Bitişmemiş şekli	ب
Başta	Kendinden sonraki harfle bitişmiş şekli	بـ
Ortada	Hem önceki hem sonraki harfle bitişmiş şekli	ـبـ
Sonda	Kendinden önceki harfle bitişmiş şekli	ـب

Not Edelim

ا د ذ ر ز و harfleri kendinden sonraki harfle bitişmez. Bu harflerin ortada ve sondaki yazılışları aynıdır.

Sonda	Ortada	Başta	Harfler (Tek Başına)
ـا	ـا	ا	ا
ـب	ـبـ	بـ	ب
ـت	ـتـ	تـ	ت
ـث	ـثـ	ثـ	ث
ـج	ـجـ	جـ	ج
ـح	ـحـ	حـ	ح
ـخ	ـخـ	خـ	خ
ـد	ـد	د	د
ـذ	ـذ	ذ	ذ
ـر	ـر	ر	ر
ـز	ـز	ز	ز
ـس	ـسـ	سـ	س
ـش	ـشـ	شـ	ش
ـص	ـصـ	صـ	ص
ـض	ـضـ	ضـ	ض
ـط	ـطـ	طـ	ط

Sonda	Ortada	Başta	Harfler (Tek Başına)
ـظ	ـظـ	ظـ	ظ
ـع	ـعـ	عـ	ع
ـغ	ـغـ	غـ	غ
ـف	ـفـ	فـ	ف
ـق	ـقـ	قـ	ق
ـك	ـكـ	كـ	ك
ـل	ـلـ	لـ	ل
ـم	ـمـ	مـ	م
ـن	ـنـ	نـ	ن
ـو	ـو	و	و
ـه	ـهـ	هـ	ه
ـى	ـيـ	يـ	ى

Tahmin Edelim

رب يسر ولا تعسر رب تمم بالخير

Yukarıdaki dua cümlesinde* geçen harflerin kelime içindeki konumlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

* Anlamı: "Rabbim! İşimi kolaylaştır, zorlaştırma. Rabbim! İşimi hayırla tamamla."

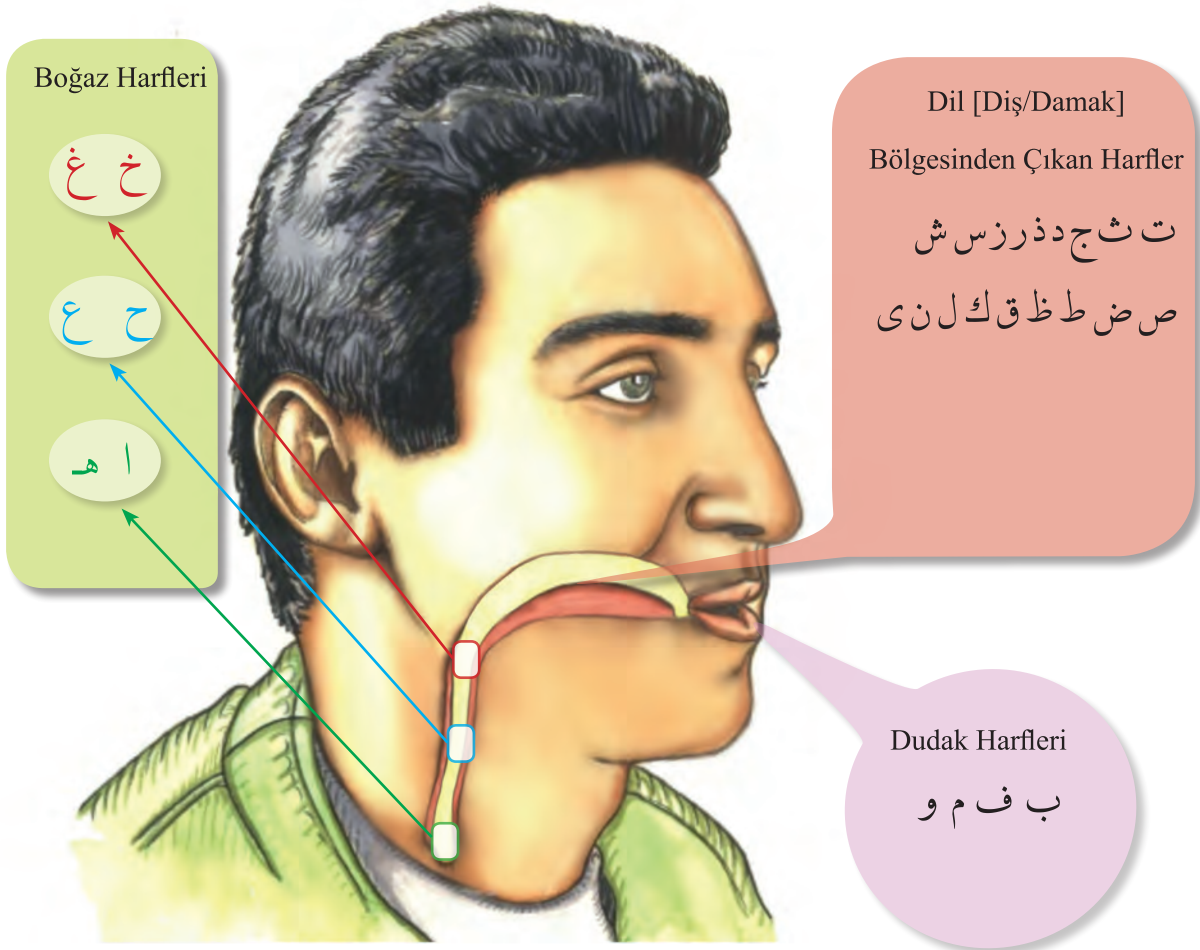
1.3. Harflerin Mahreçleri

Akciğerlere dolan hava dışarıya ya ses ya da nefes hâlinde çıkar. İrade dışında alıp verilmekte olan nefes, ses tellerini titreştirerek çıkarıldığında ses meydana gelir. Bu ses ağız, boğaz veya dilin belli bir noktasından çıkarılırsa harf meydana gelir.[10] Her dilde harflerin kendine özgü bir çıkış yeri vardır. Harflerin çıkış yerine mahreç denir.

Kur'an'ı doğru okuyabilmek için harfler mahreçlerine uygun olarak söylenmelidir. Çünkü harfin yanlış yerden çıkarılması, kelimelerin anlamlarının bozulmasına sebep olabilir.

Türkçedeki bazı harflerin sesleri Arapçada olmadığı gibi, Arapçadaki bazı harfler de Türkçede yoktur. Peltek olarak söylenen ث ve ذ ile boğazdan hırıltılı bir sesle çıkartılan خ bu harflerdendir.

Kur'an harflerinin çıkış yerleri, üç ana bölgede toplanır.[11] Bunlar; boğaz, dil ve dudaktır.[12]

10 Sarı, Mehmet Ali, Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları, s. 43.
11 Ünlü Demirhan, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 59.
12 Bunların dışında, ağız boşluğu ve geniz de mahreç bölgesi kabul edilir. Med harfi olan ا و ي harfleri ağız boşluğundan, gunne sesi ise genizden çıkarılır.

Harf	Mahreç (Çıkış yeri)	Türkçedeki karşılığı
ا	Dil	“E” sesi gibidir.
ب	Alt ve üst dudak	“B” sesi gibidir.
ت	Dil ucu ile ön diş dipleri	“T” sesi gibidir.
ث	Dil ucu ile üst ön diş uçları	Peltek bir harftir. Türkçe karşılığı yoktur.
ج	Dil ortası ve üst damak ortası	Türkçedeki “C” sesinden farklıdır.
ح	Boğaz ortası	Türkçe karşılığı yoktur.
خ	Boğazın ağza en yakın kısmı	Hırıltılı bir harftir. Türkçe karşılığı yoktur.
د	Dil ucu ile üst ön diş dipleri	“D” sesi gibidir.
ذ	Dil ucu ile üst ön diş uçları	Peltek bir harftir. Türkçe karşılığı yoktur.
ر	Dil ucu ile ön dişlerin üstündeki damak	“R” sesi gibidir.
ز	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	“Z” sesi gibidir.
س	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	“S” sesi gibidir.
ش	Dil ortası ve üst damak ortası	“Ş” sesinden daha yumuşaktır.
ص	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	Kalın “S” sesi gibidir (Sa).
ض	Dil kenarı ile üst azı dişler	Türkçe karşılığı yoktur.
ط	Dil ucu ile üst ön diş dipleri	Kalın “T” sesi gibidir (Ta).
ظ	Dil ucu ile üst ön diş uçları	Peltek bir harftir. Türkçe karşılığı yoktur.

Harf	Mahreç (Çıkış yeri)	Türkçedeki karşılığı
ع	Boğaz ortası	Türkçe karşılığı yoktur.
غ	Boğazın ağza en yakın kısmı	Kalın "Ğ" sesi gibidir (ğa).
ف	Üst ön diş uçlarıyla alt dudağın içi	"F" sesi gibidir.
ق	Dil kökü ve üst damak	Türkçe karşılığı yoktur.
ك	Dil kökü ve küçük dil önü	"K" sesi gibidir.
ل	Dilin iki kenarı ve ucu ile üst damak	"L" sesi gibidir.
م	Alt ve üst dudak	"M" sesi gibidir.
ن	Dil ucu ile iki üst ön diş etleri	"N" sesi gibidir.
و	Alt ve üst dudak	Dudaklar ileri uzatılarak çıkarılan "V" sesi gibidir.
هـ	Boğaz sonu	"H" sesi gibidir.
ى	Dil ortası ve üst damak ortası	"Y" sesi gibidir.

Koro Çalışması Yapalım

Öğretmeninizin tahtaya yazdığı her bir harfi "eb, et, ..." şeklinde seslendirişini dinledikten sonra, siz de harfleri mahrecine uygun olarak aynı şekilde okuyunuz.

Bulalım

ح خ هـ

ذ ز ظ

ث س ص

Yukarıdaki harflerin telaffuzlarını öğretmeninizden dinleyiniz ve aralarındaki ses farkını bulunuz.

1.4. İnce ve Kalın Sesli Harfler

Kur'an harfleri, kalın ve ince olmak üzere iki gruba ayrılır. Bu harflerin 21'i ince, 7'si kalın sesle okunur.

1. İnce sesli harfler: ا ب ت ث ج د ذ ز س ش ف ك ل م ن و هـ ى

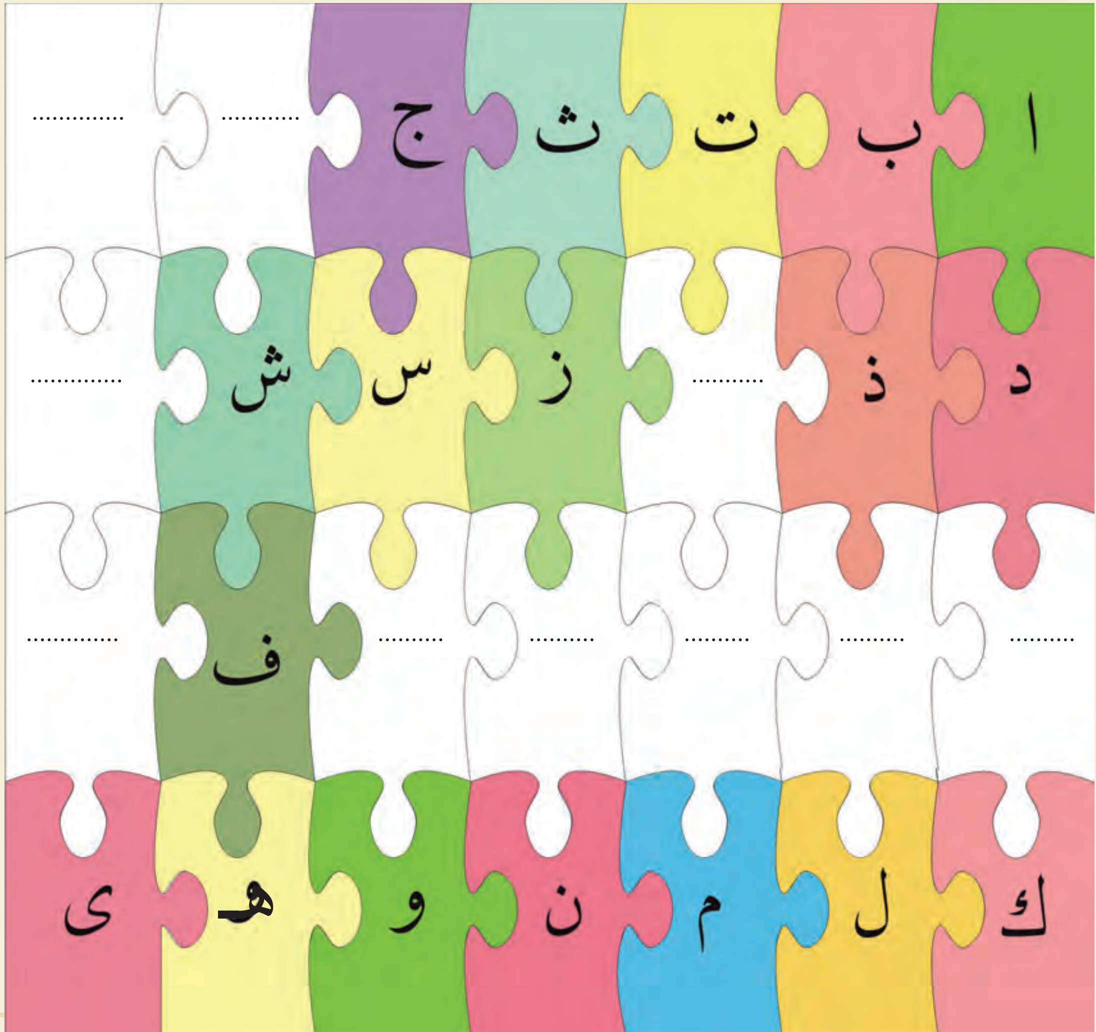
ع ve ح harfleri kalına yakın bir sesle okunur.

ر harfi ise bazen kalın bazen ince okunur.

2. Kalın sesli harfleri: خ ص ض ط ظ غ ق harfleri kalın sesle okunur.

Yazalım

Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerlere kalın sesli harfleri yazınız.

2. Harflerin Okunuşu

2.1. Harekeler: Üstün, Esre, Ötre

Kur'an harflerinin tamamı sessizdir. Bu harfleri seslendiren ve dilimizdeki sesli harfleri yerini tutan işaretlere hareke denir. Bu işaretler harflerin üstünde veya altında bulunur. Harflerin sesli okunmasını sağlayan üç hareke vardır: Üstün, esre ve ötre.

Üstün: Harfin üstüne yazılan yatık bir çizgidir (ـَـ). Bu işarete Arapçada fetha denilir. Üstün, ince harflerin 'e', kalın harflerin 'a' sesiyle okunmasını sağlar. Örneğin sin (س) harfine üstün işareti konulunca se (سَ), sad (ص) harfine üstün konulunca sa (صَ) şeklinde okunur.

Dinleyelim-Okuyalım

Harfleri, öğretmeninizi dinledikten sonra üstün harekesiyle seslendiriniz.

اَ بَ تَ ثَ جَ حَ خَ دَ ذَ رَ زَ سَ شَ صَ ضَ طَ ظَ عَ غَ فَ قَ كَ لَ مَ نَ وَ هَ يَ

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

وَ رَ دَ	وَ زَ نَ	دَ رَ سَ	رَ زَ قَ	اَ دَ بَ
اَ كَ لَ	تَ رَ كَ	نَ زَ لَ	ذَ هَ بَ	اَ مَ رَ
اَكَلَ	تَرَكَ	نَزَلَ	ذَهَبَ	اَمَرَ
حَ سَ دَ	دَ خَ لَ	فَ عَ لَ	طَ لَ بَ	كَ تَ بَ
حَسَدَ	دَخَلَ	فَعَلَ	طَلَبَ	كَتَبَ
ثَ بَ تَ	نَ صَ رَ	سَ جَ دَ	خَ تَ مَ	خَ لَ قَ
ثَبَتَ	نَصَرَ	سَجَدَ	خَتَمَ	خَلَقَ

Esre: Harfin altına yazılan yatık bir çizgidir (ـِ). Bu işarete Arapçada kesre denilir. Esre, ince harflerin ‘i’ sesiyle, kalın harflerin ‘ı-i’ arası bir sesle okunmasını sağlar.

Dinleyelim-Okuyalım

Harfleri, öğretmeninizi dinledikten sonra esre harekesiyle seslendiriniz.

اِ بِ تِ ثِ جِ حِ خِ دِ ذِ رِ زِ سِ شِ صِ ضِ طِ ظِ عِ غِ فِ قِ كِ لِ مِ نِ وِ هِ يِ

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

رَكِبَ	اَمِنَ	وَرِثَ	اَزِفَ	اَذِنَ
فَهِمَ	عَلِمَ	رَبِحَ	وَسِعَ	شَرِبَ
تَبِعَ	خَسِرَ	حَسِبَ	لَبِسَ	حَمِدَ
عَمِلَ	وَلِيَ	نَسِيَ	ضَحِكَ	سَمِعَ
فَلَقِ	عَدَسِ	لَهَبِ	مَسَدِ	مَثَلِ
وَجِلَ	شَهِدَ	حَفِظَ	قِبَلِ	مَلِكَ

Ötre: Harfin üstüne yazılan ve küçük bir vav'a benzeyen işarettir (ـُ). Bu işarete Arapçada damme denilir. Ötre, ince harflerin 'u-ü' arası bir sesle, kalın harflerin 'u' sesiyle okunmasını sağlar.

Dinleyelim-Okuyalım

Harfleri, öğretmeninizi dinledikten sonra ötre harekesiyle seslendiriniz.

أُ بُ تُ ثُ جُ حُ خُ دُ ذُ رُ زُ سُ شُ صُ ضُ طُ ظُ عُ غُ فُ قُ كُ لُ مُ نُ وُ هُ يُ

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

أُخِذَ	وُلِدَ	رُزِقَ	أُمِرَ	أُذِنَ
سُئِلَ	جُعِلَ	خُلِقَ	قُتِلَ	كُتِبَ
ضُرِبَ	فُهِمَ	خُسِرَ	غُفِرَ	ذُكِرَ
نُصِبَ	وُضِعَ	جُمِعَ	رُفِعَ	حُمِلَ
يَهَبُ	صَمَدُ	يَلِدُ	يَرِثُ	يَصِفُ
ثُلُثُ	وَهُوَ	كُتُبُ	ضَعُفَ	رُسُلُ

2.2. Cezim (Sükûn)

Cezim, harfin üzerine küçük bir daire şeklinde yazılan işarettir (ـْ).

Cezim, harflerin harekesiz olarak okunmasını sağlar. Harekeli bir harf cezimli bir harfle birleşince Türkçedeki sessiz harfle biten kapalı hece biçimi oluşur. Örneğin, üstünlü hemze ile cezimli lam birleşince اَلْ (el) şeklinde okunur.

Dinleyelim-Okuyalım

Öğretmeninizin harfleri ... اُبْ اِبْ اَبْ şeklinde okuyuşunu dikkatle dinleyiniz. Siz de aynı şekilde, bütün harfleri mahreçlerine uygun olarak cezim ile okuyunuz.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

قُلْ	كَمْ	لَمْ	مِنْ	اِنْ
نَحْنُ	اَنْتُمْ	اَنْتَ	لَكُمْ	حَمْدُ
رَيْبَ	بَعْدَ	قَبْلِكَ	يَوْمِ	كَيْفَ
غَيْبِ	كُنْتُمْ	اَرْسَلَ	اُنْزِلَ	عَلَيْهِمْ
مَثَلُهُمْ	اِسْتَوْقَدَ	لَمْ تُنْذِرْ	اَنْذَرْتَ	مُفْلِحُ
يُبْصِرُ	يَخْدَعُ	يَشْعُرُ	اَنْفُسَهُمْ	رَبِحَتْ

Kendimizi Deneyelim

Kur'an okuma konusunda ilerlediniz. Aşağıdaki İnşirâh suresinin kırmızı renkle verilen kelimelerini okuyarak kendinizi deneyiniz.

اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ۝ اَلَّذٖى اَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ

۝ فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ۝ وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ۝

2.3. Şedde

Şedde, harfin üzerine birleşmiş iki küçük "u" harfine benzer şekilde yazılan işarettir (ـّ). Üzerinde bulunduğu harfin iki defa okunmasını sağlar. Dolayısıyla şeddeli harf, aslında iki harftir. Bunlardan birincisi cezimli, ikincisi harekelidir. Örneğin اِنَّ şeklinde yazılan kelime اِنْ نَ (inne) diye okunur.

Dinleyelim-Okuyalım

Öğretmeninizin harfleri … اَبَّ اِبَّ اُبَّ şeklinde mahreçlerine uygun olarak nasıl okuduğuna dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde şedde ile okuyunuz.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

اِنَّ	اَنَّ	كَاَنَّ	لَعَلَّ	كُلَّ
رَبِّ	تَبَّ	ثُمَّ	شَرِّ	حَقُّ
نَزَّلَ	عَلَّمَ	كَذَّبَ	جَنَّةَ	زَيَّنَ
يَمُدُّ	يَصُدُّ	يَظُنُّ	يُضِلُّ	يُبَشِّرُ
نُسَبِّحُ	نُقَدِّسُ	يُكَذِّبُ	جَهَنَّمَ	لَعَلَّكُمْ
اُعِدَّتْ	مُصَدِّقَ	اِتَّخَذَ	عَلَّمْتُمْ	فَضَّلْتُكُمْ

Kendimizi Deneyelim

Aşağıdaki Felâk suresinin kırmızı renkle verilen kelimelerini okuyarak kendinizi deneyiniz.

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ

۝ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ ۝ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ۝

2.4. Tenvin

Tenvin, kelimenin sonuna cezimli nun sesi veren iki üstün (ـً), iki esre (ـٍ) ve iki ötre (ـٌ) işaretleridir. Arapçada sadece isimlerin sonunda bulunur.

İki üstün: Harfin üzerine yazılır (ـً). Yuvarlak te (ة) ve hemze (ء) dışındaki harflerde elif (ا) desteği üzerine yazılır. İnce harflerin 'en' sesiyle, kalın harflerin 'an' sesiyle okunmasını sağlar.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

اَحَداً	اَبَداً	اِذاً	رَغَداً	ثَمَناً
عِلْماً	مَثَلاً	رِزْقاً	خَيْراً	ظُلْماً
حُكْماً	مَرَضاً	رِجْزاً	لَيْلاً	فَتْحاً
جَنَّةً	اَمْراً	مُصَدِّقاً	قَوْلاً	كَلِمَةً
تَوْبَةً	جَهْرَةً	قِرَدَةً	بَقَرَةً	طَيِّبَةً
مُسْتَكْبِراً	سُجَّداً	مُبَيِّنَةً	مُؤْمِناً	مَوْعِظَةً

Kendimizi Deneyelim

Aşağıdaki Mürselât suresinin 1-6. ayetlerinde kırmızı renkle verilen kelimeleri okuyarak kendinizi deneyiniz.

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ۝ فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا ۝ وَالنَّاشِرَاتِ نَشْرًا ۝

فَالْفَارِقَاتِ فَرْقًا ۝ فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا ۝ عُذْرًا اَوْ نُذْرًا ۝

İki esre: Harfin altına yazılır (ـــٍ). İnce harflerin ‘in’ sesiyle, kalın harflerin ‘ın-in’ arası bir sesle okunmasını sağlar.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

رَيْبٍ	اَجْرٍ	اَجَلٍ	حَسَدٍ	اَحَدٍ
يَوْمٍ	سَفَرٍ	نَفْسٍ	عِلْمٍ	بَيْتٍ
بَيِّنَةٍ	لِكُلٍّ	وَلِيٍّ	مَيِّتٍ	كَصَيِّبٍ
شَيْءٍ	سُنْبُلَةٍ	جَبَلٍ	فَضْلٍ	مُؤْمِنٍ
بِنِعْمَةٍ	بِغَضَبٍ	بِقُوَّةٍ	بِخَيْرٍ	لِقَوْمٍ
اَوْ صَدَقَةٍ	مِنْ فِئَةٍ	لِنَبِيٍّ	وَنَقْصٍ	وَفَضْلٍ

Kendimizi Deneyelim

Aşağıdaki Abese suresinin 13-19. ayetlerinde kırmızı renkle verilen kelimeleri okuyarak kendinizi deneyiniz.

فِى صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ۝ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ۝ بِاَيْدٖى سَفَرَةٍ ۝ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝

قُتِلَ الْاِنْسَانُ مَٓا اَكْفَرَهُ ۝ مِنْ اَىِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۝ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۝

İki ötre: Harfin üzerine yazılır (ـٌ). İnce harflerin 'un-ün' arası bir sesle, kalın harflerin 'un' sesiyle okunmasını sağlar.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

اَحَدٌ	اَجَلٌ	رُسُلٌ	كُتُبٌ	مَرَضٌ
صُمٌّ	بُكْمٌ	عُمْىٌ	نَفْسٌ	عَدْلٌ
خَوْفٌ	خِزْىٌ	اِثْمٌ	كُفْرٌ	عَشَرَةٌ
عَدُوٌّ	اُمَّةٌ	مُحَرَّمٌ	حَقٌّ	مُسْتَقَرٌّ
وَرَعْدٌ	وَبَرْقٌ	فَوَيْلٌ	مُخْرِجٌ	مُحْسِنٌ
فِتْنَةٌ	حِطَّةٌ	مُسَلَّمَةٌ	وَرَحْمَةٌ	مُطَهَّرَةٌ

Kendimizi Deneyelim

Aşağıdaki İhlâs suresinin kırmızı renkle verilen kelimelerini okuyarak kendinizi deneyiniz.

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ۝

2.5. Med Harfleri: Elif, Vav, Ya

Med, uzatmak demektir. Kendinden önceki harfin uzatılarak okunmasını sağlayan harflere med harfleri (uzatma harfleri) denir. Med harfleri üçtür: Elif (ا), vav (و), ya (ى).

Elif (ا): Kendisinden önceki üstünlü harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri 'e-a' arası bir sesle, kalın harfleri 'a' sesiyle uzatır.

Dinleyelim-Okuyalım

Öğretmeninizin harfleri ...تَا بَا اَ şeklinde uzatarak okuyuşunu dinleyiniz. Uzatan elif harfinin harekesiz olduğuna dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde med harfi olan elif ile okuyunuz.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

كَمَا	اِذَا	لَا	مَا	يَا
تَبَارَكَ	اَرَادَ	زَادَ	كَانَ	قَالَ
سُبْحَانَكَ	كِتَابٌ	يَكَادُ	عِبَادِ	مَالِكِ
نَزَّلْنَا	جَاعِلٌ	عَلَيْنَا	فَتَابَ	اِيَّاكَ
جَنَّاتٍ	ظُلُمَاتٌ	يَا اَيُّهَا	غِشَاوَةٌ	اِهْدِنَا
رَزَقْنَاهُمْ	اَبْصَارِهِمْ	فَزَادَهُمْ	تِجَارَتُهُمْ	بِمَا اُنْزِلَ

Vav (و): Kendisinden önceki ötreli harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri “u-ü” arası bir sesle, kalın harfleri “u” sesiyle uzatır.

Dinleyelim-Okuyalım

Öğretmeninizin harfleri ...اُو بُو تُو şeklinde uzatarak okuyuşunu dinleyiniz. Uzatan vav harfinin harekesiz olduğuna dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde med harfi olan vav ile okuyunuz.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

قُو	ذُو	اَعُوذُ	اَمُوتُ	وَقُودُ
يَقُولُ	يَعُودُ	نَتُوبُ	يَكُونُ	قُلُوبُ
رَسُولُ	قُلُوبِهِمْ	مَعْدُودَةً	غَفُورٌ	بِسُورَةٍ
مَغْضُوبِ	مُفْلِحُونَ	مُفْسِدُونَ	مُصْلِحُونَ	يَرْجِعُونَ
يَعْلَمُونَ	يُوقِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	يَشْعُرُونَ	يُنْفِقُونَ
تَتَّقُونَ	يُخَادِعُونَ	يُجَاهِدُونَ	يُبَشِّرُونَ	يُسَرُّونَ

Kendimizi Deneyelim

Aşağıdaki Kâfirûn suresinin kırmızı renkle verilen kelimelerini okuyarak kendinizi deneyiniz.

قُلْ يَٓا اَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۝ لَٓا اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۝ وَلَٓا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَٓا اَعْبُدُ ۝
وَلَٓا اَنَا۬ عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ۝ وَلَٓا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَٓا اَعْبُدُ ۝ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِىَ دِينِ ۝

Ya (ى): Kendisinden önceki esreli harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri "i" sesiyle, kalın harfleri "ı-i" arası bir sesle uzatır.

Dinleyelim-Okuyalım

Öğretmeninizin harfleri … اِ بِى تِى şeklinde uzatarak okuyuşunu dinleyiniz. Uzatan ya harfinin harekesiz olduğuna dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde med harfi olan ya ile okuyunuz.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

اَخِى	اَبِى	ذِى	لِى	فِى
كِتَابِى	عِلْمِى	اَلَّذِى	دِينِى	بَنِى
سَمِيعٌ	قَدِيرٌ	اَلَّذِينَ	عَلِيمٌ	اَلِيمٌ
ظَالِمِينَ	كَافِرِينَ	فَاسِقِينَ	صَادِقِينَ	عَالَمِينَ
اِسْرَائِيلَ	اَبَابِيلَ	اِبْلِيسَ	يُحْيِى	يُمِيتُ
ضَالِّينَ	خَاشِعِينَ	مُنْذِرِينَ	مُبَشِّرِينَ	نَسْتَعِينُ

Kendimizi Deneyelim

Aşağıdaki Fil suresinin kırmızı renkle verilen kelimelerini okuyarak kendinizi deneyiniz.

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ ۝ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِى تَضْلِيلٍ ۝ وَاَرْسَلَ

عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيلَ ۝ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَاْكُولٍ ۝

2.6. Vav ve Ya Şeklinde Yazılan Elif

Kur'an yazısında elif harfi üç şekilde yazılır.

1. Genellikle, bildiğimiz elif (ا) şeklinde yazılır. Örnek: قَالَ ve اِيَّاكَ

2. Bazen vav (و) şeklinde yazılır. Örnek: صَلٰوةُ ve زَكٰوةُ

3. Bazen de ya (ى) şeklinde yazılır: اِلٰى ve عَلٰى

Bulalım

Kitabınızın "Yüzünden Okunacak Sureler" bölümünden elif harfinin üç farklı yazılışına örnekler bulunuz.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

سَلْوٰى	اَبٰى	بَلٰى	عَلٰى	اِلٰى
تَقْوٰى	عيسٰى	مُوسٰى	اَدْرٰى	اَوْلٰى
اِسْتَوٰى	فَهَدٰى	صَلّٰى	تَعَالٰى	حَتّٰى
اَدْنٰى	بُشْرٰى	يُسْرٰى	اُخْرٰى	تَلَقّٰى
مَنٰوةَ	فَسَوّٰيهُنَّ	نَجّٰينَا	يَغْشٰى	حُسْنٰى
نَجٰوةُ	غَدٰوةُ	حَيٰوةُ	زَكٰوةُ	صَلٰوةُ

2.7. Uzatma (Âsar-Çeker) İşareti

Kur'an yazısında, harfin üstüne konulan uzatma işaretine (ـٰ) âsar, altına konulan uzatma işaretine (ـٖ) çeker denir. Bu işaretler o harfin uzatılacağını gösterir.

Tahmin Edelim

Asar işareti bulunan harflerden sonra gizli bir med harfi vardır. Bu med harfini tahmin ediniz.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

اٰمَنَ	اٰدَمَ	اٰنَسَ	هٰذَا	ذٰلِكَ
اِسْحٰقَ	هٰرُونَ	قُرْاٰنٌ	اِلٰهٌ	اٰيَاتٌ
اٰمَنَّا	رَحْمٰنِ	اٰتَيْنَا	اٰخِرَةٌ	لٰكِنَّ
سَمٰوَاتٌ	اٰذَانِهِمْ	بِاٰيَاتِنَا	اٰلَ فِرْعَوْنَ	اٰلِ عِمْرَانَ
اِبْرٰهٖيمَ	اِسْمٰعٖيلَ	فٖيهِ	دٖينُكُمْ	مُسْتَقٖيمَ
عَلٖيمٌ	تَجْرٖى	يُمٖيتُكُمْ	شَيَاطٖينِهِمْ	اَرْبَعٖينَ

Kendimizi Deneyelim

Aşağıdaki Bakara suresinin 6 ve 7. ayetlerinde kırmızı renkle verilen kelimeleri okuyarak kendinizi deneyiniz.

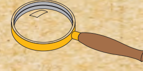
اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا سَوَٓاءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝ خَتَمَ
اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ وَعَلٰى سَمْعِهِمْ وَعَلٰٓى اَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظٖيمٌ ۝

3. Okunuşla İlgili Özel Durumlar

3.1. Elif Lam Takısının Okunuşu

Arapçada isimleri belirli (marife) yapma yollarından biri, ismin başına elif lam (ال) takısı getirmektir.

ا ب ج ح خ ع غ ف ق ك م و هـ ى harflerinden biriyle başlayan kelimelerin başına elif lam takısı gelirse lam harfi cezimli olarak okunur.

Araştıralım

Şemsî harfler ve kamerî harfler ifadelerini araştırınız ve elif lam takısı ile irtibatını açıklayınız.

Örnek: اَلْقَمَرُ ◀ قَمَرٌ

ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن harflerinden biriyle başlayan kelimelerin başına elif lam takısı gelirse lam harfi yazılır, fakat okunmaz. Sonraki harf şeddeli okunur.

Örnek: اَلشَّمْسُ ◀ شَمْسٌ

Şemsî ve kamerî harflerin okunuşuna örnek: "اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ . وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ"

(Rahman Sûresi 4-5. ayetler)

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz. Elif lam takısındaki "lam" harfinin okunmadığı kelimelerin altını çiziniz.

اَلْحَمْدُ	اَلْكِتَابُ	اَلْاَرْضُ	اَلْغَيْبُ	اَلْمَغْضُوبِ
اَلْمُسْتَقِيمَ	اَلْفَاسِقِينَ	اَلْخَاسِرُونَ	اَلْمُفْسِدُونَ	اَلْمُفْلِحُونَ
اَلسَّلَامُ	اَلتَّوَّابُ	اَلنَّاسُ	اَلشَّيْطَانُ	اَلضَّلَالَةَ
اَلدِّينُ	اَلصِّرَاطَ	اَلرَّحْمٰنِ	اَلرَّحِيمِ	اَلصَّمَدُ
اَلْقُرْاٰنُ	اَلْعَالَمِينَ	اَلْكَافِرِينَ	اَلْخَالِقُ	اَلْكَرِيمُ
اَلتِّينِ	اَلرَّسُولُ	اَلظَّالِمُونَ	اَلصَّلٰوةُ	اَلزَّكٰوةُ

3.2. Zamir ve Okunuşu

Kur'an tilavetinde zamirin (ـهـ) özel bir okunuşu vardır. Kendisinden önceki harf harekeli olduğunda zamir uzatılarak okunur. Önceki harf cezimli veya harekesiz olduğunda ise uzatılmaz.

Tahmin Edelim

Uzatılarak okunan zamirden sonra gizli bir med harfi vardır. Bu med harflerini tahmin ediniz.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

حَوْلَهُ	وَحْدَهُ	رَبُّهُ	مَالُهُ	لَهُ
عِلْمُهُ	بَيْنَهُ	قَلْبُهُ	كُلَّهُ	عِنْدَهُ
شَرِّهِ	خَيْرِهِ	رُسُلِهِ	مِثْلِهِ	بِهِ
كُتُبِهِ	لِقَوْمِهِ	بِاَمْرِهِ	مِنْ بَعْدِهِ	مِيثَاقِهِ
عَلَّمْنَاهُ	فَعَلُوهُ	قَتَلُوهُ	بَنِيهِ	فِيهِ
عَلَيْهِ	اِلَيْهِ	عَنْهُ	مِنْهُ	اٰتَيْنَاهُ

Kendimizi Deneyelim

Aşağıdaki Nasr suresinin ayetlerinde kırmızı renkle verilen kelimeleri okuyarak kendinizi deneyiniz.

اِذَا جَٓاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۝ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فٖى دٖينِ
اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۝ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۝

3.3. Med-Kasr Kelimeleri

Kur'an-ı Kerim'de bazı kelimelerin altında küçük ve eğik olarak "med" (مد) veya "kasr" (قصر) ifadeleri yer alır.

Bu ifadelerden med, bulunduğu harfin uzatılarak okunacağını gösterir.

Örnek: يُرَآؤُنَ

Kasr, bulunduğu harfin uzatılmadan okunacağını gösterir.

Örnek: اَنَا

Bulalım

Kitabınızın "Yüzünden Okunacak Sureler" bölümünden med ve kasr kelimelerine örnekler bulunuz.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

رَؤُفٌ	اَنْبِؤُنِى	وَلَا يَؤُدُهُ	يُرَآؤُنَ	مُسْتَهْزِؤُنَ
اُولِى بَاْسٍ	مَاؤُكُمْ	هٰؤُلَاءِ	اُولٰئِكَ	اَنَا

3.4. Okunmayan Elif

Elif harfi, bazen yazıldığı hâlde okunmaz. Örneğin, قَالُوا kelimesindeki birinci elif (ا), kaf (ق) harfinin uzatılmasını sağlar. Fakat kelimenin sonundaki elifin okunuşa herhangi bir etkisi yoktur.

Elif lam takısının hemzesi, kendisinden önce harekeli bir harf geldiğinde okunmaz.

Örnek: اَلْكِتَابُ ◄ بِالْكِتَابِ

اَلدِّينِ ◄ يَوْمِ الدِّينِ

Altını Çizelim

Kitabınızın "Yüzünden Okunacak Sureler" bölümünden med ve kasr kelimelerini bulup altını çiziniz.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

قَالُوا	كَانُوا	اٰمَنُوا	كَفَرُوا
وَاعْبُدُوا	وَاسْجُدُوا	وَارْكَعُوا	وَافْعَلُوا
مَشَوْا	دَعَوْا	خَلَوْا	وَتَوَاصَوْا
ذٰلِكَ الْكِتَابُ	بِالْغَيْبِ	غَيْرِ الْمَغْضُوبِ	وَمَا فِي الْاَرْضِ
اِهْدِنَا الصِّرَاطَ	وَلَا الضَّٓالّ۪ينَ	وَمِنَ النَّاسِ	فَاتَّقُوا النَّارَ الَّت۪ي
مِنَ الْمَٓاءِ	هُمُ السُّفَهَٓاءُ	وَاٖيتَٓاءِ الزَّكٰوةِ	وَتُوبُٓوا اِلَى اللّٰهِ

3.5. Hurûf-ı Mukattaa

Hurûf-ı Mukattaa, sözlükte “kesik harfler” anlamına gelir. Bir veya birkaç harften oluşur. Kur’an-ı Kerim’in yirmi dokuz suresi bu harflerle başlar.

Kur’an-ı Kerim’e özgü olan Hurûf-ı Mukattaa’nın özel bir okunuş şekli vardır. Bu harfler isimleriyle ve üçüncü ünitedeki Medd-i Lâzım konusunda açıklanan uzatma kurallarına uygun olarak okunur.

Örnek: الٓمٓ “Lam” ve “Mim” harfleri dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Uygulayalım

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz

قٓ	نٓ	يٰسٓ	الٓمٓ	Hurûf-ı Mukattaa
قَآفْ	نُوٓنْ	يَا سِيٓنْ	اَلِفْ لَآمْ مِيٓمْ	Okunuşu
الٓرٰ	حٰمٓ	طٰسٓ	طٰهٰ	Hurûf-ı Mukattaa
اَلِفْ لَآمْ رَا	حَا مِيٓمْ	طَا سِيٓنْ	طَا هَا	Okunuşu

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلٰى مُلْكِ سُلَيْمٰنَۚ وَمَا
كَفَرَ سُلَيْمٰنُ وَلٰكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ
السِّحْرَۗ وَمَٓا اُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ
وَمَارُوتَۜ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ اَحَدٍ حَتّٰى يَقُولَٓا اِنَّمَا نَحْنُ
فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْۜ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهٖ بَيْنَ
الْمَرْءِ وَزَوْجِهٖۜ وَمَا هُمْ بِضَٓارّٖينَ بِهٖ مِنْ اَحَدٍ اِلَّا بِاِذْنِ
اللّٰهِۜ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْۜ وَلَقَدْ عَلِمُوا
لَمَنِ اشْتَرٰيهُ مَا لَهُ فِي الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍۜ قف وَلَبِئْسَ مَا
شَرَوْا بِهٖٓ اَنْفُسَهُمْۜ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ
اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ خَيْرٌۜ لَوْ كَانُوا
يَعْلَمُونَ ﴿١٠٣﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا
وَقُولُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُواۜ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ اَلِيمٌ
﴿١٠٤﴾ مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا
الْمُشْرِكِينَ اَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْۜ وَاللّٰهُ
يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهٖ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٠٥﴾

قُلْ اِنْ كَانَتْ لَكُمُ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ عِنْدَ اللّٰهِ خَالِصَةً
مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
﴿٩٤﴾ وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ اَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيهِمْ ۜ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ اَحْرَصَ النَّاسِ عَلٰى حَيٰوةٍ ۚ
وَمِنَ الَّذِينَ اَشْرَكُوا يَوَدُّ اَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ اَلْفَ سَنَةٍ ۚ
وَمَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهٖ مِنَ الْعَذَابِ اَنْ يُعَمَّرَ ۜ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ
بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَاِنَّهُ نَزَّلَهُ
عَلٰى قَلْبِكَ بِاِذْنِ اللّٰهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى
وَبُشْرٰى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ
وَرُسُلِهٖ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَاِنَّ اللّٰهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾
وَلَقَدْ اَنْزَلْنَٓا اِلَيْكَ اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ ۚ وَمَا يَكْفُرُ بِهَٓا اِلَّا
الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾ اَوَكُلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ ۜ
بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَٓاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ
عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ اُوتُوا
الْكِتَابَ ۙ كِتَابَ اللّٰهِ وَرَٓاءَ ظُهُورِهِمْ كَاَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

وَاتَّبَعُوا

وَلَمَّا جَٓاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْۙ
وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذٖينَ كَفَرُواۚ فَلَمَّا
جَٓاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهٖۘ فَلَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الْكَافِرٖينَ
﴿٨٩﴾ بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهٖٓ اَنْفُسَهُمْ اَنْ يَكْفُرُوا بِمَٓا اَنْزَلَ
اللّٰهُ بَغْيًا اَنْ يُنَزِّلَ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ عَلٰى مَنْ يَشَٓاءُ مِنْ
عِبَادِهٖۚ فَبَٓاؤُ۫ بِغَضَبٍ عَلٰى غَضَبٍۜ وَلِلْكَافِرٖينَ عَذَابٌ
مُهٖينٌ ﴿٩٠﴾ وَاِذَا قٖيلَ لَهُمْ اٰمِنُوا بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا
نُؤْمِنُ بِمَٓا اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَٓاءَهُ وَهُوَ
الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْۜ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ اَنْبِيَٓاءَ اللّٰهِ
مِنْ قَبْلُ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَ ﴿٩١﴾ وَلَقَدْ جَٓاءَكُمْ مُوسٰى
بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهٖ وَاَنْتُمْ
ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾ وَاِذْ اَخَذْنَا مٖيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ
الطُّورَۜ خُذُوا مَٓا اٰتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُواۜ قَالُوا
سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاُشْرِبُوا فٖي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْۜ
قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهٖٓ اٖيمَانُكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَ ﴿٩٣﴾

وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَٓاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ
اَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ اَقْرَرْتُمْ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٤﴾ ثُمَّ
اَنْتُمْ هٰٓؤُلَٓاءِ تَقْتُلُونَ اَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ
مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاِنْ
يَأْتُوكُمْ اُسَارٰى تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ اِخْرَاجُهُمْ
اَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَٓاءُ
مَنْ يَفْعَلُ ذٰلِكَ مِنْكُمْ اِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ
الْقِيٰمَةِ يُرَدُّونَ اِلٰٓى اَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْاٰخِرَةِ
فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدْ
اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهٖ بِالرُّسُلِ وَاٰتَيْنَا
عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَاَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ
اَفَكُلَّمَا جَٓاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوٰٓى اَنْفُسُكُمُ اسْتَكْبَرْتُمْ
فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾ وَقَالُوا قُلُوبُنَا
غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

وَلَمَّا

اَوَلَا يَعْلَمُونَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾
وَمِنْهُمْ اُمِّيُّونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ اِلَّٓا اَمَانِيَّ وَاِنْ
هُمْ اِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٧٨﴾ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ
بِاَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هٰذَا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ لِيَشْتَرُوا بِهٖ
ثَمَنًا قَلِيلًاۜ فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ اَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ
مِمَّا يَكْسِبُونَ ﴿٧٩﴾ وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّٓا اَيَّامًا
مَعْدُودَةًۜ قُلْ اَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللّٰهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللّٰهُ
عَهْدَهُٓ اَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾ بَلٰى مَنْ
كَسَبَ سَيِّئَةً وَاَحَاطَتْ بِهٖ خَطِيئَتُهُ فَاُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ
النَّارِۚ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِۚ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ
﴿٨٢﴾ وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنٖٓي اِسْرَٓائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ اِلَّا اللّٰهَ
وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينِ
وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَۜ
ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ اِلَّا قَلِيلًا مِنْكُمْ وَاَنْتُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَۙ اِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَاۜ
وَاِنَّٓا اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ
لَا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْاَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَۚ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ
فِيهَاۜ قَالُوا الْـٰٔنَ جِئْتَ بِالْحَقِّۜ فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ
﴿٧١﴾ وَاِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادّٰرَءْتُمْ فِيهَاۜ وَاللّٰهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ
تَكْتُمُونَۚ ﴿٧٢﴾ فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَاۜ كَذٰلِكَ يُحْيِي اللّٰهُ الْمَوْتٰى
وَيُرِيكُمْ اٰيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ
بَعْدِ ذٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ اَوْ اَشَدُّ قَسْوَةًۜ وَاِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ
لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْاَنْهَارُۜ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ
الْمَٓاءُۜ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِۜ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾ اَفَتَطْمَعُونَ اَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ
فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللّٰهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا
عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَاِذَا لَقُوا الَّذِينَ اٰمَنُوا قَالُٓوا
اٰمَنَّاۚ وَاِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ قَالُٓوا اَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا
فَتَحَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَٓاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

اَوَلَا يَعْلَمُونَ

اِنَّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَالَّذٖينَ هَادُوا وَالنَّصَارٰى وَالصَّابِـٖٔينَ
مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ وَاِذْ
اَخَذْنَا مٖيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَۜ خُذُوا مَٓا اٰتَيْنَاكُمْ
بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فٖيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ
مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَۚ فَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ
مِنَ الْخَاسِرٖينَ ﴿٦٤﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذٖينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِى
السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِـٖٔينَۚ ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنَاهَا
نَكَالًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقٖينَ ﴿٦٦﴾ وَاِذْ
قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهٖٓ اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ اَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةًۜ قَالُٓوا
اَتَتَّخِذُنَا هُزُوًاۜ قَالَ اَعُوذُ بِاللّٰهِ اَنْ اَكُونَ مِنَ الْجَاهِلٖينَ
﴿٦٧﴾ قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِىَۜ قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ
اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌۜ عَوَانٌ بَيْنَ ذٰلِكَۜ فَافْعَلُوا مَا
تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾ قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْنُهَاۜ قَالَ
اِنَّهُ يَقُولُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَٓاءُۙ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرٖينَ ﴿٦٩﴾

وَاِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ
رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ
خَطَايَاكُمْ وَسَنَزٖيدُ الْمُحْسِنٖينَ ﴿٥٨﴾ فَبَدَّلَ الَّذٖينَ ظَلَمُوا
قَوْلًا غَيْرَ الَّذٖى قٖيلَ لَهُمْ فَاَنْزَلْنَا عَلَى الَّذٖينَ ظَلَمُوا
رِجْزًا مِنَ السَّمَٓاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾ وَاِذِ اسْتَسْقٰى
مُوسٰى لِقَوْمِهٖ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ
مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْ كُلُوا
وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِى الْاَرْضِ مُفْسِدٖينَ ﴿٦٠﴾
وَاِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسٰى لَنْ نَصْبِرَ عَلٰى طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا
رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْاَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّٓائِهَا
وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا قَالَ اَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذٖى هُوَ
اَدْنٰى بِالَّذٖى هُوَ خَيْرٌ اِهْبِطُوا مِصْرًا فَاِنَّ لَكُمْ مَا سَاَلْتُمْ
وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَٓاؤُ بِغَضَبٍ مِنَ
اللّٰهِ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ
النَّبِيّٖنَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

وَاِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُٓوءَ الْعَذَابِ
يُذَبِّحُونَ اَبْنَٓاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَٓاءَكُمْ وَفٖى ذٰلِكُمْ بَلَٓاءٌ
مِنْ رَبِّكُمْ عَظٖيمٌ ﴿٤٩﴾ وَاِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَاَنْجَيْنَاكُمْ
وَاَغْرَقْنَٓا اٰلَ فِرْعَوْنَ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾ وَاِذْ وٰعَدْنَا مُوسٰٓى
اَرْبَعٖينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهٖ وَاَنْتُمْ ظَالِمُونَ
﴿٥١﴾ ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾ وَاِذْ
اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾ وَاِذْ قَالَ
مُوسٰى لِقَوْمِهٖ يَا قَوْمِ اِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ اَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ
الْعِجْلَ فَتُوبُٓوا اِلٰى بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُٓوا اَنْفُسَكُمْ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ
لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحٖيمُ
﴿٥٤﴾ وَاِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسٰى لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتّٰى نَرَى اللّٰهَ جَهْرَةً
فَاَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ
بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ
وَاَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلٰكِنْ كَانُٓوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعاًۚ فَاِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنّ۪ي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ
هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا
وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَٓا اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ ف۪يهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾
يَا بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّت۪ٓي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَوْفُوا
بِعَهْد۪ٓي اُو۫فِ بِعَهْدِكُمْ وَاِيَّايَ فَارْهَبُونِ ﴿٤٠﴾ وَاٰمِنُوا بِمَٓا اَنْزَلْتُ
مُصَدِّقاً لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُٓوا اَوَّلَ كَافِرٍ بِه۪ۖ وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَات۪ي
ثَمَناً قَل۪يلاًۘ وَاِيَّايَ فَاتَّقُونِ ﴿٤١﴾ وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ
وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾ وَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا
الزَّكٰوةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِع۪ينَ ﴿٤٣﴾ اَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ
اَنْفُسَكُمْ وَاَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾ وَاسْتَع۪ينُوا
بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِۜ وَاِنَّهَا لَكَب۪يرَةٌ اِلَّا عَلَى الْخَاشِع۪ينَۙ ﴿٤٥﴾ اَلَّذ۪ينَ
يَظُنُّونَ اَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَاَنَّهُمْ اِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٤٦﴾ يَا بَن۪ٓي
اِسْرَٓائ۪يلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّت۪ٓي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنّ۪ي فَضَّلْتُكُمْ
عَلَى الْعَالَم۪ينَ ﴿٤٧﴾ وَاتَّقُوا يَوْماً لَا تَجْز۪ي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْـٔاً
وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٤٨﴾

وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنّ۪ي جَاعِلٌ فِي الْاَرْضِ خَل۪يفَةًۜ قَالُٓوا
اَتَجْعَلُ ف۪يهَا مَنْ يُفْسِدُ ف۪يهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَٓاءَۚ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ
بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَۜ قَالَ اِنّ۪ٓي اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾ وَعَلَّمَ
اٰدَمَ الْاَسْمَٓاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلٰٓئِكَةِ فَقَالَ اَنْبِؤُ۫ن۪ي
بِاَسْمَٓاءِ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿٣١﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ
لَنَٓا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَاۜ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَل۪يمُ الْحَك۪يمُ ﴿٣٢﴾ قَالَ يَٓا اٰدَمُ
اَنْبِئْهُمْ بِاَسْمَٓائِهِمْۚ فَلَمَّٓا اَنْبَاَهُمْ بِاَسْمَٓائِهِمْۙ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَكُمْ اِنّ۪ٓي
اَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ
تَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾ وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَ فَسَجَدُٓوا اِلَّٓا
اِبْل۪يسَۜ اَبٰى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِر۪ينَ ﴿٣٤﴾ وَقُلْنَا يَٓا اٰدَمُ
اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَاۖ وَلَا
تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِم۪ينَ ﴿٣٥﴾ فَاَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ
عَنْهَا فَاَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا ف۪يهِۖ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ
عَدُوٌّۚ وَلَكُمْ فِي الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ اِلٰى ح۪ينٍ ﴿٣٦﴾ فَتَلَقّٰٓى اٰدَمُ
مِنْ رَبِّه۪ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِۜ اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّح۪يمُ ﴿٣٧﴾

وَبَشِّرِ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرٖى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۜ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا
مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقاًۙ قَالُوا هٰذَا الَّذٖى رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَاُتُوا
بِهٖ مُتَشَابِهاًۜ وَلَهُمْ فٖيهَٓا اَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فٖيهَا
خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَسْتَحْيٖٓ اَنْ يَضْرِبَ مَثَلاً مَا
بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَاۜ فَاَمَّا الَّذٖينَ اٰمَنُوا فَيَعْلَمُونَ اَنَّهُ
الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْۚ وَاَمَّا الَّذٖينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَٓا
اَرَادَ اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلاًۢ يُضِلُّ بِهٖ كَثٖيراً وَيَهْدٖى بِهٖ كَثٖيراًۜ
وَمَا يُضِلُّ بِهٖٓ اِلَّا الْفَاسِقٖينَۙ ﴿٢٦﴾ اَلَّذٖينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ
اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مٖيثَاقِهٖۖ وَيَقْطَعُونَ مَٓا اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ
يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِى الْاَرْضِۜ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ
﴿٢٧﴾ كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللّٰهِ وَكُنْتُمْ اَمْوَاتًا فَاَحْيَاكُمْۚ ثُمَّ
يُمٖيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيٖيكُمْ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾ هُوَ الَّذٖى
خَلَقَ لَكُمْ مَا فِى الْاَرْضِ جَمٖيعًا ثُمَّ اسْتَوٰٓى اِلَى السَّمَٓاءِ
فَسَوّٰيهُنَّ سَبْعَ سَمٰوَاتٍۜ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلٖيمٌ ﴿٢٩﴾

وَاِذْ قَالَ

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِى اسْتَوْقَدَ نَاراً فَلَمَّٓا اَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ
ذَهَبَ اللّٰهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِى ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾
صُمٌّ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾ اَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَٓاءِ
فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ اَصَابِعَهُمْ فِى اٰذَانِهِمْ مِنَ
الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللّٰهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾ يَكَادُ
الْبَرْقُ يَخْطَفُ اَبْصَارَهُمْ كُلَّمَٓا اَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ وَاِذَٓا
اَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْ
اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا
رَبَّكُمُ الَّذِى خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾
اَلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشاً وَالسَّمَٓاءَ بِنَٓاءً وَاَنْزَلَ مِنَ
السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَاَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقاً لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا
لِلّٰهِ اَنْدَاداً وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾ وَاِنْ كُنْتُمْ فِى رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا
عَلٰى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَٓاءَكُمْ مِنْ دُونِ
اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾ فَاِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا
النَّارَ الَّتِى وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ اُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا سَوَٓاءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ خَتَمَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ وَعَلٰى سَمْعِهِمْ وَعَلٰٓى
اَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظٖيمٌ ﴿٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ
يَقُولُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنٖينَ ﴿٨﴾
يُخَادِعُونَ اللّٰهَ وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ اِلَّٓا اَنْفُسَهُمْ
وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ فٖى قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللّٰهُ مَرَضًا وَلَهُمْ
عَذَابٌ اَلٖيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾ وَاِذَا قٖيلَ لَهُمْ لَا
تُفْسِدُوا فِى الْاَرْضِ قَالُٓوا اِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾ اَلَٓا اِنَّهُمْ
هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلٰكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾ وَاِذَا قٖيلَ لَهُمْ اٰمِنُوا
كَمَٓا اٰمَنَ النَّاسُ قَالُٓوا اَنُؤْمِنُ كَمَٓا اٰمَنَ السُّفَهَٓاءُ اَلَٓا
اِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَٓاءُ وَلٰكِنْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾ وَاِذَا لَقُوا الَّذٖينَ
اٰمَنُوا قَالُٓوا اٰمَنَّا وَاِذَا خَلَوْا اِلٰى شَيَاطٖينِهِمْ قَالُٓوا اِنَّا
مَعَكُمْ اِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُنَ ﴿١٤﴾ اَللّٰهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ
فٖى طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذٖينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ
بِالْهُدٰى فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدٖينَ ﴿١٦﴾

مَثَلُهُمْ

II. OKUNACAK SURE VE AYETLER

1. Bakara Suresi 1-15. Sayfalar

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَۚ ف۪يهِۚ
هُدًى لِلْمُتَّق۪ينَۙ ﴿٢﴾ اَلَّذ۪ينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ
وَيُق۪يمُونَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَۙ ﴿٣﴾
وَالَّذ۪ينَ يُؤْمِنُونَ بِمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَٓا اُنْزِلَ مِنْ
قَبْلِكَۚ وَبِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَۜ ﴿٤﴾ اُو۬لٰٓئِكَ عَلٰى
هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

مَدَنِيَّةٌ اٰيَاتُهَا ٢٨٦

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ ﴿١﴾
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَم۪ينَۙ ﴿٢﴾
اَلرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِۙ ﴿٣﴾ مَالِكِ يَوْمِ
الدّ۪ينِۜ ﴿٤﴾ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَع۪ينُۜ
﴿٥﴾ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَق۪يمَۙ ﴿٦﴾
صِرَاطَ الَّذ۪ينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْۙ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّٓالّ۪ينَ ﴿٧﴾

مَكِّيَّةٌ اٰيَاتُهَا ٧

123

III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI

1. Kur'an'ı Anlayarak Okumanın Amacı

Kur'an, insanı yoktan var eden Yüce Yaratıcı'nın, kullarına seslendiği ilâhî mesajın adıdır. Kur'an okuyan insan, Rabbinin kendisine olan sevgisini hisseder. Onu dinliyor olmanın mutluluğunu yaşar. Bu sevgiyi fark edebilmek ve Rabbimizle iletişim kurmak, ancak Kur'an'ı anlayarak okumak ve hayatımızı Kur'an ışığında yaşamakla mümkün olacaktır.

Düşünelim Tartışalım

Kur'an'ı anlayarak okumaya niçin ihtiyaç duyarız? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Peygamberimiz bize Kur'an'ı ulaştırmış ve yaşamı boyunca onun ilkelerini hayatımıza nasıl yansıtıcağımızı göstermiştir. *"Size Allah'ın* (c.c.) *kitabını ve Rasûlünün sünnetini bırakıyorum. Onlara sahip çıkarsanız, asla yolunuzu şaşırmazsınız."* demiştir.[1] Bu sebeple İslam'ı doğru bir şekilde benimsemek ve Peygamberimizin ahlakına sahip olabilmek, Kur'an'ı anlamaya bağlıdır.

Kur'an okumayı öğrenmek ya da belli sureleri ezberlemek için verdiğimiz çabanın aynısını, onun anlamını, mesajını öğrenmek amacıyla da sarf etmeliyiz. Rabbimizin bu konudaki tavsiyelerine de kulak vermeliyiz. Mesela Allah (c.c.), şu ayetleriyle Peygamberimizin şahsında bütün inananlara, gereği gibi anlaşılması için Kur'an'ın, zihinlerin meşgul olmadığı gece vakti okunmasını ve ayetler üzerinde dikkatle durulmasını tavsiye etmiştir:

"(Gecenin) yarısında (kalk)... ve Kur'an'ı tane tane oku. Doğrusu biz sana (sorumluluğu) ağır bir söz vahyedeceğiz. Şüphesiz gece ibadetinin etkisi daha fazla ve bu (ibadetteki) sözler daha düzgündür. Çünkü gündüz vakti sana uzun bir meşguliyet vardır. Rabbinin adını an ve bütün benliğinle ona yönel. O, doğunun da batının da Rabbidir. Ondan başka hiçbir ilah yoktur. Öyle ise ona güvenip dayan!" [2]

Kur'an'ın ilk sayfasında yer alan ve namazların her rekâtında okunan Fâtiha suresinde Allah Teâlâ bizlere *"(Ya Rab!) Bize doğru yolu göster!"* duasını öğretir. İkinci surenin ikinci ayetinde ise şöyle buyurur: *"Bu kitapta asla şüphe yoktur. O, sorumluluğunun bilincinde olanlar/muttakiler için bir yol göstericidir."*

Buna göre Allah'ın (c.c.) eşsiz kitabı, kendisine tâbî olan samimi kulları ellerinden tutarak doğruluğa ve iyiliğe götürür. İnsanlık, gerçek kurtuluşa ulaşmak için Kur'an'a muhtaçtır. Mutluluk ve huzura kavuşmak ve en doğru şekilde yaşamak için Kur'an'ı anlamaya çalışmalıyız.[3]

---

1 Malik, *el-Muvatta'*, Kader 3.
2 Müzzemmil suresi 2–9. ayetler.
3 İsrâ suresi 9. ayet.

Öğrenelim Tartışalım

“Bu Kur’an, ayetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır.”

(Sa’d Suresi 29. ayet)

Bu ayetten ne anlıyorsunuz. Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Hat: Fatih ÖZKAFA Tezhip: Zeynep ÇANAKÇI

Kur’an okuyan insan, ne okuduğunu bilirse, kendisini yoktan var eden Yüce Yaratıcı ile konuşuyor olmanın sevincini duyacaktır. Rabbini tanıyıp onun anlattığı şekilde kendi özelliklerini, hayatın anlamını kavramış olacaktır.

Kur’an’ı anlamakla meşgul olması, insanı rahatlatacaktır. Kendisini görüp gözeten eşsiz bir varlığı tanıyan, boş yere yaratılmadığını, dünyada bulunma gerekçesini ve bu hayatın nereye gideceğini öğrenen insan[4], bunalımlara girmeden bu hayatı değerlendirmeye çalışacaktır.

Kur’an, insanları doğru yola iletmek için indirilmiştir. Kur’an, bütün zamanlarda insanlığın yol göstericisidir. Kur’an’ın gösterdiği yolu bulabilmek için onu okuyup mânasını anlamak lazımdır. Bu hususu Yüce Allah, defalarca hatırlatır: *“Biz onu, Arapça bir Kur’an olarak indirdik ki anlayasınız.”* [5]

Allah kelamı Arap toplumunda yaşayan bir peygambere indirildiğinden, Arap diliyle gönderilmiştir. Fakat Hz. Peygamber (s.a.v.), yalnız Araplara değil bütün insanlığa müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderilmiştir. Bu sebeple Kur’an, bütün insanlığın hidayet kaynağıdır. Böyle olduğuna göre onu kendi yararlarına olmak üzere bütün insanların okuyup anlamaları gerekir.

4 Örnek olarak bkz. Mü’minûn suresi 115. ayet.
5 Yûsuf suresi 2. ayet.

Öğrenelim Tartışalım

"Biz kesinlikle Kur'an'ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı öğüt alan?"
(Kamer suresi 17. ayet)

Bu ayetten ne anlıyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kur'an-ı Kerim, İstiklal şairimiz Mehmet Akif'in deyimiyle sadece mezarlarda, cenaze törenlerinde, dinî programlarda okunmak için gönderilmiş bir kitap değildir. O, Allah'ın (c.c.) insanlığa mesajıdır. Bu mesajdaki emir ve yasaklara uygun yaşayabilmek için onun anlaşılması şarttır. Kur'an'ın Arapça indirilmiş olması, Arap olmayanlar için bir bahane oluşturmaz. Her Müslüman, namazın farzlarından biri olan kıraat şartını yerine getirecek oranda sure ya da ayetler öğrenmekle yükümlüdür. Namazda okuduğumuz ayetlerle Allah'ın (c.c.) huzurunda ne dediğimizi bilmek için, sıkça okuduğumuz surelerin anlamını öğrenmeliyiz. Bunun için de Kur'an'ın kendi dilimize yapılmış çevirilerinden yararlanmalıyız. Kur'an-ı Kerim'i anlamaya yönelik çalışmalar yapmalıyız. Bunun için de bireylerin Kur'an mealini okumaya, kullanmaya, ayet mealleri arasında bağ kurmaya özendirilmesi önemlidir.

Öğrenelim Tartışalım

1. Kur'an surelerini nasıl ezberliyor, ezber yaparken nelere dikkat ediyorsunuz?
2. Ezberlemeyi kolaylaştırdığını düşündüğünüz farklı yöntemleriniz var mı? Deneyimlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Unutmayalım ki Kur'an ayetlerinin anlamını öğrendikçe, kıldığımız namazlardan, yapmış olduğumuz Kur'an hatimlerinden daha büyük keyif alacağız. Rabbimizin bize olan yakınlığını çok daha güçlü bir şekilde hissetme imkânı bulacağız.

2. Kur'an'ı Ezberlemenin İlkeleri ve Yöntemleri

Kur'an, bütünüyle Allah'ın (c.c.) sözüdür. Onun insanlara ulaşmasında Cebrail de Peygamberimiz de birer elçidir. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Allah Teâlâ'dan vahiy yoluyla aldığı ayetler, zamanında binlerce sahabe tarafından ezberlenmiş, vahiy kâtiplerince yazılmıştır. Nesilden nesile çok

büyük topluluklar tarafından aktarılmış, günümüze kadar gelmiştir. Önceki kitaplar insanlar eliyle değiştirildiğinden; onu indiren Allah (c.c.), bizzat onun korumasını da üstlenmiştir.[6] İşte bunun içindir ki Kur'an-ı Kerim, her türlü müdahaleden uzak kalmıştır. Bu sebeple Kur'an'ı öğrenmek, öğretmek ve ezberlemek, büyük bir onurdur. Bizi yaratan Allah'ın (c.c.) sözlerine kulak vermek ve Rabbimize olan sevgimizi göstermek anlamına gelir.

Öğrenelim Tartışalım

Ezberleyeceğimiz surelerin temel düşüncesini gösterecek bazı sorular oluşturmamız, ezber öncesinde ilgi ve dikkatimizi artıracaktır: Mesela Nasr suresini ezberleyeceğimizi düşünelim. Surenin meali şöyledir:

"Allah'ın yardımı ve zafer geldiğinde, insanların grup grup Allah'ın dinine girdiğini gördüğünde, Rabbine hamt ederek tespihte bulun ve ondan bağışlanma dile! Çünkü o tövbeleri çok kabul edendir."

Bu sure ile ilgili olarak şu sorulara cevap bulmaya çalışalım:

1. Allah (c.c.) bu sözlerle neyi ya da nasıl bir durumu anlatmak istemiştir?
2. Bu sözlerle nasıl bir duygu ya da düşünceyi dile getirmiştir?
3. Belirli bir duygu ve düşünceyi anlatan bu sözler nasıl bir etki gösterir?
4. Surenin ele aldığı konuyla ilgili herhangi bir atasözü ya da deyim biliyor muyuz?

Sure öğretiminde bazı ilke ve yöntemleri benimsemek, hem ezberi kolaylaştıracak hem de onun unutulmamasına katkı sağlayacaktır. Şimdi bunlara değinmeye çalışalım.

Kur'an öğreniminde ezberlemenin özel bir yeri vardır. Kur'an hafızlığı tamamen ezbere dayanır. Namazlarımızda okuduğumuz sure, ayet ve duaları ezberden okuruz. Her müslümanın namaz kılacak kadar Kur'an'dan bir bölümü ezberlemesi ve namazda okuması gerekir. Kur'an ezberinde başarılı olmak için harfleri mahreçlerinden (çıkış yerlerinden) doğru telaffuz etmek (söylemek), kelimeleri düzgün okumak ve en önemlisi de yüzünden okumayı geliştirmek gerekir. Ezberleme yöntemi kişilere göre farklılık gösterebilir. Yine de herkes için temel ölçü olabilecek bazı yöntemler vardır.

Kur'an okumanın sanat yönü vardır. Bu nedenle öğretmen ve öğrenci birlikteliği gerek yüzünden okumada gerekse ezberlemede önem arzeder. Kur'an'dan bölümler ezberlenmeden önce öğretmen ile birlikte aşağıdaki uygulamalar yerine getirilmelidir. Bu çalışmalar doğru ve düzgün ezberlemenin olmazsa olmazıdır.

6 Hicr suresi 9. ayet.

1.Ezberlenecek sure veya bölümler sınıfta hoca tarafından birkaç defa okunur. Okunan bölümlerde tecvit kuralı gereği uzatılan (medli) ve tutulan (İhfa, idgam, iklab) harfler kurşun kalemle işaretlenir.

2.Ezberlenecek bölüm öğrencilere koro çalışmasıyla doğru bir şekilde öğretilir. Bu tür bir çalışmayla öğrencilerin derse katılımlarının sürekliliği sağlanabileceği gibi ezberlerin de en az hata payıyla ders içinde yapılması mümkün olacaktır. Koro çalışmasıyla Kur'an öğretiminde çok önemli bir yeri olan kulağa hitap, üst düzeyde gerçekleşmiş ve sûrelerin-duaların büyük bir bölümünün ezberlenmesine katkıda bulunulmuş olacaktır.

3.Koro okuyuşu sırasında öğretmen, okunan kelimeleri veya kısa bölümleri öğrencilere tek tek ya da grup olarak tekrar ettirir. Böylece öğretmenimiz, onların kavrayış düzeyini ve düzgün okuyup okuyamadıklarını kontrol eder.

4.Koro okuyuşu sonunda ayet ayet veya ezberletilecek bölümün tamamı bazı öğrencilere okutulur. Sonra da öğrencilerin çalışılan bu yeri belirlenen bir tarihe kadar ezberlemeleri istenir.

5.Kur'an ezberinde sınıf içi etkinlik olarak şöyle bir yöntem uygulanabilir: Öğrenciler birkaç gruba ayrılır. Varsa her gruba ezberlenecek sûreyi ya da duayı iyi bilen bir öğrenci yerleştirilir. Sınıf içerisinde bir zaman verilerek öğrencilerden ezber çalışmaları istenir. Sonra da koro halinde gruplardan ilgili bölümü ezberden okumaları istenir. Öğrenciler gruplarının toplu okuyuşu ile cesaretlenecekler, arkadaşlarının seslerinin yardımıyla okumaya çalışacaklardır.

6.Daha sonra, ezberlenen bölümü öğretmen dinlerken öğrencinin hatalı okuduğu yerleri onun mushafında veya (önceden çalışma kağıdına ya da defterine yazmışsa) yazılı bir metinde işaretler ve bu hatalarını düzeltmesini ister.

7.Ezberleme yöntemleri öğrenciden öğrenciye değişebilir. Fakat bir takım temel yöntemlerde birlik olabilir. Bu açıdan sınıf içerisinde ezberleme yöntemleri üzerine bir tartışma ve konuşma yapılabilir. Öğrencilere bu konuda rehberlik yapılır.

Öğretmenimiz ile sınıfta ön hazırlık yaptıktan sonra aşağıdaki ilkeler ve yöntemler doğrultusunda Kur'an'dan istediğimiz sure veya bölümleri ezberleyebiliriz:

• Ezbere başlamadan önce yapılması ve tamamlanması gereken işler varsa bir an önce tamamlanır. Zihni meşgul edecek şeylere fırsat verilmez.

• Ezber çalışılan mekanın sade ve sessiz olmasına dikkat edilir. Sade bir mekanda gözleri ve zihni meşgul edecek şeyler olmaz ve Kur'an ezberlemeye yoğunlaşmak daha kolay olur. Bir de mümkün oldukça ezber yapılan mekan değiştirilmez. Çünkü yeni şeyler görmek dikkatleri dağıtır, gözü ve gönlü meşgul eder.

- Ezber yapmak için zihnin saf ve duru olduğu, karmaşık düşüncelerden arındığı, günün yoğunluğu ve yorgunluğunun olmadığı anlar tercih edilir. Bunun için de genellikle sabahları uygundur. Eğer, ezberlenecek bölümler bir gün öncesinden akşamleyin en az on defa okunur veya üzerinde biraz çalışılırsa daha iyi olur.
- Ezberleyecek bölümün meali dikkatlice okunur. Biraz Arapça bilenler, meal yardımıyla da olsa tercümesi üzerinde çalışırlarsa çok güzel olur. Ezberlenen bölümlerin mealini bilmek, duygu ve zihin boyutunu canlı tutuğu gibi Kur'an'ın anlaşılmasına da ışık tutar. Bu şekilde çalışmanın ezberlenen bölümleri kolay hatırlamaya da önemli katkısı olacaktır.
- Harflerin mahreç ve telaffuzlarının doğru ve düzgün olmasına, tecvit kurallarına dikkat edilir. Yanlış ezberlendiğinde veya tecvit kurallarına uyulmadan ezberlendiğinde sonradan düzeltmek çok zor olmaktadır. Bu hususta dijital ve sesli materyallerden yardım alınır.
- Devamlı olarak aynı hatla yazılmış Mushaf-ı Şeriften ve aynı hatla yazılmış yerlerden ezberlenilir. Çünkü gözler, ezberlenen bölümlerin fotoğrafını çeker ve hafızaya kaydedilmesine yardımcı olur. Aynı hatla ve sayfa düzeni ile kaydedildiği için de ezberlemek ve hatırlamak da çok kolay olur.
- Ezber yaparken hafif sesli okumaya özen gösterilir. Sesli çalışıldığında kulaklardan da yardım alınmış olur. Böylece ezberleme sürecine daha çok duyu organlarının desteği sağlanmış olacaktır. Görerek, okuyarak ve duyarak ezberlemek, süreci hızlandırdığı gibi hafızaya kaydı da sağlamlaştırır.
- Ezberlerken ayetler teganni ile yani hafif olarak makamlı bir şekilde okunmaya çalışılır. Burada aşır okuyuşu değil normal hızda okumak tercih edilir. Devamlı aşır okuyuşuyla ezber yapmak zor olduğu gibi, zamanı kullanmak açısından da iyi olmaz.
- Bir sayfa veya sure ezberlenmeye başlamadan önce mahreç, telaffuz ve tecvitine dikkat edilerek en az on defa yüzüne okunur. Dinleme imkanı varsa üç dört defa dinlenir.
- Yüzüne okuma işlemi tamamlandıktan sonra, ezberlenecek bölümden önce birinci ayet ezberlenir ve en az üç defa ezbere tekrar edilir. (Uzun olan ayetlerde vakıf işaretleri dikkate alınır.)
- İkinci ayet ezberlenir ve üç defa tekrar edilir. Ardından ezberlenen bu iki ayet üç defa tekrar edilir.
- Sonra da sıradaki ayet ezberlenir ve üç defa tekrar edilir. Ezberlenen üç ayet birlikte tekrar edilir. Aynı metot ezberlenecek bölüm bitirilinceye kadar uygulanır.
- Ayetlerin ezberlenmesi bu şekilde bittikten sonra ezberlenen bölümün tamamı en az on defa tekrar edilerek iyice pekiştirilir. Ezberim tamamdır düşüncesiyle bu pekiştirmenin ihmali çok yanlıştır. Çünkü hafızalara kayıt ancak bu çalışmayla olur.
- Ezberlenen bölümlerin her fırsatta ve özellikle de namazlarda okunması pekiştirmeyi kuvvetlendirecektir.

3. Subhaneke Duası ve Anlamını Öğreniyorum

Bilgilerimizi Paylaşalım

Sübhaneke, Tahiyyat, Salli Barik, Rabbena ve Kunut duaları nerede ve ne zaman okunur? Bilgilerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ ۞ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ ۞

وَتَعَالٰى جَدُّكَ ۞ وَجَلَّ ثَنَآؤُكَ ۞ وَلَآ اِلٰهَ غَيْرُكَ

Ezberden Okuyalım

Sübhaneke duasını öğretmeninizden dinleyiniz. Sonra da mahreçlerine dikkat ederek sırayla okuyunuz.

Sübhaneke Duasının Anlamı

Allah'ım! Sen her türlü eksiklikten uzaksın. Seni daima böyle över ve sana hamt ederim. Senin adın mübarektir. Senin şanın yücedir. Senin övgün uludur. Senden başka ilah yoktur.

Söyleyelim

Sübhaneke duasında Yüce Allah'ın hangi özelliğine vurgu yapılmaktadır? Söyleyiniz.

4. Tahiyyat Duası ve Anlamını Öğreniyorum

Grup Halinde Okuyalım

Tahiyyat duasını öğretmeninizden ya da CD veya mp3'ten dinleyiniz. Daha sonra gruplar hâlinde sesli olarak okuyunuz.

اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ ۞ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ

وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ ۞ اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلٰى عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِينَ

۞ اَشْهَدُ اَنْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ ۞ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Sıra Bende

Tahiyyat duasını beş bölüme ayırınız ve her biriniz sırayla birer bölümü ezberden okuyunuz.

Tahiyyat Duasının Anlamı

Selamlar, saygılar ve en güzel sözler Allah içindir. Ey Peygamber! Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun. Bizlere ve Allah'ın salih kullarına da selam olsun. Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şehadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.

Birlikte Okuyalım

Sınıfınızı üç gruba ayırınız. Her bir grup Tahiyyat duasının anlamından birer cümleyi koro hâlinde okusun. Şehadet cümlesinin anlamını ise hep birlikte okuyunuz.

5. Salli-Barik Duası ve Anlamını Öğreniyorum

Farklılıkları Bulalım

Öğretmeniniz Salli ve Barik dualarını tecvit kurallarına uygun olarak okurken dikkatle dinleyiniz. "Muhammedin ve alâ âli", "alâ ibrahîme" ve "hamidün mecîd" kelimelerinin okunuşundaki farklılıkları bulunuz.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ
وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ ۞ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ
اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ
وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ ۞ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

Hep Beraber Okuyalım

Salli ve Barik dualarını, öğretmeninizden sonra koro hâlinde okuyunuz.

Salli ve Barik Dualarının Anlamı

Allah'ım! Hazreti Muhammed'e ve onun ailesine rahmet et. Tıpkı Hazreti İbrahim'e ve ailesine rahmet ettiğin gibi. Şüphesiz sen her türlü övgüye layık olansın ve çok yücesin.

Allah'ım! Hazreti Muhammed'i ve onun ailesini mübarek kıl. Tıpkı Hazreti İbrahim'i ve ailesini mübarek kıldığın gibi. Şüphesiz sen her türlü övgüye layık olansın ve çok yücesin.

Düşünelim

Peygamber Efendimiz ile Hz. İbrahim'in hayatı arasında tevhid inancını insanlara anlatma bakımından nasıl bir ilişki vardır? Düşününüz.

6. Rabbena Duası ve Anlamını Öğreniyorum

Okuyalım

Rabbena dualarının Kur'an-ı Kerim'de geçtiği yerleri (Bakara suresi, 201. ve İbrahim suresi, 41. ayet.) bulunuz ve okuyunuz.

رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝

رَبَّنَا اغْفِرْ لِى وَلِوَالِدَىَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ۝

Karşılıklı Okuyalım

Sınıfınızı iki gruba ayırınız. Rabbena dualarını ve anlamlarını karşılıklı olarak koro hâlinde okuyunuz.

Rabbena Dualarının Anlamı

Ey Rabbimiz! Bize hem bu dünyada hem de ahirette iyilik ve güzellik ver. Bizi cehennem ateşinin azabından koru.

Ey Rabbimiz! Hesabın görüleceği günde beni, annemi, babamı ve bütün müminleri bağışla.

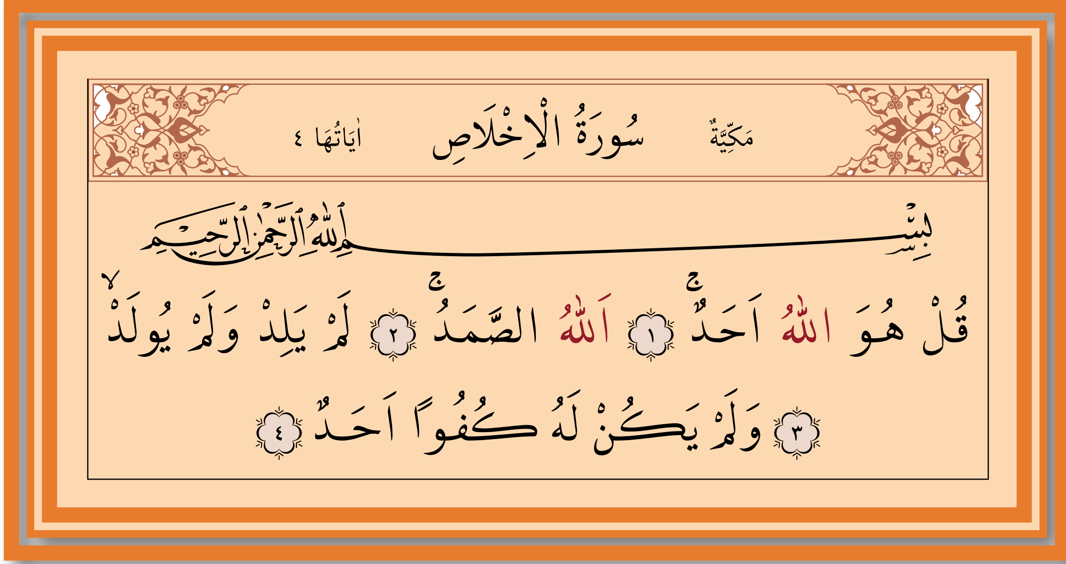
Yorumlayalım

"... İnsanlardan bazısı "Ey Rabbimiz! Bize vereceğini bu dünyada ver!" derler. Böyle kimselerin ahirette hiç nasipleri yoktur. Bazıları da, "Ey Rabbimiz! Bize hem bu dünyada hem de ahirette iyilik ve güzellik ver. Bizi ateşin azabından koru." derler. İşte onlar, kazandıklarının hayır ve bereketini fazlasıyla görürler. Allah hesabı çabuk görendir."

Bakara suresi, 200-202. ayetler.

Yukarıdaki ayetleri yorumlayınız.

7. İhlâs Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Gruplar Hâlinde Okuyalım

İhlâs suresini CD, mp3 veya öğretmeninizden dinleyiniz. Daha sonra gruplar hâlinde ezberden okuyunuz.

İhlas Suresinin Anlamı

1. De ki: O Allah, tektir.
2. Allah, sameddir (Her şey ona muhtaçtır. O hiçbir şeye muhtaç değildir.).
3. O doğurmamış ve doğmamıştır.
4. Hiçbir şey ona denk değildir (Onun eşi ve benzeri yoktur.).

Bilgi Kutusu

Peygamberimiz buyurdu ki:

"Canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki İhlâs suresi Kur'an'ın üçte birine denktir."

Buharî, Fezâilu'l-Kur'an, 13.

İlkeler Çıkaralım

İhlâs suresinden, İslam'ın tevhid inancıyla ilgili ilkeler çıkarınız.

1. Allah'tan (c.c.) başka ilah yoktur.
2. ……………………………………………..
3. ……………………………………………..

8. Kevser Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Hatalarımızı Düzeltelim

Kevser suresini öğretmeninizden birkaç defa dinleyiniz. Kendi okuyuşunuzdan farklı olan yerlerin altını çiziniz ve öğretmeniniz gibi doğru okumaya çalışınız.

Kevser Suresinin Anlamı

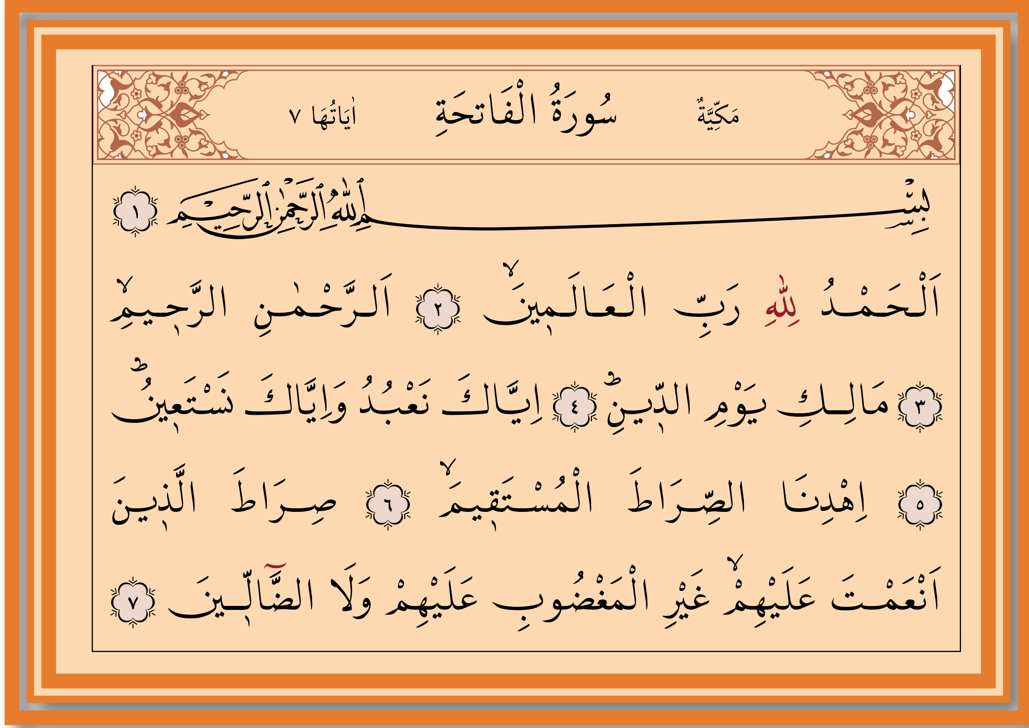
1. (Resulüm!) Doğrusu biz sana kevser (pek çok nimet)i verdik.
2. Öyleyse Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.
3. Doğrusu adı sanı ortadan kalkacak olan sana kin besleyendir.

Konuşalım

Kevser suresinde Peygamber Efendimize verildiği bildirilen nimetler neler olabilir? Arkadaşlarınızla konuşunuz.

9. Fâtiha Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Koro Çalışması Yapalım

Fatiha suresini CD, mp3 veya öğretmeninizden birkaç defa dinleyiniz. Sonra da her bir ayeti, öğretmeninizden sonra koro hâlinde tekrar ediniz.

Fâtiha Suresinin Anlamı

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
2. Hamt (her türlü övgü) âlemlerin Rabbi Allah'adır.
3. O, Rahman ve Rahîmdir.
4. Din (hesap) gününün sahibidir.
5. (Rabbimiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden medet umarız.
6. Bizi doğru yola ilet.
7. Nimet verdiğin kimselerin yoluna. Gazaba uğrayanların ve sapıtanların yoluna değil.

İlkeler Çıkaralım

Fâtiha suresinin anlamı üzerinde düşünerek ilkeler çıkarınız.

1. Allah (c.c.) sonsuz merhamet sahibidir.
2. ....
3. ....

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki harfler için uygun olan seçenekleri (✓) ile işaretleyiniz.

HARFLER	Kendinden sonraki harfe bitişir.	Kalın sesle okunur.	İnce sesle okunur.	Boğaz harfidir.	Dudak harfidir.	Peltektir.	Med harfidir.	Kendisinden önce elif lam takısı geldiğinde, lam harfi okunmaz.
ت	✓		✓					✓
ث								
خ								
ذ								
ز								
س								
ص								
ض								
ظ								
ف								
م								
و								
ى								

B. Aşağıdaki bilgilerden doğru olanı "D", yanlış olanı "Y" ile işaretleyiniz.

(…) ض harfinin Türkçe karşılığı "D" harfidir.

(…) و harfi çıkarılırken dudaklar ileri uzatılmaz.

(...) Şeddeli harf, aslında iki harften oluşur.

(...) Tenvin, Arapçada sadece isimlerin sonunda bulunur.

(...) Harekesiz و harfi, kendinden önceki esreli harfi uzatır.

(...) قصر kelimesi, altında bulunduğu harfin uzatılarak okunacağını gösterir.

(...) عِنْدَهُ kelimesindeki zamir uzatılarak okunur.

(...) مِثْلِه kelimesinde, uzatılarak okunan zamirden sonraki gizli med harfi و harfidir.

C. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde med harfi olan elif vardır?

A) فَارْغَبْ B) مَشَوْا C) وَاعْبُدُوا D) كَانُوا E) بِالْغَيْبِ

2. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde kalın sesle okunan harf vardır?

A) اَلدِّينُ B) قَتَلُوهُ C) اَلزَّكٰوةُ D) اَلْمُفْسِدُونَ E) هٰذَا

3. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde zamir uzatılmaz?

A) فَعَلُوهُ B) رَبُّهُ C) بِاَمْرِهِ D) لَهُ E) بَيْنَهُ

4. Aşağıdakilerden hangisi و şeklinde yazılmış elif değildir?

A) صَلٰوةٌ B) غَدٰوةٌ C) سَلْوٰى D) نَجْوَةٌ E) زَكٰوةٌ

5. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) خ ص ض ط ظ غ ق harfleri kalın okunur.

B) Kur'an harflerini seslendiren işaretlere "hareke" denir.

C) Kendisinden önceki harf harekeli olduğunda zamir uzatılarak okunur.

D) İki üstün, yuvarlak te (ة) ve hemze (ء) harflerinin üzerine elif (ا) desteği ile yazılır.

E) Kur'an-ı Kerim'in yirmi dokuz suresi Hurûf-ı Mukattaa ile başlar.

A

âciz: Bedeni, akli ya da mali açıdan yetersiz, bir şeye gücü yetmeyen.

ahenk: Uygunluk, uyum, düzen.

ahiret: İnsanın öldükten sonra dirilip sonsuza dek kalacağı öbür dünya.

ârız: Sonradan olma, sonradan ortaya çıkma, geçici olan.

ashap: Sahabe.

aşır: Bir dinî tören sırasında veya cemaatle namaz kılınıp dua edildikten sonra okunan Kur'an ayetleri.

âsar: Çekme, uzatma işareti.

atasözü: Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, darbı mesel.

ayet: Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.

B

bağışlama: Affetme.

besmele: "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adı ile" anlamına gelen ve bir işe başlarken söylenilen bismillahirrahmânirrahîm sözü, bismillah.

C-Ç

Cebrail: Allah tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen, dört büyük melekten biri.

cehennem: Dünyada günah işleyenlerin öldükten sonra ceza görecekleri yer.

cennet: Dünyada iyilik yapanlara öldükten sonra Allah'ın karşılık olarak vereceği, sonsuz mutluluk yurdu.

cezim: Harekesiz harfi gösteren işaret.

cüz: Kur'an'ın otuz bölümünden her biri, yirmi sayfalık kısımlarına verilen ad.

D

din: Yol, hüküm, Allah tarafından gönderilen kurallar bütünü.

dua: Çağrı, davet. Allah'a yalvarma, Alah'tan istekte bulunma.

E-F

ehl-i kitap: Peygamberimizden önce kendilerine ilahi kitap gönderilen Yahudi ve Hıristiyanlar.

elhamdü lillâh: Allah'a hamd olsun, onu övüyor, verdiği nimetler sebebiyle ona teşekkür ediyorum anlamındaki dua cümlesi.

Esmâ-i Hüsna: Allah'ın en güzel, en şerefli isimleri.

farz: İslam dininde, özür olmadıkça yapılması zorunlu, yapılmaması günah sayılan ibadet.

G

gaflet: Dalgınlık, dikkatsizlik, boş bulunma ve tedbirsizlik.

gayb: Göz önünde olmayan, gizli olan, tam olarak bilinemeyen.

gazaba uğramak: Bir kimsenin öfkesine maruz kalmak.

gunne: Genizden gelen ses.

H

hadr: Süratli ve çabuk olmak. Kur'an'ı okuyuş şekillerinden biri.

hafız: Kur'an'ı bütünüyle ezbere bilen kimse.

hafî: Gizli, saklı.

Hâlik: Yaratıcı.

hamd: Bir kimseyi güzel bir şekilde anmak, övmek. Allah'a hamd etmek, onu çokça anmak, daima övmek ve ona şükretmektir.

hat: Çizgi, sınır çizgisi, güzel yazı.

hatim: Kur'an'ın tamamını okuma.

hayır: İyilik, karşılık beklenmeden yapılan yardım. İyi, hayırlı, yararlı, faydalı.

hesap günü: Kıyamet.

hidayet: Doğru yol, hak yol, İslam yolu.

hurafe: Dine sonradan girmiş yanlış, batıl inanç.

hüsran: Beklenilen şeyin elde edilememesi yüzünden duyulan acı.

I-İ

ibadet: Bir dinin buyruklarını yerine getirme. Allah'ın emirlerine uymak, kulluk etmek.

idgam: Bir şeyi diğerine katmak.

ifa: Bir işi yapma, yerine getirme.

ihfa: Gizlemek.

ihlas: Arıtma, saf ve duru hale getirme, ayırma.

ihlaslı olmak: Saf ve arınmış olmak, kurtulmak. İnancı ve ibadeti Allah'a adamak, Allah'a özgü iyilik yapmak.

ilâh: Kendisine ibadet edilen.

iklab: Çevirmek, dönüştürmek.

inanç: Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma.

irade: İsteme, dileme.

isnad: Bir şeyi aslına, doğuş yerine dayandırmak.

K

kavim: İnsan topluluğu, halk, millet.

kıraat ilmi: Kur'an kelimelerinin farklı okunuşlarını inceleyen bilim dalı.

kıraat: Okuma. Kur'an'ı belli kural ve işaretlere göre okuma.

kıssa: Kendisinden ders alınması gereken olay, hikâye.

kıyamet: Dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, mahşer günü.

L

lazım: Lüzumlu olan, gerekli, gereken.

lîn: Yumuşak olmak.

lütuf: İyilik, ikram, nimet.

M-N

mabet: Tapınak. Kulluğun ortaya konulduğu, topluca ibadet yapılan yer.

mahreç: Çıkış yeri, harflerin çıkış yerleri.

materyal: Gereç. Yazılı, sözlü, görüntülü, kaydedilmiş her türlü belge.

merhamet: Acımak, esirgemek, korumak, bağışlamak, iyilik etmek.

mesaj: Haber, bildiri.

mûcize: Benzeri meydana getirilemeyen olağanüstü durum. Allah'ın izniyle Peygamberlerin gösterdiği benzersiz olay.

muhkem: Sağlamlaştırılmış, kuvvetli.

mukabele: Toplu yerlerde yüksek sesle hatim okunurken Kur'an okumasını bilenlerin gözleriyle Kur'an'ı takip etmesi, bilmeyenlerin dinlemesi.

Mushaf: Kur'an-ı Kerim'in iki kapak arasına alınmış hâline verilen ad.

muttasıl: Bitişik, ayrı olmayan.

münezzeh: Temiz, uzak.

noksan: Azlık, tam olmayış, eksiklik.

O-Ö-P-R

öğüt: Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat.

Rab: Terbiye eden, yetiştiren, yöneten, bir şeyin sahibi, nimet veren, ihtiyaçları gideren seçkin kişi. Allah'ın isimlerinden biri olarak da kullanılır.

Rahîm: Koruyan, acıyan, merhamet eden Allah.

Rahman: Herkese, her canlıya merhamet eden Allah.

rahmet: Acımak, esirgemek, korumak, iyilik etmek.

rasul: Elçi, haber getiren, Allah'tan aldığı emirleri insanlara ulaştıran peygamber.

raûf: Fazlasıyla merhametli, şefkatli, acıyan, esirgeyen.

ravi: Rivayet eden, işittiği haberleri ve sözleri başkalarına aktaran, hadisle ilgili haberleri anlatan.

S-Ş

sahabe: Hz. Muhammed (s.a.v.)'i görmüş ve onun sohbetinde bulunmuş Müslümanlar. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in arkadaşları.

salavat: Hz. Muhammed (s.a.v.)'e saygı bildirmek için okunan dua.

sebat: Sözde durma, ahde vefa etme.

sefa: Üzüntü ve kederden uzak olmak, gönül rahatlığı.

sevap: Hayırlı bir davranış karşısında Allah tarafından verilecek ödül.

sinsi: Gizli, kurnazca, alttan alta iş gören.

sure: Kur'an'ın yüz on dört bölümünden her biri.

şefaat: Araya girme, aracı, ricacı olma.

şefkat: Acıyıp esirgeme, birini severek sakınma, koruma altına alma.

şehadet: Tanıklık, şahitlik.

şer: Kötülük, fenalık.

şeytan: Hz. Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis.

şükür: Bir şeyin karşılığını vermek, yapılan iyiliği dile getirmek ve sahibini övmek. İyiliğin kıymetini bilmek, iyilik edene teşekkür etmek.

T

tabii: Doğal.

tedvir: Çevirme, döndürme. Kur'an'ı ortalama bir süratte okuma.

tertil: Ağır ağır tane tane okuma. Kur'an'ı, ayetleri üzerinde düşünerek okuma.

tespih etmek: "Sübhanallah" sözünü söyleme. Allah'ı her türlü eksik ve yanlış anlayıştan uzak tutmak, kutsamak.

tevatür: Bir haberin ağızdan ağıza yayılması, yaygın olan. Yalan söylemesi mümkün olmayan büyük topluluklar tarafından aktarılan.

tevhid: Allah'ın birliğine inanma, bir sayma, bir olarak bakma.

tezhip: Yazma kitaplarda, sayfaların yaldız ve boya ile bezenmesi, yaldızlama.

tilavet: Kur'an'ı güzel ve sesli olarak usulünce okuma.

tûfan: Şiddetli yağmur, fırtınalı sel.

telaffuz: İlgili sözcük ya da cümlenin kullanıldığı dilin özelliklerine göre söylemek.

U-Ü-V-Z

ümmet: Din ve inanç birliği temelinde bir araya gelen ve aynı peygambere bağlanan insanlar topluluğu, bir din üzerinde birleşen millet.

vahiy katipleri: Kur'an'ın indiği dönemde Hz. Peygamberin emriyle ayetleri yazan sahabiler.

vahiy: Gizli konuşmak, fısıldamak, seslenmek, ilham etmek, işaret etmek. Allah'ın buyruk, yasak ve öğütlerini insanlara ulaştırmak üzere peygamberlerine özel yollarla iletmesidir.

vakf: Durmak, durdurmak.

vasıl: Birleştirmek, yan yana getirmek, ulaştırmak, bağlamak.

vasiyet: Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.

vecd: Şiddetli dinî duygu ve heyecan hâli, coşma.

vesvese: Kuruntu. Yanlış ve yersiz düşünce, evham.

zalim: Haksızlık yapan, birinin hakkını zorla elinden alan kimse.

zebani: Cehennem bekçisi.

Ahmed b. Hanbel, **Müsned**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Altıkulaç, Tayyar, **Tecvîdu'l-Kur'an**, DİB, Ankara, 1981.

Altuntaş, Halil; Şahin, Muzaffer, **Kur'an-ı Kerim Meali**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.

Ateş, Süleyman, **Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali**, Yeni Ufuklar Neşriyat, Ankara, 1980.

Beyatlı, Yahya Kemal, **Kendi Gökkubbemiz**, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 2007.

Bilmen, Ömer Nasuhi, **Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meali**, İpek Yayınları, İstanbul, 2001.

Buharî, **el-Câmi'u's-Sahîh**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Çelik, Ahmet- Biçer, Bayram ve diğerleri, **Kur'an'ı Anlamaya Giriş**, Eksen Yayınları, Konya, 2008.

Çetin, Abdurrahman, **Kur'an Okuma Esasları**, Emin Yayınları, Bursa, 2007.

Çollak, Fatih, **Asım Kıraatı**, Emek Matbaası, İstanbul, 1989.

Demirci, Muhsin, **Tefsir Usûlü**, İFAV Yayınları, İstanbul, 2014.

Dereli, Muhammet Vehbi, **Kur'an Muhtevası ve Yorumu**, Fecr Yayınları, Ankara, 2011.

Dinî Terimler Sözlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2009.

Ebu Davud, **Sünen**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

İbn Mace, **Sünen**, İstanbul-Tunus, 1992.

İbnü'l-Cezeri, **en-Neşr fî Kıraati'l-Aşr**, thk. Ali Muhammed Debbâ, Mısır.

Fırat, Yavuz, **"Kur'an Öğretimi ve Hafızlık Eğitimi Üzerine Bazı Düşünceler"**, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 23, Yıl: 2007/2.

Karaçam, İsmail, **Kur'an-ı Kerim'in Okunma Kaideleri ve Faziletleri**, İFAV Yayınları, İstanbul, 1984.

Karakılıç, Celaleddin, **Tecvid İlmi Kur'an-ı Kerim Okuma Kaideleri**, Ankara, 1977.

Kerime, Ebu Zeyd, **Ahkâmü't-Tecvîd**, Dâru'l-İman, İskenderiye, 1998.

Koç, Ahmet, **Kur'an Kurslarında Eğitim ve Verimlilik,** Ankara, 2005.

Komisyon, **İmam Hatip Liselerinde Meslek Dersleri Öğretimi Nasıl Olmalı?**, DEM Yayınları, İstanbul, 2006.

Komisyon, **Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.

Komisyon, **Dini Kavramlar Sözlüğü**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.

Komisyon, **Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali**, TDV Yayınları, Ankara, 2004.

Müslim, **el-Câmi'u's-Sahîh**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Salman, Faruk-Yılmaz, Nazif-Morgül, Nihat, **Tecvîdli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı**, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.

Sarı, Mehmet Ali, **Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları**, Numune Matbaacılık, İstanbul, 1993.

Solmaz, N. Mehmed- Çakan, İ. Lütfü, **Kur'an-ı Kerim'e Göre Peygamberler ve Tevhid Mücadelesi**, Ensar Yayınları, İstanbul, 1991.

Tirmizi, **Sünen**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.

Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.

Yazır, M. Hamdi, **Hak Dini Kuran Dili** (Sadeleştirilmiş Baskı), Azim Dağıtım, İstanbul, tarihsiz.

Sayfa 17 Minyatür: Zeynep ÇANAKÇI

Sayfa 94 Tezhip: Ayşegül KARADUMAN

Bu kitaptaki Kur'an-ı Kerim metinlerinde Dr. Muhammed ABAY tarafından Hâfız Osman hattına uy gun olarak geliştirilen mushaf hattı kullanılmıştır.